

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.

Zespół (fond) 4.

Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

1109. Baranowski Bolesław Adam. Rozprawki geograficzne i etnograficzne.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

ЛЬВІВСЬКА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім.
В. СТЕФАНИКА НАН УКРАЇНИ

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

ФОНД 4(Бав.)

ОПИС 1

ОД. ЗБ. 1109

IV 519

506. 1109

Par. radcy dworu Bolesława Baranowskiego

1916.

(przyjęta opinia daru 240)

Atlas Szkolny D. Kozenna z teatrem polskim

Mamy przed sobą, wydany na próbę zeszyt ~~atlas~~ znanego atlasu szkolnego D. Kozenna, do którego ^{s.p.} Dr. Eugeniusz Janota teatr polski ^{i przekład nomenklatury} opracował. — Atlas ten ma w całości zawierać 38 map: 30 pojedynczych i 4 podwójne i. Liczba ma wynosić ~~32 str.~~ 3 str. ze cały atlas kartonowany i po 10 ctów za pojedyncze mapy, co ułatwi nabycie potrzebnych map mniej zamożnym uczniom. — ~~Nadesłany redakcyi zeszyt zawiera map 26.~~ O samym atlasie mało mamy do powiedzenia. Znany on jest dobrze czytelnikom, a jego tekst ~~nie do równa się~~ do zalet jego należy czysty i wyraźny druk tak rysunków jak pisma i większa oszczędność w prowadzeniu szczegółów topograficznych, ~~które~~ ułatwiają uczniom orientowanie się. Z tych względów przedstawia on

Atlas Szkolny D. Kozenna
 z tekstem polskim, wydany
 na podstawie E. Höbela w Wiedniu.

Mamy przed sobą, wydany na
 próbie, zeszyt znanego atlasu
 szkolnego D. Kozenna, do
 którego s. p. Dr. Eugeniusz
 Janota tekst polski; prze-
 kład nomenklatury upra-
 cował. — Atlas ten ma
 w całości zawierać 38 map
 1:30 pojedynczych a 4
 podwójne 1:1. — Cena ma
 wynosić 3 złr. za cały atlas
 kartonowany a po 10 ctów
 za pojedyncze mapy, co
 ułatwi porównanie nabycie
 map mniej zamożnym
 uczniom. —

O samym atlasie mało mamy
do powiedzenia. Inny on
jest dobrze czytelnym i
~~nie~~ dość rozporozeczony
w naszym kraju. Do kabł
jego należą czyste i wyraźny
druk tak rysunki jak
pisma i większa oszczędność
w podawaniu szczegółów
topograficznych, ułatwia-
jąca uczniom oryentowa-
nie się. — Namódca starał
się ~~nie~~ podjąć równym
krokiem ze postępem now-
szych odkryć geograf-
icznych. Mapa Afryki wie-
na sobie już iakkowity bieg
rzeki Livingstone'a i Congo,
sięgającej ~~to~~ na Pn. aż poje-
równie podług sprawozdań

z ostatniej podróży Stanleya;
szkoda tylko, że na mapie
tej nie uwidoczniłem (nie było) jeziora afrykańskiego
odmiennym kolorem tte

n.p. tymczasem: co na szkol-
nej mapie jest potrzebniejszą
rzeczą niż na każdej innej.
Zresztą nie tymamy drobniej-
szych szczegółów techni-

cznych. ~~Hydrografia~~
Wolelibyśmy jednakże, żeby
skala kolorowania tte była
zastrowana, do właściwości
i konfiguracji terenu. Tak

n.p. wyróżniły płaskowyzę
Podole powinienby na
mapie gór i rzek Galicyi
występować wypisane
jako jednolite całości
i odróżniać się kolorem
tte od doliny górnego Dunaju

i od ~~z~~ dalszych ~~z~~ -
Przebieg Wołyń, Tymop-
su na ~~mapie~~ rysunkach
naszego atlasu występują
Wybitniej' jedynie w górze lwowsko-
Kryweńskie i ich roz-
ciągnięcie w kierunku
południowym, uwyde-
żnione odmiennymi koloro-
tem od jednostajnego tła,
które oznaczają: Przekopy
Podolski; dolinę górnego
Dniestru i podgórze Kar-
packie i całą Krainę
dokół; na Pn. oddziel-
ną. - Wypadają też
~~względną na masowość~~
~~naszego kraju~~ podać wię-
cej detaliczną mapę Galic-
ji w większym for-
macie z ~~na~~ mapie polsi-

tywniej oznaczył drzewiejny podział
 na powiaty, który smem Riessow-
 stoletniem tworzeniem już się utarł
 i utracił. — Nawiązano go do się
 też napomknęli, że etes jańska
 są dwusrotne przedstawienie
 układu orograficznego Karpat,
 raz na mapie rzek, są irod-
 kowej Europy & Dugi raz
 na mapie orograficznej,
 Hydrograficznej monarchii
 austro-węgierskiej,
 nie podaje jednakże ani
 raz jasnego doклада prze-
 gledu wystawo rzeki tego
 systemu, podanego z to prze-
 gładem, jaka, n. p. ma-
 chodimny na mapie są i
 rzek Krajów alpejskich,
 Karpatami & przedkupa.

Сонце свѣтитъ насно. Крѹцѣ
лѣтають на весѣ. Голубѣ
голубѣ лѣтають хутко.
Мельникѣ мѣхѣ збоже. Сонце свѣ,
титъ насно. Крѹцѣ лѣтають.

Rabi Antoni.

Nawet ~~o~~ orograficzna mapa
 Galicji jest w tej mierze co
 się tyczy legend dość skąpa
 i pobieżna. — Nie można też
 przemiłować, że w wydaniu pol-
 skiem atlasu podręcznym ~~by~~
 dodatkiem byłoby ~~#~~ większe
 uzupełnienie mapy królestwa
 Polskiego; tak zwanych
 „zachodnich prowincyj rosyj-
 skich”, ~~które~~ choćby już
 ze względu na ich sąsiedztwo
 z Galicją. — Kto wie, czy
 to atlasowi nie zapewnił;
 poza granicami Galicji le-
 pszego pokupu. — Rozumie
 też samo przez się, że mapa
 półwyspu bałkańskiego,
 małej i Europy, Azji,
 Europy środkowej; krajów
 południowej części Śródziemnego

Ludzie którzy na wsie nie,
szkaja zwa się wieśniakami.
Głównim ich zatrudnieniem
jest rolnictwo które wymaga
uprawy pola. Módl się.

Rabi Antoni

niekiedy zmienić stosownie do
postanowień najnowszych
dyktatorów europejskich. —

Przechodząc teraz do najwa-
żniejszej strony, a mianowicie
wydawniczej, to jest do no-
mentatury i do przekładu
nazw topograficznych. W tej
miejscie musimy uwzględnić staranność
i precyzję

Сонце свѣтитъ насно. Круциѣ
лѣтають на веснѣ. Колуды лѣта,
ють хутко. Мельникъ меле збѣ,
же. Сонце свѣтитъ насно. Кру,
циѣ лѣтають на веснѣ. С. Х.

Winnicki Józef.

† [i. do str. 484.]

(wiodący między wschodnią a zachodnią Europą)

- (2) Najważniejszą kolej Arcyksięcia Karola Andriego Łęczy Krosów ze Lwowem, a pośrednią ze Lwowa na W. dzieli się w Krasnem [i. Kofo Murka] na 2 ramiona: a.) połud. wschodnie przebiega między Brody do Kadynowa na Wolyni dalej do kolei Kijowsko Przemyśl; - b.) połud. wschodnie przekracza Zbruc w Podwolewska i dalej ku Odessie. - 3.) Kolej Smoleńsko Czerwonowiecka idzie w kie- runku południowym, w dalszym ciągu ~~do~~ jas i Galac. 4.) Kolej Arcyksięcia Albrechta Łęczy Lwów przez Stryp ze Stanisławowa i nie otrzymać ramię ze Stryp przez Beskid do Węgier. 4.) Kolej Naddniestrzańska Łęczy Stryp z Chyrsonem (w dalszym ciągu z Przemysłem. 5.) Kolej (I. Galicyjsko Węgierska) (Lubkowska) idzie z Przemysła do Węgier. 6.) Kolej Tarnowsko Deluńska dalej ku Węgrycom w Węgrzech. 7.) Krótkie kolej z Żyrcia do Białej Łęczy się w Belgii z koleją Północną, której jest odnoga.

Notizen

sein die Vorlage der ersten
Pausen des goldenen Reichs-
Atlas.

1.) Der Atlas ist auf gutem Papier
Kleinformat und hat die
flächige Mittelgröße des
Königreichs Böhmen für sich
gabene Abbildung aus 28 Blättern
bestehend, beginnend mit dem
ersten und 4. Doppelblatt aus
dem.

2.) Die Zeichnung des Atlas ist
das ~~die~~ Terrain sehr genau
an die von dem Hofe Unterrieth
besonders seit einer längeren
Reise von Japan ergründete
Artigkeit des Koenigreichs Reichs-
Atlas in Sankt Petersburg.

3.) Für die Vorberingung der geo-
graphischen Kommunikation sind
von dem russischen Kaiser für
ausgewählte Professoren der Lemberger
Universität Dr. Eugen Janota, gen.
Sommer und Jahn in diesem
gesehen, aber wegen dieser Beziehung
die Bestimmungen der kaiserlichen
Autoritäten eingeleitet und
ihnen zufließen zu lassen
über den von dem Kaiserlichen
eingeführten Vortrag zu sein.
dem.

4.) Die Aufzeichnung des Atlas
ist so weit vorangeschritten, daß
die Darstellung des Atlas für sich
zusammen mit dem Diagramm der
ersten Ausgabe mit voller
Sicherheit zu geschehen ist. - Die
Arbeit wird in gegenwärtiger

yndisporiffen Hefteung 26 Blät.
 tar, Sonntags 1 Tagweckentag, vor
 Linubriyau 8 Blätter, Sonntags
 3 Tagweckentag, sind zum Heile
 einer wiederholten Revision
 unterworfen, zum Heile aber
 noch in der Lithographischen
 Anstalt eingegriffen, so daß
 davon Vorläufe zuverläßig in
 der Lithographischen Anstalt
 & in der Hälfte des Landes,
 von Moritz erfolgen sind.
 5) Bezugspreis auf das vor-
 liegende yndisporiffen Heft
 sind hienach, daß in der

F. Zehnte mitten, von diesen
 Heften, die älteste Aufstellung
 hienachstehender Regeln vor-
 liegend gültig abzugeben sind
 in bezug zu sein, daß es
 Alles auf die neue Karte, um
 das in Pota & Pafafuata Luf-
 mittel in auf dem Weltkarten
 die obigen Karten zu Ausgabe
 zu bringen.

definitiven Auflage jedoch
 hinsichtlich des gleichzeitigen
 Genusses sämtlicher Karten,
 die auf bezuglich des yndisporiffen
 Heftes und der Colonisierung einer
 neuen Karte Vorkauf Platz greifen
 wird, daß dies bei dem gegen-
 wärtigen, besitzlichem Verhältnisse
 der baldigen Vorläufe nachher
 gegebenen Beobachtungen der
 Fall ist. †

6) Titel der Karte werden selbst-
 verständlich ebenfalls in yndis-
 poriffen Sprache abzugeben, und
 es wäre zu wünschen in der Aus-
 lage ebenfalls 2 Exemplare
 der Vorarbeiten (Karten
 Projection in geographische Breiten-
 ungen) dabei zu geben in der
 Vorkaufung beizubringen, vor-

läufig im deutschen Sprach zu
überweisen.

Die bei Allah wird nicht nur
im Ganzen oder im einzelnen
Korane Blätter in die
Länder, um auf unmittelbarem
Wege die Auffassung der
wahrhaftigen Korane zu ermög-
lichen.

Der Preis stellt sich für das
vollständige, mit 38 Blättern
bestehende, fünf cartonnirte
Korane auf 3-.

Die einzelnen Blätter werden
zu dem Preise von 10 1/2 (ein
Koraneblatt 20 1/2) abgegeben
werden.

B. Kozenn's
 geographischer
 Schul-Atlas
 für Mittelschulen.
 In polnischer Sprache bearbeitet
 von
 Dr. Eugen Janota.

Nro der Karte	Benennung der Karte.
1.	Erde-Ansichten.
2.	Erdekarte in Mercator's Projection.
3.	Berg- und Thalkarte von Europa.
4.	Europa (Politische Uebersicht.)
5.	Berg- und Thalkarte von ^{Mittel-E} Europa.
6.	Mittel-Europa (Politische Uebersicht.)
7. 8.	Die Länder des Mittelmeer-Beckens.
9. 10.	Berg- und Thalkarte der Alpenländer.
11.	Schweiz. (Politische Uebersicht.)
12.	Deutsches Reich.
13.	Skandinavien und Dänemark.
14.	Großbritannien und Irland.
15.	Frankreich.
16.	Spanien und Portugal.
17.	Italien.
18.	Balkan-Halbinsel.

No der Karte	Benennung der Karte.
19.	Rußland.
20.	Berg- und Flußkarte von Asien.
21.	Asien (: Politische Uebersicht :)
22.	Süd-Asien.
23.	Afrika.
24.	Berg- und Flußkarte von Amerika.
25.	Amerika (: Politische Uebersicht :)
26.	Vereinigte Staaten von Mexiko.
27.	Australien.
28.	Berg- und Flußkarte von Oesterreich-Ungarn
29.	Oesterreich-Ungarn (: Politische Uebersicht :)
30.	Böhmen, Mähren und Schlesien.
31.	Die österreichischen Alpenländer.
32.	Dalmatien, Krain, Istrien und Kistenland.
33. 34.	Länder der ungarischen Krone.
35.	Berg- und Flußkarte von Galizien und Bukowina.
36.	Galizien und Bukowina.
37. 38.	Eisenbahnkarte von Mittel-Europa.

Kodan, Zwiaryn (Zwaryno), Szelice, Wysoka
 Oryne (Uosdom), Kostryn, Postupin, Brandenburg
 Doruchow, Halsztown (Elster), Misze (Misina)
 Kamienie (Cheminz), Swarze (= Hrz)
 Sienin, (zeby dwa wyszly jak tu obok magdeburg)
 Liberge, Kzeszo, Nowkon
 Postupin (na domysl, nawet nie ma
 woadu Sladu - Hrnolera)

Przyp Dat Kanthi
 Hrnar (Hrnar, Krcynka, Mlet, Slet)
 Valun, Belhrad !! (Beograd)
 Swrnen, Swrston, Srynoral, Syer
 Gurgin (Gorzon)

4 w koncu
 Swemgorodka: Swagrbni wongrad Sieneth.
 Weli? Jkie nalezial - to tu mieszka
 w spochinac w naszym Szejad.

Naw usie, syolskie

Przypin py
 tam banir
 Mmmsim
 ale wu myla
 de wargim
 emipptokim

Ludzie, którzy na wsi mieszkają,
zwać się wiesznikami. Głównym ich
zatrudnieniem jest rolnictwo, które
wymaga uprawy pola. Ludzie, którzy
na wsi mieszkają, zwać się wiesznikami.

Adler

Luzer

Ziemia przedwola, woda bryghocka
 Almy miedziarskie
 en, Libb suline dicks; J. chemiarskie
 zylce (zail) innyu rarem zyla
 Austertal / solina bryghocky
 ul. cykarskie (cykarskie)

/: Wiednie rarisane Pasmo Brenty ^{Ang Ledro²²}
 Ademelle²² winykhu 3 ja dalko
 no zadro)

Lusow. Leoben

Montanary

Przyrzuceny na domo J. vionkie, brate
 Las wanski / Birsbaum-gre²² wone
 gadar, bryghock

Ala na cu Rynin; Dul, kopar / capodistria
 Wark H. Veshie) A kiedy mi tak je
 J. Ross'anon rereswije, to niek przy-
 najmniez obok bedie utarte eurozej-
 sk najms. Ale ~~to~~ to bedie mady
 gty propympt. Stare mieto koto ualsie

Сонце світить насно. Круци
літають на весні. Голуби лі-
тають швидко. Мелникъ мене
збодже. Сонце світить насно. Кру-
ци літають на весні. С. Х.

Weber Baruch.

a Mursiwa(?)

Jalandaya More lodowe Jngasandnare
 z: Kerguel (la na z. Kerguel) Rwegoty merlo dwi pojone jenne z XI. m. Zensrej
 M. Karajbuki(?) Kajt (el. Kajt) (wart yamomurbi?)
 wy makarye (Macquerie) (hira)
 nowa ziemia / unij raz. nowosj ziemia (Bahrejim = 2 moga)
 (Kumasy z. njda) Pengary Baradyr / nie robimy
 janybar i no tejsames (Tynidat, Tynidat / zjep zasputn)
 ale Dzytoko (2) Glolo / prauu nie dalmeter(?)
 zadrowije Surabaja (2)
 Mawep Cies (Choi Meline) mestniska, Cieson Karaj?
 Marusa Pry. Szadwita (Szadwirodnyj)
 Smirna wosnyne Gyrizska t: Szuimegh /
 Jui kpij byta netai polcha form Wttenberga
 Szafura

Wenenon Gathe kate kwi kener / wiele utarjepa bledkep Gory
 Skandynewski wyi Skandynewski,

Wieloletni

Wojniemi powroty a jego bracia? Casid
Grater Dobry obod swone - Adama choi wady
nie powinien byci
druzi-

ale na co wazny?

Jura me...

Ludzie, którzy na wsi mieszkaja, zwa-
zwa sie wiesniakami. Głównem ich za-
trudnieniem jest rolnictwo, które wyma-
ga uprasy pola. Modl się i pracuj.
Kto rano wstaje temu pan Bóg daje.

Knopf Adolf.

Co innego warte
 Janyze, Paryż Londyn

Severin nie wyszedł z paucy de Wranibor

ale Dukowice Lubeka

Podobnie (Postuping) - Półdani -

Luźnie, którzy na wsi mieszka-
ją, zowią się wiesniakami. Głównie
nich zatrudnieniem jest
rolnictwo, które wymaga uprawy
pola. Mógł się i pracują.

Weber Baruch.

Typie Klimanyt niepotrzebnie

~~Woj. Moskiewy / Moskiewy /~~

~~zawsz Bismarck / a tr. fundat. / wrono nie jol Mar 2. Raju Zamb.~~

Zat Janowsha (3) = Grenetka -

Kodah. (Kopenhaga) a Bremen a Golenburg

Pondryh, Kilm (Klensky innym rarem Kolbr)

Semernik (Semering) / a Wysokie Tawry

J. Podamskie, Zwerzyno (Schwerin)

Wismar (Wismar), Kustoryn Bramborsko,

Maryborg (Marburg)

Pevuh (Skoswold), Jabnolka (M. Teres)

Sybin / Sibiu n Rom. / Jyrot-

Jun me byi Ent (Venus) Aniza Anor

Presporek / Prusystaw / ^{Bismarck, Finawing} Kaidy Presburg

as da wlotb Alexander Woline re Woldem

Bzarka Isune hime Jankei heukantel

a Kapstadt (1) Cantonn misto Fryderyk

Wy Salomona - (Kie?) Paryz wieder - ski (2.)

akwie ad. Kar - ski (2) Dobre i. Annawinsko (2) tu. nu Anna-

zat rygka Jonka co raris - Wladnie W. wielkanowna (wladnie) letu. ^{Je de laques} Granita, Gorette

trijestskakrypadatu teri jicuna Gochama (2), Granita, Gorette

Slawep G. Kantaberskie - Andalushie ujdrie

Zat hironka (Wag vov uistov)

Slawep poverewy baltyskie (Wjeko pruskie?)

Ще не

far. W. omne - ali to na skajchunys dnizys, ni
na i. menstve. W. omne by vob zany -

Кий индй Hader co pravopise?

мид ире гред
инвезуну

врегис (врегис)

вотврег / и врегис

врегис

нотврегис врегис

врегис

врегис (врегис)

Кнопф Adolf.

Сонце светит ясно. Кружитъ лб,
таютъ на веснѣ. Сауды лбтаютъ
хутко. Мельникъ меле збоисе.

Сонце светитъ ясно. Кружитъ лб,
таютъ на веснѣ. Сауды лбтаютъ.

Сонце светитъ ясно
= светитъ

Кружитъ лб
= кружитъ

таютъ на веснѣ
= таютъ

хутко
= быстро

Мельникъ меле збоисе
= мельникъ мелетъ збоисе

Сонце светитъ ясно
= светитъ

Кружитъ лб
= кружитъ

таютъ на веснѣ
= таютъ

Przed 12 laty był zrobiony
 pierwszy urok w tym kie-
 runku, aicy bym najmniej
 w podrewniakach i att, mo-
 pach i atlantach, uispranych
 w szwach galicyjskich, no-
 zmy geograficzne mioty si-
 dnostejna forma; ale cym-
 nosc jednolitego skatalogiz-
 rowania nazwisk-geogra-
 ficznych nie postepita wod-
 ros dalej poza pierwsze
 wstepne omowienie sprawy.
 Od tego czasu ~~samo~~
~~wiecznoscia~~, postepitidny
 cokolwiek naprzod przez
 to, ze pada niektora ldracja

20.
w ostatnim pięcioleciu
proszę wyrazić więcej sta-
nowczy i ~~dot~~ decydujący
wpływ na kierunek wyobra-
żni, kierunek rozwoju do
wzrostu i rozwoju, a w ślad
za tem, sama siła faktów wy-
tworzyło się wielkie uje-
dnościenie terminolo-
gii; atoli jesteśmy jeszcze
daleko od tego, ażeby po-
wszechniej zgody. Tymczasem
postęp i rozwój nauki
i sztuki i humanistyki
podawania wzrostu i prze-
silenia, a język nasz utra-
cony nie objawia w osta-
tnich czasach wielkiej

samotności i młodzieży, je-
 żeli ten podryskowanego
 zgody planu, jakis n. p. w.
 driny w Towniście che-
 niereu.

Wogóle należy bawicem zawa-
 żyć, że pod względem języ-
 ka przebywa nam wśród
 w ostatnich latach bardzo
 ciężkie doleje. ~~Pod względem~~
 świadomo, że język przemi-
 ny potrzebuje całkowite od-
 twierdzenie i zastąpienie, uzer-
 kowego ~~zrodła~~ z aktu-
 ralnego ~~zrodła~~, z korzeniem,
 na których drzewo wi-
 sianemistwa się rozwi-

nęto. Wystąpienie Mickie-
 wicza i całej plejady poe-
 tów, którzy ~~z nim~~ z nim
 i ca nim idąc dali nowy
 kierunek naszej literatu-
 ry, ~~nie~~ ~~nie~~ odnawiało
 się nie tylko iściejym pr-
 zewsem idei i ideałów
 poetycznych, ale i prawną -
 dztwem i mianem, odzys-
 czył i prawo do języka,
 a jak poetyka odzyska
 prawo i język i ~~z~~ z po-
 dani i wiersi i utworów,
 tak i język zapisał się
 nowymi i wrotami i te-
 gosamemu i ródki.

[Wajnskie - Obie (Allegia) -
 [Lionia - kie nowodylawa - swem
 [Polkie - (Zast Pruskie) -
 Stowunskie, ushie etc
 Obie -
 Sowbome Homau, Wiener Neustadt
 - Womehmar to W
 narwy a wiodzka Waleuys -
 Waleuys
 Sewolle - Sewolle
 Kiewwertie Wisscher }
 Wurzen }
 Gollheim - Hajm -
 Co do outraim - hwd Frie-
 drichshellen - halg
 Linke ^{hwy} - Lenkte, Leuktrau
 Wladis - orobost -
 Wopuranya -
 Coozumicis na autorow -
 Terminologia geograficna
 Sandomania grunta, mate-
 ryaln

narodowy i wiceprezesa
drugie trytony

Verehrtester Herr

Professor!

Vor allem meinen innigsten Dank für Ihr schönes
 Buch (geografie powszeczna). Mit diesem zeilen
 sende ich Ihnen unter Kreuzband ein paar meiner
 Bücher (Pbini zemljepis s. j. 1873 und Zemljepis
 sa I. razred srednjih šol 2) Zemljepis sa II. in III razred
 srednjih šol). Sie werden in allen die herrlichen
 Holzschnittbildern Ihres Buches vermissen, aber
 wundern Sie sich nicht darüber: Ihr Poljaki sind
 noch ein zahlreiches Volk, wir Slowenen sind auf
 1 1/2 million zusammengestumpft. Bei Ihnen
 haben die Bücher einen großen absetz, die
 schriftsteller finden leicht einen verleger, wie
 Sie für Ihr Lehrbuch in Leyferth in Czajkow-
 ski einen solches gefunden — bei uns Slowenen
 haben wir in dieser beziehung mit den größten
 schwierigkeit zu kämpfen — ich z. b. habe
 bisher meine Bücher (mit einer einzigen ausnahme)
 nur selbst verlegt. Als praktischer schulmann

wissen Sie aber wol, daß wir schulmeister meistens arme schlecht bezahlte teufel sind, die in der jugend nur leeren idealen nachjagen. Dies wird Sie wol genügend aufklären, warum ich bisher in meinen geographischen büchern keine bilder - holzschnitte veröffentlichten konnte -; bei unserem geringen absatz erzeugt schon der eigene verlag gar viele schwierigkeiten, die ich nur dadurch überwinde, daß ich weder für weisb noch kind zu sorgen habe. Hoffentlich wird die zukunft auch diesem mangel an holzschnitten abhelfen.

Mein geographisches lehrbuch vom j. 1843 (oberösterreich) entspricht in den hauptpunkten Ihrer mir zugesandten geografie powszetona. Einige teile desselben habe ich die letzten teile genauer durchgesehen - deshalb haben sich dieser brief wie die sendung verspätet. Sie können kaum sich vorstellen, wie oft ich in den vergangenen 20 jahren, wo ich mich mit slowenischer geographischer schriftstellerei zu beschäftigen hatte, auf Ihren plan der so notwendigen slowenischen gegenseitigkeit gedacht, wie sehr ich diese vermißt. Bei meinen arbeiten hielt ich mich bei der terminologie vor allem an das heimische; fehlte der eine oder der andere

25.
begriff im slovenischen, suchte ich ihn zunächst im kroa-
tischen - serbischen - war der eine oder der andere auch hier
nicht zu finden, suchte ich ihn im russischen (Ihnen
als Poljak wird das ein großes verbreiten erscheinen,
wie hier an der Adria betrachtet diese dinge und auch das
verhältnis zwischen Polen u. Russen von einem andern, objektive-
ren, ruhigerem standpunkte) und erst dann suchte ich im
polnischen oder cehischen die entsprechenden begriffe, die ich
dem slovenischen anpaffte. So entstanden meine bücher, so
die geograp. terminologie, die jetzt in slovenischen büchern
allgemein durchgedrungen ist. Der I. b. meiner physischen
geografie (verlegt von der Slovenska Matica v Ljubljani) ent-
hält eine unmasse weiterer sloo. terminie, die Sie in den
Ihnen zugesandten 3 büchern vergeblich suchen würden.
Aber vergleichen Sie selbst die in diesen enthaltenen mit
den Ihrigen in der „geografic powsechna“, soll ich Ihnen
offen gestehen, was mich bei dieser vergleichung am meisten
preppiert? Warum haben die Polen so viele fremde - latei-
nische, francois - u. selbst deutsche ausdrücke in das
Lehrbuch aufgenommen - ganz u. beaufrißiger weise, wo
Sie doch die schönsten, einheimischen ausdrücke dafür
besitzen. Und wenn hin und wieder ein solcher fehlt,
liegen Ihnen nicht die ausdrücke der sloo. benderdialekte
näher als das francois, deutsche, lateinische? Hier
handelt es sich um ein prinzip - dies soll anerkannt und
consequent durchgeführt werden. Stauben Sie aber nicht,

Ich bin ein energischer purist bin, der alles fremde - nicht slavische
mit der wurzel ausgerottet wissen will. Das durchaus nicht.
Soll ich belege auführen? pag 8: strefy, strefa. Warum mängen
Sie dies verkunzte Deutsche „streif, streifen“ nicht aus, da sie
doch pag. 51 für denselben begriff den schönen slavischen
ausdruck „pas“ schreiben?! Vor solchen überflüssigen fremd-
ländischen sollen schriftsteller sich zuerst hüten, dan werden
es auch gebildete und beamtete im gesprache meiden - es könnt
so nicht unterm volk - oder es wird so allwältig aus, der
volksprache verschwinden. Haben die Polen für „granica“
wirklich keinen slavischen ausdruck? Und für
„handel“ auch keinen?! Unglaublich, daß die Polen nicht
früher handel getrieben, bevor nicht die juden mit ihrem
„handeln“ gekommen. Das polnische volk kent sicherlich
kein „fontany“, das hat ihm der adel aus dem westen
gebracht - wofür doch slavische termini vorkomen.
Wenn Sie planet, satelit, trabant gebrauchen, hat das
kaum etwas zu bedeuten, den diese ausdrücke werden
so kaum unterm große volk dringen, jedenfalls wäre
es aber sehr zu empfehlen neben diesen fremden termini
noch die slavischen zu setzen, dasselbe gilt vom meteor
aerolit, asteroid, planetoid. Den ausdruck „grupa“
möchte ich meiden, immer Jupiter (niemals Jowisz pag 18)
schreiben; ebenso niemals mit (meile - pag. 16) schreiben,
sondern nur den metrisch. maßstab anwenden. Hier eine
allgemeine didaktische bemerkung: Sie gehen in

meinen 3 büchern (auch in jenem vom jahre 1873)
 durchwegs das metrische maas angewendet, n.z.
 inner miriameter u. \square miriameter; ich mied
 überall die klm. oder richtiger nach der
 ministerial verordng v. 26. märz 1883: km und
 km². Nach dieser ministerial verordng sind
 auch die abkürzungen und zeichen im letzten
 Censurgesetz sa II. u. III. durchwegs gegeben,
 nur ob ich die miriameter wieder überall
 beibehalten. Ich habe vor einigen monaten
 bei der amtlichen recensio eines kroatischen
 geographischen lehrbuches besonders betont,
 ob das hohe ministerium hier eine abhilfe
 schaffen sollte. In der Geographie läßt
 sich ohne miriameter nicht auskommen (und
 doch hat die betreff. ministerial verordng den
 miriametermaasstab nicht aufgenommen, sondern
 nur kilometer u. s. w.) Die kilometer und
 \square kilometer (km u. km²) geben überall
 zu große zahlen — nach tausenden u. hundert
 tausenden — große zahlen sind aber weit
 schwieriger fest zu halten, zu merken, als
 kleine zahlen, z. b. Frankreich hat
 5286 \square miriam. (statt 528572 ~~km²~~ oder
 Cisleithanien inner 3000 \square miriam. statt)

299,984 km² (od. 4 km.) u. s. w. u. s. w. Wollen Sie mir
an ein paar beispillen die probe stellen, und
Sie werden sich sicherlich gleich überzeugen,
dß kleinere zahlen leichter einzuprägen und
festzuhalten sind als große. Bei der leichter
umwandlung der miriam. in kilometer und umge-
kehrt, hat es gar nicht zu bedanken, dß wir
denselben prinzip folgend die relative bevöl-
kerung nur auf km² beziehen. Sie Polen
haben ein großes feld vor sich, Sie Polen
haben bei der regierung einfluß, deshalb
wäre es gut, wenn Sie dies im galizischen
landeschulrat direkt, oder durch Ihren Lemberger
bezirksschulrect indirekt anregen, vielleicht
kamt vom ministerium die ersuchte abhölfe.

Haben Sie im polnischen keinen slavi-
schen ausdruck für Karte, geographische karte,
für General-Spezialkarte, hydrographie, topo-
graphie. Der großen Masse, dem Volk, und
den jungen schülern der I. u. II. klasse des gymnasium-
müssen ja diese termini unverstündlich sein.

So weiter: "kontyent" "port!" "terasy".

Haben Sie im polnischen keinen ausdruck (dß
slavischen) für Linie, um der "linia" auszuweichen?
Ihre landleute in den hochkarpatischen haben

sicherlich für Lawine einen slavischen ausdruck / und nicht lawing, wahrscheinlich finden sich auch bei Ihnen in hochgebirgslandschaften orts- oder abhangsnamen, die Sie auf das slavische polnische wort für Lawine weisen.

Sie haben ja auch für Moräne „proga“; ich habe in den ersten jahren „groblja“ dafür geschrieben, was Sie in Ihrem Lehrbuch mit Deum geben - und diese form best eine Stetiger moräne - in der physiken geogr. und jetzt schreibe ich nur „groisa“; proga scheint mir zu allgemein, bei uns (im slovenischen) bedeutet es nur einen streifen.

Neben „wulkan“ möchte ich immer das slavische wort gebrauchen. Pag 30 haben Sie: równiny uprawne (Kultur, ebenen) - Was bedeutet aber bei Ihnen Verwealtj (staatsverwealtj), da ich es auf pag. 60 im capitel über den Menschen nicht finden konnte? im slovenischen und im allgemeinen im süd slav. haben wir uprav, uprava upravljati (verwealtj, verwalten). Heißt das polnische für Wasserfall nicht den ausdruck „slap“? Haben Sie für Riff (38) nur das entlehnte rafy? Doch ich muß ja mit der terminologie schließen, um so mehr da uns weitere studien und vergleichen in unsern büchern leicht auf noch mancher andere führen können. In Ihrem briefe berühren Sie auch die schreibj der eigenen namen, namlich der süd-slavischen. Ich halte jetzt schon seit jahren am sehr fest: slavische namen sollen slavisch geschrieben

werden, freude aber nach freuder form der betreffenden
wen Cultursprache, da wir ja auch ununterbrochen von den fremden
geographen verlangen, ob sie slavische namen slavisch schreiben
sollen; das phonetische prinzip will ich völlig aus; nur bekannte
in slavische übergegangene fremde namen sollen die alten slav.
sehen formen beibehalten so z.B. Wieden (pol, slov. Beč als
Dunaj = Wien, Litava = Leitha u.s.w. Demzufolge möchte ich
auf pag 214: (in der buche) schreiben: Gradec (Graz), Ptuj (Pettau, was
hier beinahe überflüssig), Marica (Mürz), Bistrica (Festitz)
Savina (Sann); pag 215: Leoben (Ljubno), Maribor (Marburg
unter Kärnten) Rerka (Zurk) nicht Zerk (Kerk), Lila (Lail) nicht
Zail (Zila), Bela (Pella) ^{pag 216} Bielek (V. ellach) (Terglou zu
schreiben, Kerka nicht Zurk, Trica ^(fluss) nicht Ldrja (dies
bedeutet in der slov. form Ldrja nur die stadt), Trava (nicht
Wippach oder dies nur in der Paranthese) Loia (Soonso) nie-
mals allein Soonso. Gubljana (Laibach) nicht verkehrt
Novomesto (Rudolfswert) Koičevje (Lottschee), Metlika (nicht
Mötling, Postojna nicht Stelsberg; pag 119 Jerst (was haben
die Polen der deutsche Friest!) Loia, Trava, Reka (nicht Rimeck)
Abvilej als Belej. Cres nicht Cherso, nicht blinat, granice
terasa pag 220: Koper (Capo d'Istria), Poreč (Parenzo) Pacini (Piano
Kerk nicht Veglia, Dubrovanik (Kopura) Kotor (Cattaro) u.s.w. immer
gebührt da der slav. namen der vorzug.

Doch genug, ob Sie sich über das lange schreiben nicht allzuviel
einfhalten werden. Wenn Sie bei zeit- gelegenheit darüber nachden-
ken und unsere bücher vergleichen haben werden, antworten
Sie mir auf einige der gestellten fragen.

Mit hochachtung

Juan Jesenko
Professor in Triest

28

Musila Ćwiczenia.

..... klasowa szkoła w

..... klasa (..... oddział).

Cena zeszytu 2 centy.

Michał Gliński.

(Przedruk zabroniony).

Etnograficzne i językowe stanowisko

Chroatów.

Chroaci nazywa się we własnym języku Chrowat.

Wyraz ten wymawia się dźwięcznościowo; r jest

tu bowiem samogłoską, podobnie jak w nazwie pokrewnego Chroatom plemienia Serbów

(Srb). Dzieli się przeto: Chr-wat. - Języki,

z których r nie posiada nigdy samogłoskowego wyrazu ten

tego charakteru, przedstawiają ~~z~~ w odpowiednim

przekształceniu przez dodanie samogłoski przed tym głosem płynnym lub so-

nim.

Forma węgierska brami Chrowat /: Dość po-

wszechna w Węgrzech jako nazwisko familij-

ne /: - U Polaków jest dziś w wyjątkowym wyrażeniu postać ~~Chrowat~~ (Chrowat - a

(rzeczowna), europejska

~~Wiedeński~~ t. j. Kro-
at. U Wiedeńczyków otrzymała form-
Krawat (wymieniana prawie jakby Krawot!)
też jako lokalna nazwa (znaczenie po-
gardliwe, jak to się okazuje ze znanej
piosenki wiedeńskiej „der Mensch ist Ka
(Kein) Krawat“). Jedyne pozosta-
narodowe imię Kroatów wyśka-
ła jednakże największe rozprzecznie-
nie, stając na oznaczenie ^(tenże) części u-
brania, znaną w całym cywilizowanym
świecie jako krawat (cravatte). Wiado-
mo, że lud kroacki wyrwał takiż za-
wiązek na szty. W czasie wojen XVII. i
XVIII. wieku zaniośli pałki kroackie
też, może do Wiednia i Niemiec. Z czasem
krawat stał się integralną częścią

europijskiego ubrania.

Początek nazwy narodowej Kroatów
gubi się w ciemnościach przeszłości.

Przyrostł ja naród, ten ze sobą,
Nie ulega wątpliwości, że ~~cały kraj~~

~~najmniejszej~~ ^{tego} ~~narodzie~~ ~~wyymaga~~ ~~ję~~ ~~już~~

w VII. w. p. Chr.; przybywając z nie-
znanej strony w sąsiedztwo osobliw,

zajmowanych obszarów. Tęm też

trudniej wytłómaczyć etymologi-
czne pochodzenie i przyczynę tego
nazwiska.

Kronika ~~ruska~~ ^{ruska}, znana pod imie-
niem Nestora, wymienia niejedno-
krotnie ~~Chorwatów~~ Chorwatów. O
jednak Kronikarz, który nazwy
Polan i DREWLAN wywodzi z Tatru i

trafnie od pól i lasów i drzew i,

nie próbuje podać wyśtomaczenia
(Chorwaton)

~~tego~~ mianem. Inaczej już wówczas ety-
mologiczny jego związek był ciemny

~~Wskazywa~~ ~~Wskazywa~~ Najprawdopodobniejszym

wydaje mi się również wywód ~~inne~~
słowa

~~nia~~, Chorwaton od tego pierwi-
stka, który ^{wystep} ~~ist~~ występuje w wy-

razach garb, grzbiet, a ~~któ-~~
ry w niektórych językach słow-

iańskich, n. p. w ruskiej kostais
horb, ^{horbo} lub w rosyjskiej chrebet

i dzisiaj służący na oznaczenie
gói lub pagórków. Imię Chorwa-

ton oznaczałoby tedy górali.

Oi ~~identyczności~~ imienia Chorwaton, Ho-
waton czyli Chroaton z nazwą Chor-
awnych

awnych

nikt nie ^{powątpiewał}.
 wator ~~zdaje się nie ulegać żadnej~~
~~wątpliwości.~~ ~~Wskazywano~~ Sledząc tedy
 początków narodu kroackiego musi-
 my ~~zwrócić uwagę~~ ~~na~~ ~~niektóre~~ ~~okoliczności~~ ~~które~~ ~~nie~~ ~~można~~ ~~przeoczyć~~
 minowoli, w trop
 za przyniesionem z dawniejszej oj-
 czyzny imieniem, zwrócić się w tę
 stronę, która w zaraniu dziejów
 Słowianizacyony był siedziskiem
 Chorwatów i otrzymała nazwę Chro-
 bacyi. Gdzie zaś ^{wypada} ~~niektóre~~ ~~okoliczności~~ ~~które~~ ~~nie~~ ~~można~~ ~~przeoczyć~~
 Chrobacyi, to należą do najzawil-
 szych pytań geografii historycznej,
 jak to ~~już~~ ~~zauważymy~~ ^(I. tomie)
~~o~~ ~~tem~~ ~~nie~~ ~~który~~ ~~nie~~ ~~można~~ ~~przeoczyć~~ ~~nie~~ ~~który~~ ~~nie~~ ~~można~~ ~~przeoczyć~~
 Palaceny w swęj hi-
 storyi wieści. ~~Wskazywano~~ ~~na~~ ~~niektóre~~ ~~okoliczności~~ ~~które~~ ~~nie~~ ~~można~~ ~~przeoczyć~~
~~Wskazywano~~ ~~na~~ ~~niektóre~~ ~~okoliczności~~ ~~które~~ ~~nie~~ ~~można~~ ~~przeoczyć~~
 Niewątpliwie obej-
 mowała ona okolice górzyste na ^{1^o}

(po obu bokach (głównego pasma)

now i na południe od Karpat. Niepodo-

bra jednakże oznaczeń dokładniej jej
granic. Jak znany Nestor ^(zwiera dwukrotne wymiary) ~~zawiera~~
ki o wojnach ^(Hajduckiego króla węgierskiego)
wyprawy o dwukrotnej wojnie ~~Włodzis-~~

~~Warego-Rusów~~ z Chorwatami, Tatarsy

Голубадат ich daninami (Chorwatomie)

Kijowscy (nie mogli gdzieś indziej mieszkać, jak
kryje wód-
kimierz
twicki.
w dzisiejszej Galicji) prawdopodobnie
wschodniej. :- Z drugiej strony wy-

stępuje ta nazwa często w zapiskach
i rejestrach geograficznych ówczesnych
Niemców w sąsiedztwie Czech a ~~zwłaszcza~~
kto wie, czy może nawet często nie-
szkancion Czech samych tak ^(nie) się nazy-
wała.

Czy imię Chorwatów i Chrobacy stoi
w jakim związku z nazwą Karpat

i narodu Karpatów? (Lud tego imie-
nia należał do tych plemion bar-
baryjskich, przed których napa-
dami Rzymianie ze cesarzem Deju-
szem i Aurelianus^{sem} [Dacja, zastawic'
muscio]. Na to pytam się zypada
odpowiedzieć, że zwiazek ten jest
bardzo prawdopodobny, ale że go do-
wiedzieć trudno. -

Historiografie bizantyjskiej mówią,
że ~~Thracii~~ ^{(na południe} Thracii przysygnęli za cesarza ces-
rza Herakliusa z Krainy Boiki
w okolicy Bargibarii. Wie te nazwy
próbowano łączyć z imieniem „Bojków”
w starych górach i z „Bajigóra”,
atoli ^{to} ~~to~~ wywody fantastyczne,

nie mając realnych
~~podstaw~~ 'podstaw'.

Wprawdopodobniejszym jest wy-
kład o tej "Bagibare" jako bizan-
tyńsko-greckiej *Βασιλική Βα-
γοαρι* czyli *Βαγοαρι*. Łatwo
jednakże zrozumieć, że dla geogra-
fów bizantyńskich granice *Βαγο-
αρι* były dość mgliście określone i że
rozumieli przez to nie tylko wła-
ściwą *Βαγοαρι*, ale prawdopodobnie
i znaczne obszary krain sąsiednich.

Że zaś z *Βαγοαρι* bezpośrednio są-
siadują Czechy, przeto wynikałoby
z tego, że *Βαγοαρι* przybyli z okre-
śle z okolic, sąsiadujących z Czechami

Nota: *) Językowe badania ^(-jak się zdaje -) potwierdzają to

przypuszczenie. Wydane r. 1878.

w III. opracowaniu głosownia staro-
wiariskiego języka Miklosicha podno-
si niejednokrotnie uderzającą ana-
logie między językami północno-
słowiańskimi i ceskim. Jak n. p. (wie-
dzą)

domo, jak ~~nie~~ ^{jest} ~~nie~~ ^{jest} ze stanowiska głosowni sło-
wianiskiej kwestyją oddawania w ro-
wosłowiańskich językach tych staro-
wiariskich wyrazów, w których po sro-
głosce ~~nie~~ ^{przedechnowej} następują
srobgłoski wylane r, l, jak bręgo, bré-
zr, czręda, czręvo, dręvo, mlęti,
mreča, sręda, zrębę i t. d. W ^{tym} ~~tych~~ i
w wielu podobnych razach dzieła, się
języki słowiańskie podług Miklosicha

(III. Nearbestung)

1. Matlovenische Lautlehre, Wien, 1878. Nr. 31.

na 3 ^{gromady} ~~strazy~~ ^{czyli} „zomy”, z których
pierwsza obejmuje Słowian / wścis-
nych i t. zn. Bułgarów, Chorwatów,
Serbów i Czechów, druga języki wcho-
dnie Słowian, t. j. Rosyan, Rusinów
i Biało-Rusinów, trzecia Polaków, Ha-
sów, ^(porostale po) ^{ach} Słowian / nadleśnic-
kich, i Serbów czyli Łużycan.

Zestawienie obszerniejszych dowo-
dów przekroczenia granic niniejszej
rozprawy.

Cheq okrešiti' došćadniej' štožunse
 Kroaton do reszty Slavian, niepo-
 traktowaci'
 dobra oddzielić ich odresnie od
 tego szerepu, którego część^{ci} stan-
 oia. Kroaci i Serbowie - powiada Dr.

- A. Ficker^{x)} - są przekonani że soba, naj-
 ścisleyszemu pokrewieństwu, tam że
 odgraniczenie ich od Słowian^{średni} i od na-
 rodu niestowiaristickich nieulega naj-
 mniejszemu naturze tylko nieznaczne
 trudności, gdy natomiast bardzo
 ścisłego badania potrzeba dla dowód-
 nego rozgraniczenia obu plemion.
 Mianowicie są różnice językowe tak
 znaczne, że odmiany obu narzecz

x) Die Völkervämme der österreichisch-ungarischen
 Monarchie, Wien, 1869.

Thraci Krolowna Krocackiego należą do plemion południowo-
 słowianistickich i stanowią ogólnie pośrednie między Sło-
 wianami południowyimi, Słuzami, Karyntami, Krawim, Goryscami
 i Madziarymi. ~~Wobec~~ ~~tego~~ ~~że~~ ~~nie~~ ~~ma~~ ~~już~~ ~~żadnej~~ ~~określonej~~ ~~granicy~~
 rozdzielni między nimi i tymi Krocackim ograniczają -
 słowian - ~~nie~~ ~~ma~~ ~~już~~ ~~żadnej~~ ~~określonej~~ ~~granicy~~ i dalej na południe i na
 północ, ~~nie~~ ~~ma~~ ~~już~~ ~~żadnej~~ ~~określonej~~ ~~granicy~~ i dalej na północ i na

występują na jawn tylko w najdogodniejszych
i suchych przejściach.

Z tego też powodu Trinius w swej
porównawczej gramatyce języków
słowiańskich, wydanej w r. 1852-56,

nie poświęca (osobnego rozdziału) języ-

kwowi Krowackiemu. W przedmowie do
główny porównawczy uwiadom autor wyraźnie,

to też Ozeunig oznacza na swej mapie

etnograficznej monarchii austriacko-

węgierskiej Serbów i Krowatów tym-
wrazem

samym kolorem, a odróżniają, Słoweno

Krowatów w Królestwie Krowackiem tylko jako oddzielną część Krowacko
serbskiego szerepu.

Nauka dotychczas nie zgodziła się

na jednolitą nazwę dla tego szere-

pu słowiańskiego, który główną

swą masę zajmuje między od

wysep dalmatyńskich po Żelazna

7. Natomiast zalicza Miklosich nie-
 szkoricon ~~niektorej~~ polsi takzwanego
 Krolestwa Wroaczi, a mianowicie komi-
 taton (zupanski) Warawadzkiego,
 Zagrzebskiego i Krzyoskiego, pod wzg-
 ledem jezyka wprost do Slowenicon, jak-
 kolwiek narzecz ich, mianowicie po
 miastach, pod wzplywem serbszczyzny
 znacznie sie zmieniło. — „Nimn tego
 — powiada ~~sklonic~~ —
 „(nawet jezyc mieszcans w tych in-
 „paristwach bliizy jest Slowenickiemu
 „~~(powoda wznalem za rzecz wlasna)~~
 „ni serbskiemu: a tego ~~potwierdza~~
 „~~— powiada sklonic~~ przy mych
 „badaniach a nowo-Slowenickim jezyc-
 „kiem ~~ta~~ i tak zwany dristaj jezyc
 „Lornacki, ktory Habdelicz jeszcze

4 w XVIII. wieku słowiański narzeczony,

zaprzeczenie
4 i niemiędzy słowiański język

4 słowiański mieszkawca Zakładnik

4 go Komstata (w Węgrzech).

Michał Gliński.

Za panowania króla Aleksandra głośnym był na Litwie książę Michał Gliński. Był to pan możny, wielkich z natury zdolności, znany na dworach zagranicznych, ale tak wyniosłego umysłu, że dumą wygórowaną naraził się innym panom litewskim i zrobił sobie pomiędzy nimi wielu nieprzyjaciół. Posiadał on u dworu wielkie zachowanie, którego jednak na to tylko używał, ażeby króla podżegać przeciwko swoim nieprzyjaciołom, a siebie wywyższać. Toż gdy po śmierci Aleksandra wstąpił na tron polski mądry Zygmunt Stary, posypały się liczne skargi na Glińskiego, które pozbawiły go łaski królewskiej, pomimo że odniósł był świeżo wielkie zwycięstwo nad Tatarami pod Kleckiem (w. r. 1506). Gliński, dotknięty tém upokorzeniem i uniesiony namiętnością zemsty, zamordował głównego przeciwnika swego, wojewodę trockiego, Jana Zabrzezińskiego, i uszedł z rodziną i przyjaciółmi do Moskwy, ofiarując niecnie służby swoje carowi Iwanowi przeciwko własnej ojczyźnie. Wkrótce też napadł zdrajca Litwę z wielką tłuszczą Moskali, ale król Zygmunt pobił na głowę najeźdźców pod Orszą (w. r. 1508), a książę Konstanty Ostrogski pędził ich aż pod mury Moskwy, bijąc po drodze.

Gliński spokrewnił się potem z carem i długo jeszcze dokuczał ojczyźnie, ale nie uszedł losu, jakim Bóg sprawiedliwy karze najokropniejszą ze wszystkich zbrodni, zdradę ojczyzny. Odezwało się wkońcu w zdrajcy sumienie, obrzydła mu służba u wroga, zateęsknił za ziemią rodzinną i począł pisywać listy do króla Zygmunta, błagając, żeby mu przebaczył i pozwolił powrócić. Listy te wpadły jednak w ręce carowi, a ten kazał go oślepić i wtrącić do więzienia, gdzie po długich męczarniach na rękach swjej córki umarł.

Taki bywa zawsze koniec zdrajców własnej ojczyzny.

Musila Ćwiczenia.

.....klasowa szkoła w.....

.....klasa (.....oddział).

Konstanty książę Ostrogski.

Cena zeszytu 2 centy.

(Przedruk zabroniony).

Dravę i od Drawy po Sko-
 darstkie ~~już~~ jezioro, i do którego
 (nieoznakowując Thracji, Stanonii i b. Bogarianus wyjątkowego)
 oprócz Thracjów należą Serbo-
 wie w Wundniowych Węgrzech.

I: w Panacji i Serbis, Bośniacy
 i Hercegowiacy, Czarnogórcy, Sto-
 nicie dalmatyńscy i w ok-
 olicyistryjskiej.

Możnaby ich nazwać Stowia-
 nami Iliryjскими, gdyż
 ojęzyczna ich zajmują dawne
 rzymskie Illyricum. Atoli
 nazwa ta mogłaby dać powód
 do nieporozumienia, gdyż mia-
 no Ilirji z biegiem czasu zmie-
 niało swe geograficzne granice:

W ostatnich czasach posunęło się
od granic Grecji Starożytnej aż do
granicy Tyrolu. Jak wiadomo, na-
zwęła Austrię odebrała ^(w upadku) ~~od~~ Napo-

leona w trasie krainy Tharynta^y,
(zamieszkał przez Tharyntów, (Krilednem Thiryi: Tharynta^y)
Tharynta z Tharynta i Tharynta)
(w rzeczywistości także zamieszkał przez Tharyntów, ale odmiennego
rodzaju
rodzaj od Tharyntów Tharyntów.)

Nadto wywołano narwa Tharynty-
ków i tak już nie mało bała-
mactwa przez możliwość ro-
mieszania z odrębnym rzesz-
nie narodem Albanczyków
i Arnautów, i Skipetarów i,
którzy są potomkami właści-
wych autochtonów Starożytnej

Illirji & ze Stowianami
nie zgoda nie mają wsielnego.

Bodaj, czy nie najstosowniej będzie
nazwać ^{tedy} ten szereg kro-
cku - serbskim podług dwóch
głównych pręmiów, represen-
tujących dwa główne & sprze-
cane kierunki w historycznym
rozwoju tej odrośli Stowiańskie-
go rodu.

Serbów związał obrządek wschodni
~~z następnym~~
& wspólni doli pod panowaniem
tureckim & ludami bałkański-
mi, ze wschodnimi. Krocki ze-

Przypuszczenia
przez zastępnego
Wojka Stefana
Uro Tharadićka.
W polityce czy-
wali się, niejedno-
krotnie do odegrania samodzielnej roli na półwyspie.

Mieli się wczynie z Zachodem, przy-
jęli pismo i obrządek łaciński
3. 2. 1.
Kroćcie do odegrania samodzielnej roli na półwyspie.

podzielali losy korony węgierskiej
& dostawmy się wraz z Węgrami pod
panowanie domu Habsburskiego
stanowi od czasów Wallensteina ~~do~~
~~do Jellaczycy~~ aż do najnowszych
wypadków jeden z głównych filarów
militarnej potęgi austro-węgierskiej.

~~Dzięki do skupienia~~ To ten sposób sta-
(Stwierdzenie Kroccki (odrębne od serbskiego Belgradu)
nowi) Zagrzeb ognisko dzięki, zmie-
rzających do skupienia Stwierdzenie poru-
dzeniowych. Dzięki te znalazły swój
(pod względem naukowym)
wyraz w nazwie ~~akademii~~ zagrzebkiej
akademii nauk, która się nie tytu-
kuje Kroccka, lecz ~~podwójnie~~ - Sto-
wierdzka, i z pod względem polity-
cznym w nazwie ~~trójjedynego~~

Królestwa, do którego Choracy prawi-
 Choracy i Sławoni wliczają teore-
 tycznie i Dalmacya, należąca je-
 ktycznie do przedlitawskiej gru-
 py krajów austryackich. —

Nie da się też zaprzeczyć, że mie-
 szanicy właściwej talkwanowej
 Choracy przedstawiają i pod-
 względem językowym najwy-
 bitniejszą odcień dialektyczny
 pośredni ^{narzecz} ~~plecion~~ ~~szerep~~ Chor-
 acko-serbskiego, a to w skutek
 swego zbliżenia i zmieszania ze
 szerepem słowiańskim.

Szerep ten, ^{którego, dact} ~~dzisiaj~~ ~~zamieszkuje~~
 dzisiaj ze siedzi by podalimny wyżej,

Konstanty ksiązę Ostrogski.

Konstanty ks. Ostrogski, Rusin i szyzmatyk, był jednym z najslawniejszych wojowników polskich. Pochodził on z dostojnej rodziny, która panowała niegdyś na księstwie halickiem, a przyjęła nazwisko od zamku Ostróg, którego szczątki zachowały się jeszcze do dzisiaj na Wołyniu.

Odnaczając się już za młodych lat nieustraszonem męstwem, otrzymał Konstanty od wielkiego ks. Aleksandra litewską buławę hetmańską i wyruszył niezwłocznie przeciwko Moskalom, którzy Litwę najeżdżali. Młody wódz, powodując się więcej zapałem, niż rozważą, zapędził się jednak niebacznie za daleko w głąb kraju nieprzyjacielskiego, gdzie obskoczony przez dziesięćkroć liczniejszych Moskali nad rzeką Wiedroszą (w. r. 1500), został na głowę pobity i dostał się sam do niewoli. Car Iwan Wasilewicz chciał go nakłonić do przysięgi na wierność sobie; ale gdy Konstanty, pomimo że był Rusinem i szyzmatykiem, nie dał się namówić do zaparcia się swojej ojczyzny, kazał go zakutego w kajdany wtrącić do więzienia. Zdarzyło się tymczasem, że Tatarzy najechali Moskwę i szeroko kraj cały pustoszyli. Przestraszony car udał się wówczas do więzienia Konstantego i obiecywał mu wolność i bogactwa wielkie, byleby nad wojskiem jego przyjął dowództwo i najeźdźników wypędził. Konstanty zwyciężył Tatarów, a gdy mu car przyrzeczonej nie dał wolności, upatrzwszy sposobną porę, uszedł tajemnie wśród największych niebezpieczeństw do Polski. Wkrótce potem pomścił się srodze na Moskalach za klęskę nad Wiedroszą i swoje więzienie. Otrzymawszy bowiem wielką buławę litewską od króla Zygmunta I, zgromił 80.000 Moskali pod Orszą (w r. 1514) tak przeważnie, że połowa téj armii legła na placu boju.

W następnych latach walczył on zwycięsko jeszcze w trzydziestu bitwach. W nagrodę tylu zasług, położonych około ojczyzny, pozwolił mu król Zygmunt I odprawić wjazd tryumfalny, raz do Wilna, a drugi raz do Krakowa, i dał mu województwo wileńskie, na którym w sędziwym wieku, syt zwycięstw i sławy, życie zakończył.

Redykcja Nr. 1109

240.

Nazwy geograficzne.

Południowo-słowiańskie kraje i rumuńskie okolice
monarchii austro-węgierskiej. —

[: wypisano z I. II. III. :]

L.	Przedmiot.	Książki dla zwł. lud.	Welter - Samoyłowici.	Zarani
1.	Aquila			
2.	Adelsberger grotte.	Grotta Adelsberska C. 13.		Anwileja 6
3.	Agram	Zagreb 13. 200.		Zagreb 2.
4.	Aluta	Aluta C. 37, 14.	Aluta C. 119.	Olta 4.

1.	Bosnien		Bośnia C. 119.	Bośnia 20.
2.	Blasendorf.			Blasz i Blazien 17.
3.	Budapest	Budapeszt 13. 200.		
4.	Bakonyer Wald	Las Bakoniski C. 11, 15.		

i. ski.	Szaraniewice	a.) Mafeci ski. b.) Toczyński. c.) Szynski b.) Skwileja. 14. b.) Zagrzeb 15.	(del: Muta 1, 10, 11,
---------	--------------	--	-----------------------

o. iew 17.		c.) Bosnia 138.	Del. Bosnia 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12. Bosnia 9.
---------------	--	-----------------	--

L.	Przedmiot	Hsieński dla szkol ludowych	Welter-Samoylovici	Zawarł
1.	Capella			
2.	Capo d' Istria			Kopr i Koprak 27
3.	Cattaro			Kotor 28.
4.	Cilli			Cele i Celje 30
5.	Curzola			
6.	Cirknitzer = Sel (strain)	jex. Cyrknicke C. 13.		

1.	Dignano			Wodnyan 37
2.	Drave	Drava 199 C. 36, 37.		Drava 40.
3.	Djakovo			Djakovo 37.

iki.

Skaraniemiex.

- a) Matecki
- b) Koryński
- c) Selijski

27.

Lel: Celeja 4,5,6. Cillej⁸ Cillej 7.

30

37

c) Drawa 3.

Lel: Drawa 1,2,3.

0.

L.	Przedmiot.		Piosenki dla szkol ludowych.	Welter - Samoyri.	Larsoni	4
1.	Esseg				Osiek 47.	

1.	Fiame				Rjeka (Rzeka) 5	
2.	Fünfkirchen				Piec - cerkwi 53.	

L.	Prædicator.	Königsm. luel.	Wetter - Jarrek.	Larvaini -
1.	Gleichenberg			
2.	Görz	Gorycja C. 11, 41.		Gorycja 61.
3.	Gottschee (Krain)			Klozeuje 61.
4.	Gradisca	Gradyška C. 11.		Gradyška 62.
5.	Graz	Gradee B. 199 Grodziec (Gratz) C. 12.		Gradee (Grades) 62.
6.	Gurk <small>rzeka</small>			Kerna 66.
7.	Gurkfeld			Kersko 66.
8.	Gross-Flani			
9.	Grosswardein			Wielki-Wardein 66.

1.	Hercegowina			Hercegowina 72.
2.	Hermannstadt			Sybir 72.

ski.

Szarceniowicz.

- a) Mosteczki
- b) Krzynski
- c) Krupki

b) Gorycja 15.

Lel: Goricia 6,7.

- b) Gradec 15
- c) Grac 133.

Lel: Gradiska 4,12.

Lel: Gratz 4,5,6,7

dyn. 64.

Lel: Waradin 9,10,11.

c) Hercegowina 138.

Lel: Hermanstadt 9,11,12.

L.	Przedmiot.	Księzki lud.	Welter - Sauerst.	Zarawski.	Szarceniowicz.	a) Matecki b) Kryński c) Skujski
1.	Idria (Krain)					
2.	Illyrien			Illyria i Illyria 82.		
3.	Isonzo		Isonzo C. 192.	Docca 85.		
4.	Istrien	Istria B. 199 C. 11, 41.		Istria 3, 5, 6, 7.		
1.	J					

1.	Kärnten	Karyntya C. 11, 40, 41.	Karyntya B. 126. Karyntya B. 15.	Karyntya Korutanja	c.) Karyntya 138. 3.	Del: Karintia 2, 3, 4, 5.
2.	Klagenfurt	Celowiec B. 199.		Celowiec 95	b.) Celowiec 15.	
3.	Krainburg			Kraj i Kraja Mekto 102.		
4.	Küstenland	Wybrzeże C. 11.		Przymorze i Wybrzeże 108		
5.	Karst	Kras C. 11.		Kras i Krasowa wina 91.		Del: Klocza 3, 5, 9.
6.	Kalocsa					
7.	Karlowitz		Kartowice C. 113, 152. XIII.	Kartowice 90.	Sujski. Kartowice 321.	Del: Kartowice 11.
8.	Karlsburg (Siedm)			Białogrod, 90.		
9.	Karlstadt (Kroac)			Karlowac 91		Del: Karlstadt 11.
10.	Klausenburg			Kolosz 95.		
11.	Körös			Keresz 100.		
12.	Kreuz			Krzyżewce 104		
13.	Kroatien	Kroacya B. 200 C. 40.	Chrobacya B. 158.	Korwacyja i (Kroacya) 104.	Sujski. Kroacya 6, 12.	Del. Krowacia 4-9.
14.	Kronstadt			Brasow 105		
15.	Kulpa			Kopa i Kulpa 106.		

L.	Przedmiot.	Idsiariski lud.	Welter - Scrvex.	Zarcin	Wazaniarisk	a) Matecki b) Flujski c) Klujski	
1.	Laibach	Lublana (Laibach) C. 12. 13. 199.		Lublana 109.		b) Lublana 15.	Lel: Lublana 2.
2.	Leitha	reka. Litawa C. 12. Litawa (Leitha) C. 36.		Litawa i Litawa wa 113.			
3.	Lugos			Lucenice 119.			

1.	Marburg			Margbork 124.			
2.	Mur	Mur B. 199. C. 12. 37. 11.		Mura 135.			
3.	Maria-Theresiopel			Subotyca i Sotyca 125.			
4.	Marmaros-Sziget						
5.	Maros			Marusza i Morysz 126.			
6.	Maros-Vasarhely			Morycki - Mory Jarz 126.			
7.	Mediasch						
8.	Mehadia						
9.	Mohacs			Muchacz 132.		Trujski. Mochacz 164.	Lel: Mochacz 8,9. Mochacz 11.
10.	Militärgrenze	Wozranicze wojskowe. C. 40.					

L.	Precedent.	Käsiäski lnd.	Welter-Samoyri.	Larant
1.	Neumarkt			Larant
2.	Neusatz			Nowysad 141.

1.	Ossiack			Oziwsko 149.
2.	Ossiacher See			jex Oziwskie 149.
3.	ofen	Pzuda C. 36.		Pzuda 147 i Pzudayn
4.	Orsowa	Riowa C. 36. Riowa (Orsowa) C. 14.		Rozawa (Ri'awa) 149.

141.

Szarceńskie.

141.

9.

149.

149.

Antoniewice: Budyń

Lel: Ofen 12, Buda 5-11.

Lel: Orsowa 9, 12.

L.	Przedmiot.	Idziński lud.	Welker - Samur.	Zaradni
1.	Parenzo.			Porjece (Porzece) ^{152.}
2.	Pettau			Stiji Stuja ^{155.}
3.	Pizano			Piran ^{157.}
4.	Pisino			Parin ^{131.}
5.	Pola			Panczewo ^{152.}
6.	Pancsova			
7.	Pest	Peszt C. 36, 320, 334.		Peszt ^{154.}
8.	Peterwardein			Piotrowaradyń ^{155.}
9.	Plattensee			Blotne jezioro ^{158.}

1.	Ragusa			Dubrownica ^{169.}
2.	Rudolfswerth			

nisi. Sacramentis.

152.
recre)
poc 155

152.

adyn
rior

Antonie: Post

12 169

Lel: Ragura 1.

J.	Przedmiot.	Książki lud.	Welter - Sarca.	Zaradni- stis Szarawienieg	stis Szarawienieg	a) Matecki b) Fryjski c) Kruski.	
1.	Salona			Solin 184.			Lel: Spalatro 3, 7, 8, 10, 11.
2.	Spalato			Spljet 206.			
3.	Serajewo			Serajewo i Bosna i Hercegovina 20.			Lel: Sarajewo 7.
4.	Sebenico						Lel: Sebenik 7.
5.	Steiermark	Styrya B. 199. C. 11, 40, 41.	Styrya C. 122.	Styryja i Skopje 209.		b) Styryja 15 c) Styrya 3, 138.	
6.	Sawe	Sawa B. 199, 200. C. 36, 37.				c) Sawa 3.	Lel: Sawa 1-3, 5-8.
7.	Sarviz	rzeka		Blatna 185.			
8.	Semlin			Lemuh 199.			
9.	Sissek			Sysak 202.			Lel: Sissek 11.
10.	Szamos			Samosz 217.			
11.	Szamos-Ujvár						
12.	Szegedin			Szegedyn 218.			
13.	Sziget		Siget C. 40, 41.				Lel: Szegedin 8.
14.	Slawonien	Slawonia B. 200 C. 40.	Stawonia B. 158.	Stawonija 208.		Syjski: Szegedin 108, 316.	Lel: Siget 9. Sigeth 10.

1.	Terglou			Triglav (Triglav) 222.			
2.	Triest	Tryest B. 199. C. 11.		Tryjest 228.		b) Tryjest 29.	Lel: Triest 3-12
3.	Temesvár						Lel: Temeswar 8-12
4.	Theiss	lisa B. 28, 200. C. 14, 216. lisa (Theiss) C. 37.		lisa 223.		Antoniewicz: lisa	Lel: lisa 8. Tissa 4. Seiss 10. Tissa lissawa 1, 2, 3.
5.	Theresienstadt						

L.	Predmiont.	Ksiazinski lud.	Welker-Saruy.	Zavari'ski
1.	Veglia			Kern 239.
2.	Vellebit			
3.	Villach			Bielan 247
4.	Uma			
5.	Versetz			Wersac 243
6.	Viso (doplyw liog)			Wisza 248
1.	Weisskirchen			
7				

1.	Lara		Ladar C. 64.	Ladar i Tagna 257.
2.	Lermagna <small>nika Dalm.</small>			Lermania 260.
3.	Lengg			Sen 260.
4.	Lenta			

Szaranievix.

Lel: Ungwar 7.

Lel: Lara 4-8, 10.

Lel: Lenta 11.

Nomina ethnographica.

Nie każdy człowiek w codziennym życiu bywa tem imieniem
 nazwany, jakże na chrzcie otrzymat. Tak też i całe na-
 rody czestokroć bywają inaczej nazwane przez sa-
 miadów, niż się ~~z~~ same nazывают zwykły. Tęsz naród,
 wśród pol, ^(to jest, dźwięcznym zruskiem mówią, wśród kowalim) osiadły, i stąd Polakami lub Polakami siebie
 mianujący, jest tego najlepszym przykładem. Wszyscy
 prawie nasi sąsiedzi nazывают nas imieniem zagadko-
 wein, którego początek w dalszej zamierzszej wy-
 szłości leży, a nad którego wytwórczeniem ~~nie~~
~~nie~~ ~~prawnie~~ Maciejowski, Bielowski i Szajnoch
 nadał sobie główne łacina. Żaden wykład
 nie zyskał powszechnego uznania. To jedno jest
 pewnie, ^{mityczny} że Lech; Leszkowie to reprezentaci ja-
 kiegoś dawniejszego okresu w dziejach na-
 szych, którego pamięć przechowała się u naszych
 sąsiadów. Już ~~tam~~ ~~znanam~~ Kronikarzem Majowski,
 zwany kaspolicie Nestorem, zna miano Lechów
 jako ~~a~~ ~~prastara~~ nazwę ogólną, obejmującą
 Chazarszan, Polan ^(pomoczan) ^(Lityczan) ~~etc.~~ ~~etc.~~
 i innych Brandenburczyń zamieszkałych, i dźwiękaj
 wszystkie Rusi i dwostwa Lechami nas ~~z~~ na-
 zyw. Od Rusi nazwa ta przeszła i do Wo-
 lasy i do Turków, którzy niczem ~~dotąd~~
~~nie~~ w przyjaźni i nieprzyjaźni byli
 w stosunkach z Lechistanem. Przewodzo-
 bnie z tej nazwą stoi w związku litewskie
 nazwa Lenkes i madyarskie Lengyel, bo
 przeciw Litwa z Rusią bywała w stosunkach
 z Węgry przez Rusi podbitych starym

Od Germanion narwa Wendow
na oznaczenie Słowian pra-
nadopodobnie i do Finów
wreszta, przeinaczone według zo-
stad głosowni tego plemienia.

Rus i ~~rus~~^{rosyjska} nazywają się
u Finów Wenne - ma,
to jest słowiańska ziemia,
Rusin lub Rusjanin Wenne-
lainet - to jest słowiański
osobnik.

Wystanie imienia Rusi i Rosyi,
dziś rąj zupełnie, ślad w ślad
w rozwoju swym wyjątkowe,
może nam matematycznie wyjaśnić
musiał powstawanie imion
nadobnych. Z Nestora wiemy,
że jej nie było przed przyściem
Wanegon w r. 859. i 862., gdy us-
ograniczony obszarach wschodu
cyby zobnie drobne ludzi Słowian-
skie i fińskie, Raide „imijuszce
swoj język i swoj ~~na~~ ^{na} ~~man~~^{man}.
*) narow, obywatel -

Od Germanon nazwa Wenden prze-
szła i do friskich ludów, wretnauzons
skazownie

Hunów i Amawion Szlachem w dawne nap-
 dunajskie przedzieli siedziły. Fakt ten
 nie jest bez znaczenia, boi wzajem
 musi to udowodnić, że ieden z naszych
 zachodnich opiadów, ani ~~to~~ Orest, ani
 Uicunice tego imienia o nas nie było,
 dui mówią, że pominieli orestie na-
 zwa "Lachów" jako stann na wś-
 czynu krajis gaja. U siebie zaś do-
 mo jedni Górale Tatycunicy w panie-
 ci maja to imię, nazyważy uicun
 mieszkanców dolin, a uicun, że
 i na Szlachie ludności Lachów różni-
 si od Górali i od wariantów na

uicunskich Górali. - *)

*) Uwagi kustosa biblioteki Jagiellońskiej
 Dr. Władysław Wysłoki ~~jest~~ ^{był} w posiadaniu
 dzieła, ~~to~~ które us wyjwiecenię kulturalne-
 wie tej nazwy uicun z uahumite insiatto rucio.
 Przejście "Ten do lasu, ón do lasu" bywa gny-
 ale wynudzenie od wójny durnym uicunem
 Jansen Augustem II. a "lasem" descriptionem
 "Kenisławem. Tymczasem dziełko ono, które
 mi P. W. W. pokazywał, drukowane na
 Jans II., już nieści w sobie to wyzłanie. Uicun więc,
 że las to nie innego, jak Lach, którego st tyłko rym
 do lasu uratował; ~~to~~ a więc przepłowie to przecho-
 wuj panieci jakichś dawnych słow uicun lasami czy-
 li Lachami a lasami. ~~Łączyć słowa~~

Tymczasem dziełko
 kulturalne, literackie i plastyczne

Jak nazywamy siebie sami
i jak nas nazywają dru-
dzy. — Jest etnograficzny.

Kajic, Siarli, Homerowski
dłeb ziemni języczny —

Przedko który naród posiada u
swych sąsiadów to samo nazwisko,
któremi sam się nazywa. ~~Przedko~~
~~na Faringeraj~~ Nazwa narodowa
ma zazwyczaj wyśmienione
we własnym języku narodu
i jest ^{niekiedy} albo obojętnym wyrazem,
oznaczającym określenie siebie
by ~~albo~~; bywa też jeszcze ugię-
niejże nazwy narodowe, gdzie
~~o sobie~~ ludzie samych siebie
nazywają „ludźmi”. Tak n.p.
narodowe nazwa „Amojedi”,
która, sobie sami dają, i: Namot-
to lub Chacowoj nie oznacz-
nie innego, jak po prostu
ludzie. Trzecie oznaczają
nazwy Inuit, ~~która~~ jak
się nazywają sami tak
przez nas zwani Eskimo-
towie, albo

Wszadnicie tej nazwy wznoszą
Kajidy, kto wieczał wioskę na
na Kusi. Stan wieńców, na wy-
szedłszy do porzuce narodowosci,
nie wyhodował idejami swoimi
kora granice wioski, ma jed-
nie porzuce odrefnowi społecnej.
W mściniście do „pand”, „kiszę”,
i żyde „nazywają się jego wrodni-
jniccy ludźmi” (ludzie), a tamy ozna-
czają się podług własności /: Se pariskie
pote, toto Kiondrinske, tamto Kydin-
tke, x se se ludzkie.

są jednakże i narwy, które
oznaczają pewien ideał, do
którego naród jest dążący, albo
który mu wydaje się wy-
razem porządnych przymie-
sów. Jak Franciszek z przedy-
kusa, ujęciu Napoleona
skimi zwycięstwami, nary-
wali sobie samych z pre-
dykacją, la grande na-
tion, jak Niemcy chcą,
aby ich nazwano, ~~das~~
"narodem myśliciel"³
Das Volk der Deutschen³
jak u Hiszpanach w Drze
Carlosie Schillerowskim
ich krot powieść, że
lubi widzieć Hiszpana
hardym istolz lieb
ich der Spanier: tak
i w pierwszym dzie-
jów niemiejskiej narody
pewne przysłówki, ~~na~~
które sobie ~~istole~~ wyoko-
cenią. - Francowie "dla-
bili" się też, że se wolni
i do drugiej przysłówki
na formułkę Frank
und frei jest wyrazem
jednej zewnętrznej i w-
ewnętrznej swobody.

Atoli nazwy takie z wa-
sem lokalizują się, gdy
narodź raznie poro-
żnic między obcokle-
nicami innymi, mniej,
wszędzie do siebie zbliżonych
lub gdy wchodzi z jedynymi
z nich w dotychczasową
sytuację. Tak do Grecji
ogólna nazwa Barbaros
z czasem ograniczyła się do
pojęcia Asyatów (Persów
w historycznym okresie sta-
nowiącym Persów; i in pod-
ważnych ludów). Tak
w Słowian nazwa Niemce
po prostu oznacza tylko
Słowian z zachodu,
ale że to też w tym
kierunku rozszerzyła
się znacznie, gdyż u ludu
Niemców nazwa ta ka-
żdy ucywilizowany
Europejczyk, a tak samo
u prostego ludu w Am-
eryce wyjęte od Słow-
niańców nazwa "Niamt"
stała się ogólną nazwą dla
wszystkich Europejczy-
ków, tak jak nazwa
Franków stała u Tur-
ków.

Przykład ten jest także wy-
bitnym objawem weso-
ści romantycznego zjawiska,
że narwy takie nieśledzą
od narodu do narodu ws-
druga. Tak na przykład
nazwa "Wencon" na ope-
renie Klementa Germai-
nika przeszła od No-
wian także do Alwów
innoplewianczych
narodów, to jest, jak
wspomniałem już wyżej
do Rumunów, i do
Węgrów (Németh!)

63.
mówią, że nazwy *Ariza*,
która sobie nadawali zdo-
bnycy Indycy, podobnym-
cy europejskich jasnych
pleców, miały oznaczać
drzewo i że pochodziła
od tego samego pierwiastka,
który podniesiony do 38°
stopnia w Grecji oznaczał
najlepszy *aristos* i
dał początek nazwie
arystokracja jako re-
nowaniu wybranych,
najdziałniejszych rólży.

Teżeli już badanie porządku
narodowej nazwy każdego
skolekistwa jest ciekawem
tedy wyisz jeze bualsi
interes sledzenie nazw,
które jankis nazwa ^{swol} swol
jesia dón otrzymuje. Co
zwad tych borsien kwi
nieu historii misaryna
rodowej. Są one niesiedy
mówiący i świadkami
przechodów, które naro
dy odbywały, i dowode
ni zatknieie skolekist
obnie niesiedy zupełnie
sobie obcych. —

Bywaje i tutaj nazwy to
kie, jak nazwa Dowien
szk Niemiec, która
oznacza ogóle narody
obce językiem, niewie
dła tych, co się usiedy
sba, rozumieci. Podobne
znaczenie ma pranda
podobnie i nazwa
Barbaros, która jest
okazała ludzi, niewie
dy nie rozumiały
dla niego językiem.
*) W wierzał mrazych, usto
narych przez Herodota, wprost
nazwaną je skazy barbaros
noi, mówiący barbarzyński
mowa. — Barbaros przystaje do arab
mówi: Horosy do neho, kody nie
mei to narzy; co to mówi do arab

ka, który cis nie rozumie! / Do-
stanie: dón do niego, kiedy w
Niemiec! /

Russiae.

Zestawienie nazw miejscowych Rusi
Czerwonej.

Wstęp.

W nazwach gór, rzek i miejscowości Siew-
erjiowa historia kraju. Nasz wiek dźwigni-
sty, wiek wygórowanej cywilizacji; na-
międnym, szowinistycznym sporom i walkom
narodowościowych postępuje przy nadaniu
nim nazwiska w sposób dość szablonowy;
~~z nawiązaniem~~ ubóstwa chwyta się różne
miejscowości nazwiskami osób i zdarzeń,
które z tymi miejscowościami żadnego nie
miały związku; idąc za prądem mody
nawysokie ^{lekceważymy} zmienić się ~~lekceważymy~~ stare
malownicze nazwy, zastępując je wida-
nymi banalnymi nazwiskami lub uwie-
czniając katorżniactwo parnisk przemieszają-
cych. Wskazując zasiekanym; a co już
mówić o tych edyktach władzowych,
które w celach politycznych dekretem, prze-
kreślenie lub ~~zap~~ zamiechanie ~~klas~~ pier-
wotnych nazwiska, aiby ~~not~~ nazwom to-
pograficznym nadać nowe pistwo, odpo-
wiadać zamiarom chwilowych
władców!?

Przeszłość, obdarzona ^{choc' niewiadomym} iwiszkiem po-
czuciem związku przyrody z ludźmi i
większą, wrażliwością, na charakterysty-
czne ^{znajomości} ~~znajomości~~ ~~znajomości~~ miejsca i kra-
jów chwili, postępować w tej mierze
o wiele inaczej. Ludy ^{niezmotne} wszytkie ^{niezmotne} nadejść
^{miejscowościom} ~~innona~~ naturalne, proste, niewyszuszone,
nawne, ale mówić to, co narywiający

w danej miejscowości widzieli i znaleźli.
Przybysze późniejsi ~~pr~~ Stomawa, niemiędzy
inwazja pierwotnie na swój język, niemiędzy
zas zachowują, je w formie nunsy lub
wiecej przekształconej, zastosowany do
własności własnego fonetycznych wła-
stego języka, dostają nowy zasób
nazw, dla w miejsce nowo odkrytych,
nieznanych pierwotnym mieszkańcom,
lub dla osad nowo osiedlonych. W ten sposób
powstaje, całą szereg różnorodnych na-
zwisk, po których badacz poznaje rozma-
ite okresy w dziejach zakładowania krajów
tam, jakie geolog po zawartościach warstw
osadowych, po straszeniach tych war-
stwach poznaje względny wiek tych warstw.
Kolej i sposób, w jakim się one ukształtowały, tu-
dzież zmiany i katalizery, którym
dane kraje geograficzne w pewnym
okresie geologicznym ulegają.

Etymologia nazwisk topograficznych
jest ~~niełatwa~~ ^{również} trudna jako geograf-
icznych geologicznego oznaczenia warstw
~~to to na~~ ^{niektóre} skrupy ziemskiej i trudno
jej wyrazić w porównaniu na wybitnych
przykładach. Badanie to jest jednako
bardzo wartościowe, gdyż potwierdza i u-
zupełnia w swój sposób (wymienić) ogólne
studium historycznych. Dusi przytoczyć
kilka przykładów.

Od razu jak (Humboldt) Wilhelm
rozbraja własności języka dżiwej-
szych Baszów i wydział prawnu
podobierstwo pochodzenia tego języ-
ka od języka dawnych Iberów, ~~asa~~
zat się całą szereg zabrano się do

niepodobna wypowiedź
tak stanowcze
Pawel Winiński # 2

Atoli poniższe już znacznie od-
 dalenie krainy ^(i. w Strzyżowie) ~~od~~
 Balcjęgory, ~~wypłyły te fante-~~
~~zyzacje nie opierają się na ża-~~
~~dnym realnym~~ ^{ty} ~~podstawach,~~
~~prosz omylnego~~ ; bardzo dale-
 kiego podobieństwa brzmienia.
 Prawdopodobniejszym jest
 wywód tej „Bazylowej” je-
 ko bizantyńsko-greckiej ~~trans-~~
~~skrypcji~~ „Bajowarji”, Bajo-
arji czyli Bawarji. Łatwo
~~zrozumieć~~, że geografowie bizan-
 tyńscy mieli o granicach tej
^(niewłaściwie) Bajowarji dość mgliste wyo-
 brażenie, obejmujące tą nazwą
 nie tylko Bawaryę właściwą,
 ale prawdopodobnie i znaczne
 obszary krain sąsiednich. —
 Że zaś z Bawaryą bezpośrednio
 stykają się Czechy, przeto wy-
 nikaloby z tego wywodu, że
 Thraci przeszli z Czech lub
 z okolic, sąsiadujących z Czecha-
 mi. Wyraz Bawski byłby w ta-
 kim razie przekreślony ~~„~~
 reminiscencją imienia Bajohal-
mi, które Czechy od trzech pier-
 wotnych mieszkawców, od celty-
 ckich Bajon, otrzymały. —

Angelotie tomawystno biblijne publikuje i dla Serbów i dla tych Chorwatów ten sam prze-
kład niema świętego, dokonany przez Włosa Stefanowicza Karadžića, z tą różnicą, że dla
pierwszych używa się ^{gładomati} Mieszkańców tak zwanego Królestwa Chorwacji,

z mianowicie Komitatów: żupanistrz i Waro-
zdynjskiego, Zagrzebskiego i Trawjskiego, zalicza
Miklosich ^{natomniest} ~~wprowadził~~ do języka wprost do Słow-
wienców, zamieszkujących dalej na zachód ~~z~~
Krajin i Gorycja; części Istriji, Karyntyi, Styryji
i południowo-zachodnich Węgier. - Jakkolwiek
Słowienom nazwę ich, ^{z Chorwacji} mianowicie w mi-
stach, wpływowi serbszczyzny znacznie ule-
gło, tedy jednak jest ono bliższem Słowen-
skiemu niż serbskiemu językowi. "Z tego
powodu - powiada Miklosich - wnałem za-
" rzecz właściwą polecać przy moich bada-
" niach z nowo-Horwackim językiem tak-
" że ten zwany dawniej język chorwacki,
" który Habelitz ^{jeszcze} w XVIII. wieku Słowen-
" skim nazywał."

Blazego tak daleko?
Dziś wszystko blisko.
Odległości amatały.

Zjednoczonych.
Wykład we Lwowie
9. lutego 1881.

Emigracja dotychczas Ameryka.

Die Europäeriden. -

Coroku około 200.000.

Nawet ze szwedzkiej Niemiec uimio
5 miliardów i Harry wojenny
die an der deutschen Thore mit-
geschicket. -

Lapontay: Paris en Amerique.

Sardou Victorien: Oncle Sam.

Jasne i ciemne strony.

Cum ire et cum studio.

Nie od dzisiaj:

Stowacki do Michale kole Skibińskiego.

De nawet Hofrath v. Goethe

Amerika du neues Continent

Die etnografie ciekawe studjum.

Iwie rasy: czerwono i białe. -

A irod białej: Romanicki Sreepi;

Anglosasko-celtycki;

Mieszani - Kocier orarowno.

A jezque ciekawse wplyw ziem i
klimatu. John Bull & Yankee. -

Walka białej & czerwonej rasy
dwójaki wyznik.

a.) w paristwach Crecolon

l. proz Argentiny i Brazylji. i

¶ Guarex - Zapotecos. -

b.) United States. Przewaga białych.

Przegląd:

1. Tam stare cywilizacje: Peru, Mexico.
 2. Fluch der bösen That. - Wzrostka potęga
względem Regu, w tć nieknie roznojąć.
Kalendarz meksykański i grecki
Organizacje peruwiańska.
3. Przeroga liniebn.
Droak dośpył z Europy.
Tych wiekbednie jerwe potrzebs Ameryki.
Knickbocker.
4. Klimat.
 6. Tu. Nie byd cywilizacji:
Kolonizacja słabotno.
Prezadowani: Kwarty. Flakelfiz
Baltimore. Jolyta romantyczne.
Chri' i tu nie ber ciomnych stron.

Szkice geograficzne z półwyspu Bałkańskiego. -
Przez Bolesława Waranowskiego.

Nizina Eubojsko-Darygarska.

Nad Kładymę z południowych półwyspów europejskich ~~stwierdziła~~ się na ~~jej~~ północnym wschodzie rozległa równina. Najmniej rozwinięta z nich i najbardziej zamknięta jest na półwyspie Pirynejjskim, opadająca terasami dolina Stragonska ^{wzdłuż rzeki i niegdyś oddzielała} ~~na północ~~ ^{z północy} ~~od~~ Pirynejjskiej. ^{z północy} Najrozleglejsza jest na północ od półwyspu ^{Łoć centralnego myślnik} ~~Włoskiego~~ ^{Włoskiego} nizina Lombardyjska nad Padem, ^{oparta} ~~z północy~~ ^{z północy} ~~na~~ ^{na} ~~Alpach~~ ^{Alpach} ^{2.} ~~Liguryjsko-Łoskańskich~~ ^{Liguryjsko-Łoskańskich} ^{3.} ~~i~~ ⁱ ~~niegdyś~~ ^{niegdyś} ~~na~~ ^{na} ~~dalszy~~ ^{dalszy} ~~ciąg~~ ^{ciąg} ~~możę~~ ^{możę} ~~Adryatyckiego~~ ^{Adryatyckiego} ^{1.} ~~którego~~ ^{którego} ~~odnie~~ ^{odnie} ~~osiadły~~ ^{osiadły} ~~się~~ ^{się} ~~zniesione~~ ^{zniesione} ~~góry~~ ^{góry} ~~z~~ ^z ~~strumieniami~~ ^{strumieniami} ~~szczytów~~ ^{szczytów} ~~gór~~ ^{gór} ~~okolicznych~~ ^{okolicznych} ~~z~~ ^z ~~najbardziej~~ ^{najbardziej} ~~okoloną~~ ^{okoloną}. Najsymetryczniej zbudowana ~~ale~~ ~~za~~ ~~mimo~~ ~~okoloną~~ ~~jest~~ ~~nizina~~ ~~Batgarosko~~ ~~-~~ ~~Eubojska~~ ~~między~~ ~~Alpami~~ ~~Siedmiogrodzkiemi~~ ~~z~~ ~~Balkanami~~, ^[prawnokopodobne] ~~która~~ ^{która} ~~z~~ ~~każde~~ ~~z~~ ~~tych~~ ~~walk~~ ^o ~~o~~ ~~okoloną~~ ^o ~~okoloną~~ ^{okoloną} ~~przyszłych~~ ^{przyszłych} ~~walk~~ ^{walk} ~~zastępuję~~ ^{zastępuję} ~~na~~ ^{na} ~~dotychczasowe~~ ^{dotychczasowe} ~~rozpatrzenie~~ ^{rozpatrzenie}. - [^{nowy} ~~natwory~~ ^{natwory} ~~rzeczy~~ ^{rzeczy} ~~wynika~~ ^{wynika}, ~~że~~ ^{że} ~~każda~~ ^{każda} ~~z~~ ^z ~~tych~~ ^{tych} ~~równin~~ ^{równin} ~~musi~~ ^{musi} ~~być~~ ^{być} ~~po~~ ^{po} ~~bajawiskiem~~ ^{bajawiskiem}, ~~na~~ ^{na} ~~którym~~ ^{którym} ~~się~~ ^{się} ~~ścierac~~ ^{ścierac} ~~na~~ ^{na} ~~inwazyje~~ ^{inwazyje} ~~kontynentalne~~ ^{kontynentalne}, ~~które~~ ^{które} ~~kuszac~~ ^{kuszac} ~~się~~ ^{się} ~~o~~ ^o ~~zarządzanie~~ ^{zarządzanie} ~~półwyspu~~ ^{półwyspu}, ~~z~~ ^z ~~defensywnym~~ ^{defensywnym} ~~oporem~~ ^{oporem} ~~dawniejszych~~ ^{dawniejszych} ~~jego~~ ^{jego} ~~posiadaczy~~ ^{posiadaczy}. ^{Do rzeczek Ebru,} ~~Nizina~~ ~~Stragonska~~ ~~wnosi~~ ~~się~~ ~~do~~ ~~Hiszpanii~~ ^{zwycięska} ~~broń~~ ~~Scypionów~~ ^{w III. i II. w. przed Chr.]} ~~z~~ ^z ~~6~~ ⁶ ~~wieków~~ ^{wieków} ~~później~~ ^{później} ~~z~~ ^z ~~brojnie~~ ^{brojnie} ~~drużyny~~ ^{drużyny} ~~Wandalów~~ ^{Wandalów} ~~(od~~ ^{(od} ~~których~~ ^{których} ~~braci~~ ^{braci} ~~jeszcze~~ ^{jeszcze} ~~nazwę~~ ^{nazwę} ~~Andaluzya)~~ ^{Andaluzya)}, ~~Gotów~~ ^{Gotów} ~~i~~ ⁱ ~~Włachów~~ ^{Włachów} ~~(z~~ ^{(z} ~~których~~ ^{których}

laca

dali miano Katalonii [Goth-Alanii]. —
Tedy próbował nadaremnie ~~Francuski~~ cesarz nowo-
~~czesny~~ Karol Wielki wyprzeć z półwyspu
Islam; ~~ten~~ z tej okolicy wdarł się nowo-
czesny Karol Wielki, ~~który~~ Napoleon I., ~~który~~
pokonałszy ^(Saragossę i Pampelunę) wojska
wojska Somosierra na myślny Kastylii
aby w Madrycie osadzić swego brata Józefa
też wreszcie ~~który~~ Król d'Angoulême rozpo-
czął swą, 100 dniową, wyprawę polującą, aby
na gruncie Konstytucji hiszpańskiej restytu-
ować absolutyzm ^(i zatknąć i białe sztandary, na tydzień w mych) masach Kadixu, w których ~~z~~ Konstytucji
w najwyższym ^{jeszcze} stopniu posiada ten charakter po-
bojowiska nizina Lombardzka, ^{zroszone} ~~z~~ ^z
krwią ludzkiej ~~krwią~~ kordziej, niż którykolwiek
inny kraj europejski. Niedarmo powiedział
już o niej rzymski poeta Lucanus w Forsali
i Quoties dicitur Romam tentant, hæc iter-
est bellis. ~~który~~ Sekret bogowie Rzym do-
świadczają, tedy droga dla wojen. —
Gallowie; Cyprowie, Hannibal i Attyla, Goto-
wie i Langobardowie, Karol Wielki i Otto I.
cesarz niemiecko-rzymski w swych „Röme-
zug-ach”; królowie francuscy i francuscy
w swych wyprawach w celu odebrania
sukcesji ~~francuskiej~~ Andegawerskiej w Neapolu, ~~który~~
wraz z Vendôme i Eugeniusz Sabaudzki,
~~orczy francuskie i orczy~~ austriacki Napoleon
I. i Napoleon III., orczy francuskie i orczy
austriackie,

Mniej głośnie, w przeszłości, nie mniej ważna, dla przyszłości jest nizina nad dolnym biegiem Dunaju, której ja, na dwie główne krainy, ~~rozdziałam~~ północną (Włoszczyznę podkarpacką) i południową podbałkańską Bułgarię, przedzieliła. ~~To prowadzić~~ ta nizina arena, ~~gdzie~~ ^{gór} ~~była~~ amfiteatrem, była widowiską walk, staczanych ^{czasem} (od najdawniejszych) między północnym a południowym wschodem Europy, i widziała ~~zaborców~~ ^{za doryctykę} zdobywców, przybyłych ~~z~~ ^z Wołgi, i ~~z~~ ^z Eufratu. Już w VII. w. przed Chrystusem budowali ^{tu} Grecy żeglarsze poniżej Gatacu <sup>(staro-
Dzięk-królów)</sup> perski Daryusz, syn Hystasa, swe kufce przez Dunaj w kraj "Scytów", to jest do dzisiejszej Bessarabii ~~prze-~~ prowadził. Jednakże ~~wyprawa jego nie to-
wiedzała się do Bessarabii~~ ^{w bezładzie, wórczas} ~~stepek naddnieprzań-
skie i naddniowskie nie powiodła się podobnie,~~ jak w ~~23~~ ^{1812.} ~~roku~~ ^{roku} ~~wyprawy~~ ^{wyprawy} "pastorza ludów", Napoleona I., który podobnie jak i on nie obliczył się z warunkami fizycznymi olbrzymiego niżu wschodnio-europejskiego. - Najpoetyczniejszy bohater zdobywcy starożytnego świata, Alexander Wielki, miał w tej stronie dotrzeć do Dunaju, ^{niedaleko miejsca, w którym} a ~~tam~~ ^{gdzie} (dzisiaj moskiewscy ochotnicy z Rumunii do Serbii się, przeprowadzali,

Schepin - Stad. most Tyjmoraj, na którym

wybudował z rozkazu rzymskiego cesarza
~~Wawrzynian~~ grecki budowniczy potężny most
z drewna i z Ramiens, po którym sam
Trajan legiony ~~z~~ rzymskie przeprowa-
dził, aby nim i Saurą, t.j. dalszej-
szy Średniogród, zawojować: -

~~Wawrzynian~~ 270 lat potem wdarły się
do naddunajską niziną w głąb ~~państwa~~

połwyspu ~~rzymskiego~~ ^(zakarpackich i) te tury ~~zadnieśczańskich~~
gotów, te hordy ~~zakarpackich~~ Hunów,
które przebywszy następnie Bałkan pod
Adrianopolem pokonały rzymskiego
cesarza Walensa i przeleciawszy wiechem
ponad strupieszakym gmachem rym-
skiego państwa zachodnią jego połowę
obalily. ~~Wschodnią, bizantyjską po-~~
~~zostawiły na pastwę innych hord, in-~~
~~nych ⁱⁿ barbarów, Wschodnią, bizantyjską~~
połowę imperyum ^{rzymskiego} ocalała wprawdzie
z tego pogromu, ~~jednak~~ atoli ocalała tylko

^{wieków średnich}
przez cały ciąg ~~państwa~~ się z innymi burzami, odpie-
rać ~~inne~~ ^{coraz to} i wiece hordy, walcie się
ze wszech stron ^{na nią} ~~z~~, póki w połowie XV. wieku ⁽¹⁴⁵³⁾ osta-
tni Konstantyn nie poległ w obronie grodu,
zbudowanego przez Konstantyna Wielkiego,
póki Mahomet II nie zatknął zwycięskiego
półksiężycy na świątyni, poświęconej przez

Justyniana na cześć „świętej Mądrości Bo-
żej” (św. Zofii). —

Tednatęże jeszcze w Kościele „świętej Mądrości”
odprawiał nabożeństwo patriarchy caro-
godzki, jeszcze w Konstantynopolu i jego
przedmieściach panował odziany purpurą
~~panujący~~ Paleolog, tytułujący się „autokra-
tor tōn Rhomäōn” t. j. pan samowładny
Rzymian, gdy już losy tego ostatnie-
go okrucha dawniej rzymskiej potęgi roz-
strzygały się właśnie w tej krainie, o któ-
rej mówimy. Nad brzegami Dunaju pod
Nikopolu pokoił turecki sułtan Bajazet
w r. 1394. węgierskiego króla Zygmunta
Luxemburczyka, szwagra Jagielly, z
^{hiszpańsko} wschodniego ^{podróże} ~~króla~~ Bałkanu pod
Warną zginął w r. 1444. bohaterски Ja-
giellończyk w Madystan. Te 2 bitwy i poraż-
drające je zwycięstwo Turków nad Serbami,
na Kosowem Polu odniesione, zaprowadziły Tur-
Osmanom ~~kon~~ panowanie nad półwyspem bałkań-
skim i otworzyły im drogę do dalszych
wypromów w głąb Europy. W prawo i w lewo,
do Polski i Węgier mogły teraz pułki
Janiszardów i spaków wieść chorągiew zie-
loną, Proroka. Tednatęż toniważ za potęgę
turecką w tych walkach nie ~~zaczepnie~~ ^{odpornie} ~~też~~
~~zaczepnie~~ postępowała, więc teatr wojen

ustąpił już z niziny bułgarsko-wołoskiej
i przeniósł się na północny-~~zachód~~ za-
chód w Kotlinę regijską, na pole Moha-
czu (1526.), pod mury Szigetváru i Wiednia
(1529. i 1683.), lub też na północny-wschód,
na besarabskie stepy, na pola Ciciovy i Cho-
cimia, a wreszcie na Rusi, pod Lwów i
Łódzawno. — Raz tylko jeszcze broń polska
pod Zamajskim zapuściła się zaczepnie
na równinę wołoską. Zresztą rzeźpospoli-
ta szlachecka, zamitowana do pokoju, ~~nie~~
~~nowała~~ i pragnąca wyciągnąć jego owoce,
nie pokusiła się nigdy o wyparcie Musul-
manów ^{z Bułgarii i Wołoszczyzny} choć walkę z Islamem za-
jedno ze smych głównych zadań uważała; ~~z~~
~~trzymając się odporu.~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~
trzymając się odporu z podejrzliwą i niedowierzają-
cą obawą ^{ona} spoglądała na zamysły Batore-
go i Władysława V., co chcieli pojąć w ślady
Czarnieczyka, ~~z~~ ~~trzymając się odporu~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~
przez cały wiek XVI., XVII. i prawie XVIII. ^{wieki}
~~opisuje~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~
^{kaniskiego ma} ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~
i podjętych ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~
się dziwić, że Europa ^{przez ten czas} ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~ ~~z~~ ~~pod~~ ~~ję~~
iż dopiero za naszych czasów powstały myślenie
o dokładniejszych mapach tej Krainy. Nie mo-
żna się dziwić, że znany podróżny Kunitz
mógł odkrywać w głębi Bułgarii nieznanne
europejskim geografom rzeki, miasta, wrocy

i że kierunek i ~~rozłożenie~~ rozłożenie pasem i
gniazd głównych Bałkanu na większej
części dotychczasowych map geografi-
cznych zupełnie niedokładne lub nawet
wprost błędnie

Łukie geograficzne z półwyspu Bałkańskiego.

Przez Bolesława Baranowskiego.

I.

Nizina Włosko - Bułgarska.

Nad Karadym z 3 południowych półwyspów eu-
 ropejskich ściął się na północnym wschodzie
^{niej lub więcej} rozległa równina. Najmniej ^{ze wszystkich} rozwinięta
~~rozległa~~ i najbardziej zamknięta jest na pół-
 wyspie Pirenejjskim dolina Aragońska, opa-
 dająca terasami wzdłuż rzeki Ebro i oddziela-
 jąca Pireneje od ~~zabieg~~ wyżyny Kastylijskiej.
 zajmującej ^{brodka półwyspu.}
 Najrozleglejsza jest położona na północy od
 półwyspu Włoskiego nizina Lombardzka
 nad Padem, oparta o podnóże Alp i o Ape-
 niⁿ Liguryjsko - Toskański, niegdyś dalszy
 ciąg morza Adryatyckiego, na którego dnie
 osiadły się zmiesione strumieniami szczytów
 gór okolicznych. Najsymetryczniej zbudowa-
 na jest nizina Bułgarsko - Włoska mie-
 dzy Alpami siedmiogrodzkiemi a Bałkanami;

która jako prawdopodobna widowia ~~nie~~
pożysztym walk o panowanie nad Orientem
zasługuje na dokładniejsze rozpatrzenie.

Z natury rzeczy wynika, że każda z tych
trzech równin musi być polejowiskiem, na któ-
rem się ścierał na inwazyę ^{z strony stałego lądu} kontynentu
^{europskiego} ~~kontynentu~~, kuszona się o zawojowanie półwys-
pu, z ~~defensywnym~~ oporem dawniejszych

jego posiadaczy. Dorzeciem Ebru wsiada
się do Hiszpanii (w III. i II w. przed Chr.) zwy-
czajka broni Sypionów a w VI wieków póź-
niej zbrojne druzyny Wandalów ^{Gotów i Alanów} ~~(którzy~~
~~dotychczas nie mieli wspaniałego Andaluzyjskiego)~~ ~~Gotów~~
~~i Alanów (którzy dali nazwę Katalonii i~~
~~Alania)~~.

Tędy próbował nadaremnie Karol
Wielki wyprzeć z półwyspu ^(hiszpańskiego) Islam; z tej ro-
wniny wdarł się nowoczesny Karol Wielki,
Napoleon I., pokonawszy bohaterką Saragossę,
wzwozem Sanosierra na wyżyny Kastylskie,
aby w Madrycie osadzić na tronie Burbonów
(drugim)

swego brata Józefa; - tedy wreszcie książę d'An-
 goulême rozporządził swym 100 dniowym wyprawę
 policyjną, aby na gruzach Konstytucyi hisz-
 pańskiej restytuował absolutyzm i ratował
 "biały sztandar" na tych samych murach Ma-
 drydu, w których ta konstytucya uchwalono.
 W wyższym jeszcze stopniu posiada ten cha-
 rakter pobojowiska nizina Lombardzka,
 rozszona, krwawa, ludzka, bardziej, niż który-
 kolwiek inny kraj europejski. Niedawno
 powiedział już o niej rzymski poeta Lu-
 cjanus w Farsalii: "Quoties dū Romam
tentant, hæc iter est bellis." - "Ileżwoi bogo-
 wie Rzym doświadczały, tedy droga sta wo-
 jna".

Gallowie; Cymbrowie, Hannibal; Attyle,
 Gotowie i Langobardowie, Karol Wielki i Otto
 I., cesarze niemiecko-rzymscy w swych "Ro-
 mer-zug-ach" i królowie Francuzcy w swych
 wyprawach ~~w celu odzyskania~~⁷⁰ sukcesyj Ande-
 gawenskiej w Neapolu, N. Vendôme i Eugeniusz
 Sabaudzki, ~~Party francuskiej i party austriackiej,~~

i Suwarow za wreszcie i

Napoleon I. i Napoleon III - wszyscy tą drogą
próbowali z mniejszym lub większym skutkiem
zapewnić sobie panowanie nad uroczym pół-
wyspem włoskim a niekiedy i "panowanie
nad światem" w zmiennym znaczeniu tego
wyrazu. Obok Belgii, Czech i Saxonii
jest to główny teatr wojów, stwarzanych
o utrzymanie chwicznej równowagi euro-
pejskiej i nie dziwota, że już w XVII. wieku
głęboki poeta włoski Vincenzo Filicaja, w nie
prześcignionym sonecie do Italii ~~o te bolesne~~
~~wybuchy stowa: wspomina te kraje, ten~~
~~bolesny stan.~~ ~~wybuchy teni bolesne~~
ni stowy, które Byron urnął za godne umie-
szczenia u swęj. Pielgrzymce Child-Harolda

- Deh! Che non vedrei scender dell'Alpi torrenti
Scender d'armati, ni del sangue tinta
L'onda del Pad' bever Gallici armenti.

~~Obym nie widział zstępujących z Alp strug~~
~~zobojęzłego żołnierstwa, ani koni fran-~~
cuskich, pijących krowią zbrozoną Padu, fale! "

~~Szkice etnograficzne~~

Kilka słów o Albanijskach.

Szkice etnograficzne. -

Dulcigno i Skutari; ~~Fig~~ Mexxoro i Janine - oto imiona, odbijające się od kilku miesięcy codziennie o uszy europejskiej publicystyki i publicznosci. - Gwiażdka skaliste, zamieszczone nad brzegiem Adryatyku, wyziera floty demonstrujące morskich potęg europejskich; trzymają je kilka miesięcy na uwierci. A za chwilę pancerniki odpłynęły z zatoki Kotarskiej, zwraca się uwaga nasza w inną stronę, ku granicom Grecji, chcąc oprzeć się - jak w starożytności - o Teraunijskie i Lambunijskie góry, krzyżujące się z lindem koło Mexxora, i dotrzeć doliną Tempe do podnóżka "widocznego" Olimpu. -

Tu i tam przypomina się Europie naród, zapomniany w historii, Albanijski, przez 400 lat niewinny świadkowie albo podrzędni uczestnicy tego, co ~~si dzieje~~ działo się w wyspach Porty, występujący obecnie z pretensjami do odegrania samodzielnej roli, w porozumieniu z Portą albo i wobec jej woli. -

78.
Jakaś może być ta rola? Jakiś re-
sobani materjalnymi; moralny-
mi rozporządze to plemię? Jakiś
tradycje dziejowe może są, ? Jak
daleko mogą się rozciągać jego pre-
tensje? —

Nad Skodarskiem jeziorem styka-
ją się granice Słowiańsko-serbskich
Czarnogórców z nierawistnymi im
z rodu szczepami Hoti, Klementi,
Gruda, Kastrati etc. ~~¶~~, należą-
mi do albańskich Malgorów. —

Nie oddzielają pogranicze to krwia-
zbrozone. A jednak niektóre z tych
plemion nie tylko obywatelami,
ale ~~¶~~ i krwia, i ^{zachodzeniem} ~~¶~~ stoją
nieдалеко Czarnogórców. Są bowiem
między nimi osady, nierównie
Słowiańskie, które dopiero z bie-
giem czasu uległy wynarodowie-
niu, a po części oddzielają jeszcze
wyróżnia tego samego, co i Czarn-
nogórcy języka, to jest serb-
skiego. —

Od ujścia Dojany, co wody Skodar-
skiego jeziora uprowadza, ciągnie
się ku południowi ^(aż do Fierozj) już bez przerwy
całkowicie albańskie wybrzeże. W grun-
cie rzeczy sięga plemię albańskie dalej
na południe, poza Arcejską, r. Sto-
kaj, aż do ujścia Nipro Błamu
(dalej rzeki) czyli Starożytnego

(rozciągając granicę lądu w morze)

schelou, co wybrzeże zamula i
wysepki Echinadrakie w pagórskie
kammeria. - Atoli to południo-
we części albańskiej ziemi, sta-
rożytne Skarnaria, należę
już do do nowo-helleńskie-
go Królestwa. Preweza jest kre-
sem tureckiej Albanii. -

Przyładek Glossa, starożytna
Akrokeranisz, wpliwający się
do najbliżej do panis-
trego w starożytnych i średnio-
wioennych przeprawach Drin-

(nie włoszech)

dioti), dricli wybrzeże to na dwie
połowy. Północniejsza, to dawny
Epir, to znaczy, ląd Itali⁵, na-
zwany tak ~~przeciwległej wys-
py~~ ~~Jonickiej Korfu~~, dziedzictwo ~~Pyrrhusa~~
~~ta~~ i znany w przeciwieństwie

In przeciwieństwie
stronie do

do naprzeciwległej wyspy
Jonickiej Korfu, w staroży-
tności dziedzictwo Pyrrhusa,
w XIX. wieku długoletnia
posiadłość głośnego Mi-
szy w Janinie. -

Północna, ^(cała wybrzeża) starożytna Elyria,
bez portów i ztok dogodnych,
jedynie przypomina nam jedy-
nie słomną przystanią Duraz-
zu (Dyrrhachium) bitwy Caesara
z Pompejanami i wyprawy Kry-
żowników średnio-wioennych. -

Jaké podrobné údaje sié na
Bulgarovys?

Mimo časového zavieszenia investyí
mochodnej stozumki najmohodnej krie-
stve europejskeho nie prestaja zajmo-
vat' uvágy povrchnej. O ite je mohna
poznac' v prachodnie, noviasovo, ob-
znajanniana nas z nimi miédy
innyimi Franciszek Toula, vyslan-
nik viedenskeho katedru geologi-
cneho, ktorý o svych podrobných na-
ukovych v excoptionsie viedeni-
skeho Towarzystwa geograficneho
interesujace podaje skoregoty.

Viadomo, že až do najnovsych
exatón stozumki geograficne
'geologiczne vubrae pot'vysku,
mimo sasiedstva ~~evropy~~ cyvi-
lizovanej Evropy, stozumne byfy
podobna mgla tajemnicke, jak n.p.

górnego, 81.

orografis i geologii Tybetu lub Turkie-
stani. Wskazano na domysł na
mapach Bałkan od wschodu na
zachód, ~~nie~~ wiadomo go w najprost-
szy sposób ze skardaniem na no-
chodnie, znawczo kilka strong rze-
cznych, wznoszących na północ i na
południe, ^{z widzialne naokoło} których dążą do Dunaju
lub do Morza Egejskiego dowodzi-
ty, że istnieją, nad nimi umiada-
no od biedy zapisać ^z nazwy nazw-
niejszych, i mapa była gotowa.
Nawet dopiero wyprawy nau-
kowe i rajenne wyskazały całą
fikcyjność tego schematu. Dla
~~to~~ orografii i topografii właściwe-
go Bałkanu panisławnymi były
wzmianki podróże urodzo-
nego w Peszcie w r. 1829. etnogra-
fa. F. Karstka, który w 3to-

Niektóre bowiem miejscowości, nazwane
 tylko na mapie, nie istniały wcale,
 albo istniały pod zupełnie innym
 nazwiskiem, albo też istniały
 w takim znacznym oddaleniu od
 punktu, oznaczonego na mapie,
 że ~~podróż~~ abramowicz ja sobie za
 cel, do którego nie należało dojść,
 podróżnicy musieli śród niesłycha-
 nych niewygod podróżować wocy the-
 drach w siódle, ^{skalistych} truskawie po wies-
 tępach i wędzobach, jeżeli nie udało
 mu się odwrócić niernanej dla kar-
 tografii miejscowości, nadej-
 ciej ^{od biedy} siódle założenie nowej trasy.
 Celem wycieczki p. Touli było zba-
 danie geologicznych stosunków
~~ostat~~ w okolicach stolicy królestwa
 Sofii.

Podudniowy wał w równej wysokości
z Alzacyą, Lombardią, Auvergnią i w
siem Gironny (Gironde)

Od innych wyżyn Europy (Włozp. Szwajc.
Islandz.) tém różnie, że nie izolowane -
nie jest stokiem, jak podudniowonie-
mieche -

Cyrcumwallcuya ma wysokość z 2000
i podobnie jak tamta na zachód stras-
ty -

Na północie dolina wiodła (zakala-
ja do Lombardii) - ^{do H. H.} gęsto ^z ^{Włozp.} ^{Islandz.}
tyła + płaszczyzna zamknięta od półn-
dnie

Rodnie dalszym ciągiem woda wcho-
dziła. Kwesty jak przepię z marmo-
rowy do doliny Boyotoryy, którędy
zapewne Romani Moldawia za-
budowali.

Dolina Marmurowy (ze Włozp. węgry
wsi Siedm. po nowo history. Inen Fränk
Kirchhorn, Cyrcumchora na sobie spo-
glądają. Wro wstąpił w górna arterya
Orsy.

Srednjozračna etnozračna
do Srednjozračna uvažo wi elementa Be-
kynogin najč, gvy se ochronih. Kar-
paty podobnie jak Kaulas auy fun
Vilbertinnet (N. Booth) - Hucudy fante-
zje o typie crytostomiaschim, granit-
nych shatank, letbryh no ma etc.)
Subreuechie talonruycho das Pe-
czynogin, Perenidyn.

Ludy frické i kurechie ne prosta-
niju - w sroavie ju novim nie-
zave. (Gottsche w nove rezytho z sta-
ki myztych.)

Standardie nazwy w Srednjozrač-
flathne, Brokinty, Rodus.

Osady respenskie nato znane
w Moldawii kolo Bacher (Balone)

Beuwanu cytomu ubo do Azobuzant; 44dax-(a.)

Pogórze lwowskie - wzniesienie.

Próbna robota monograficzna

Plan.

- 1.) określenie pojęcia i nazwa.
- 2.) Budowa plastyczna i otoczenie. -
- 3.) Hydrografia.
- 4.) Znaczenie klimatologiczne. -
- 5.) Znaczenie zoo- i fitogeograficzne. -
- 6.) Znaczenie etnograficzne.
- 7.) Znaczenie historyczne. -

Ad 1. ^(zob. Lwów. Mapa -) Góry, wzniesienie, niewysokość nazwy, pogórze
 Klesniwskie - Opole - niejasność tego pojęcia - Linde etc. Ruchy
 historyczne - Nazwa proponowana. - Wys. 2000. - G. Król. Dony

Ad 2. Pasma wzniesienia podolski. Starodawny ląd - Piaski na
 wys. 7: około 1000 etc. - Nie ma na nim górnym eroc-
 tyzmu, zachodzący północne podwyższenie - czy to
 je uważa mied, wylądowanie, nie było lodem wtedy,
 gdy lodem było północne usiwno, nie było us-
 rewn wtedy, gdy more usiwno Dniepru zalewało. -

Charakter lądów - jednorodnie góry jakby - tu w mia-
 niature potwierdzone - Inaczej dalej, bo tam tylko
 jary - ale tu wysiwno - czy tym regionem przepływał
 tytuł wzniesienia z erocji wód, czy jwi wtedy wy-
 dźwięcznia tego lądu były wysiwno jak obniżenie,
 spóźnie północne wzniesienia, na to zwł. jesme
 nie odpow. a my nie mamy prawa uprzedzić.

Höfenslichter Karte - wzniesienie - nasma -
 Szeroka ława na pół. zach. stronie -
 Ale okolice Lwowa - (wzniesienie niedokładny z bar-
 tous) - Zwinicka wyspa górska - Parich jako
 wzniesienie - erocja (debrzy - Sidera, wzniesienie) -

Zatoka Piłki i dopływów -
 Zwiada na wschód od Lwowa - Pienaki wzn-
 dobn - punkt cichawy hydrogr. (zł. Fichtelg. wzniesienie)
 Zwiada i obniżenie wzniesienia i awaryjnego wzniesienia -

Szkic hydrograficzny
 źródła Dniepu, Dniepr, Tyren, Skawy i Horynia,
 sporządzony według mapy zaktualizowanego najnowszego geo-
 graficznego w Wiedniu, 'Spezialkarte der österreichisch-
 ungarischen Monarchie'.

Przebieg do Dniepru
 (do Morza Czarnego)

Styr
 dany na
 północnym
 wschód do Trypici a przez

Styr
 dany (na
 Krasnienicy)
 do Trypici
 z Trypici
 do Dniepru
 (do Morza Czarnego)

Źródła
 Styr

Do Styr

Styr do Trypici
 Źródła
 Styr
 południowy

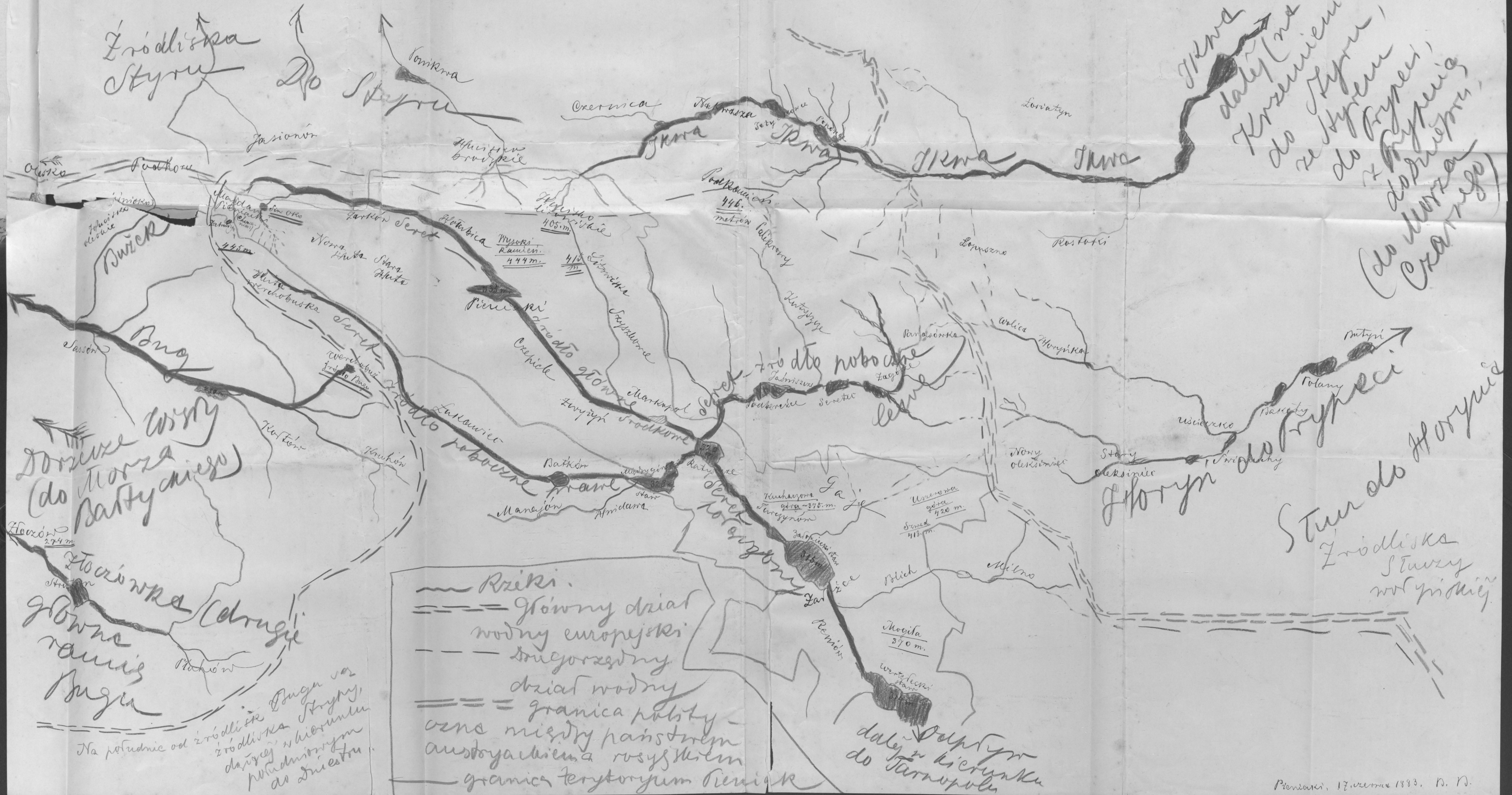
Wszystkie
 do Morza Czarnego
 (do Trypici)

Styr
 główna
 część
 Dniepru

Na południe od źródła
 Dniepru
 do Trypici
 z Trypici
 do Dniepru

Rzeki.
 = Główny dział wodny europejski
 = Drugorzędny dział wodny
 = granica państwa
 = granica między państwem austro-węgierskim a rosyjskim
 = granica terytorium Renuku

Styr
 do Trypici
 do Dniepru

Mapa

Pieniak i okolice

po Złoczów, Toporów, Brody, Oleksiniec, Węterka; Zborów.
(Wycinek z mapy ^{2.} ^{1.} ^{3.} ^{Wiednia} ^{4.} ^{5.} ^{6.} ^{7.} ^{8.} ^{9.} ^{10.} ^{11.} ^{12.} ^{13.} ^{14.} ^{15.} ^{16.} ^{17.} ^{18.} ^{19.} ^{20.} ^{21.} ^{22.} ^{23.} ^{24.} ^{25.} ^{26.} ^{27.} ^{28.} ^{29.} ^{30.} ^{31.} ^{32.} ^{33.} ^{34.} ^{35.} ^{36.} ^{37.} ^{38.} ^{39.} ^{40.} ^{41.} ^{42.} ^{43.} ^{44.} ^{45.} ^{46.} ^{47.} ^{48.} ^{49.} ^{50.} ^{51.} ^{52.} ^{53.} ^{54.} ^{55.} ^{56.} ^{57.} ^{58.} ^{59.} ^{60.} ^{61.} ^{62.} ^{63.} ^{64.} ^{65.} ^{66.} ^{67.} ^{68.} ^{69.} ^{70.} ^{71.} ^{72.} ^{73.} ^{74.} ^{75.} ^{76.} ^{77.} ^{78.} ^{79.} ^{80.} ^{81.} ^{82.} ^{83.} ^{84.} ^{85.} ^{86.} ^{87.} ^{88.} ^{89.} ^{90.} ^{91.} ^{92.} ^{93.} ^{94.} ^{95.} ^{96.} ^{97.} ^{98.} ^{99.} ^{100.} ^{101.} ^{102.} ^{103.} ^{104.} ^{105.} ^{106.} ^{107.} ^{108.} ^{109.} ^{110.} ^{111.} ^{112.} ^{113.} ^{114.} ^{115.} ^{116.} ^{117.} ^{118.} ^{119.} ^{120.} ^{121.} ^{122.} ^{123.} ^{124.} ^{125.} ^{126.} ^{127.} ^{128.} ^{129.} ^{130.} ^{131.} ^{132.} ^{133.} ^{134.} ^{135.} ^{136.} ^{137.} ^{138.} ^{139.} ^{140.} ^{141.} ^{142.} ^{143.} ^{144.} ^{145.} ^{146.} ^{147.} ^{148.} ^{149.} ^{150.} ^{151.} ^{152.} ^{153.} ^{154.} ^{155.} ^{156.} ^{157.} ^{158.} ^{159.} ^{160.} ^{161.} ^{162.} ^{163.} ^{164.} ^{165.} ^{166.} ^{167.} ^{168.} ^{169.} ^{170.} ^{171.} ^{172.} ^{173.} ^{174.} ^{175.} ^{176.} ^{177.} ^{178.} ^{179.} ^{180.} ^{181.} ^{182.} ^{183.} ^{184.} ^{185.} ^{186.} ^{187.} ^{188.} ^{189.} ^{190.} ^{191.} ^{192.} ^{193.} ^{194.} ^{195.} ^{196.} ^{197.} ^{198.} ^{199.} ^{200.} ^{201.} ^{202.} ^{203.} ^{204.} ^{205.} ^{206.} ^{207.} ^{208.} ^{209.} ^{210.} ^{211.} ^{212.} ^{213.} ^{214.} ^{215.} ^{216.} ^{217.} ^{218.} ^{219.} ^{220.} ^{221.} ^{222.} ^{223.} ^{224.} ^{225.} ^{226.} ^{227.} ^{228.} ^{229.} ^{230.} ^{231.} ^{232.} ^{233.} ^{234.} ^{235.} ^{236.} ^{237.} ^{238.} ^{239.} ^{240.} ^{241.} ^{242.} ^{243.} ^{244.} ^{245.} ^{246.} ^{247.} ^{248.} ^{249.} ^{250.} ^{251.} ^{252.} ^{253.} ^{254.} ^{255.} ^{256.} ^{257.} ^{258.} ^{259.} ^{260.} ^{261.} ^{262.} ^{263.} ^{264.} ^{265.} ^{266.} ^{267.} ^{268.} ^{269.} ^{270.} ^{271.} ^{272.} ^{273.} ^{274.} ^{275.} ^{276.} ^{277.} ^{278.} ^{279.} ^{280.} ^{281.} ^{282.} ^{283.} ^{284.} ^{285.} ^{286.} ^{287.} ^{288.} ^{289.} ^{290.} ^{291.} ^{292.} ^{293.} ^{294.} ^{295.} ^{296.} ^{297.} ^{298.} ^{299.} ^{300.} ^{301.} ^{302.} ^{303.} ^{304.} ^{305.} ^{306.} ^{307.} ^{308.} ^{309.} ^{310.} ^{311.} ^{312.} ^{313.} ^{314.} ^{315.} ^{316.} ^{317.} ^{318.} ^{319.} ^{320.} ^{321.} ^{322.} ^{323.} ^{324.} ^{325.} ^{326.} ^{327.} ^{328.} ^{329.} ^{330.} ^{331.} ^{332.} ^{333.} ^{334.} ^{335.} ^{336.} ^{337.} ^{338.} ^{339.} ^{340.} ^{341.} ^{342.} ^{343.} ^{344.} ^{345.} ^{346.} ^{347.} ^{348.} ^{349.} ^{350.} ^{351.} ^{352.} ^{353.} ^{354.} ^{355.} ^{356.} ^{357.} ^{358.} ^{359.} ^{360.} ^{361.} ^{362.} ^{363.} ^{364.} ^{365.} ^{366.} ^{367.} ^{368.} ^{369.} ^{370.} ^{371.} ^{372.} ^{373.} ^{374.} ^{375.} ^{376.} ^{377.} ^{378.} ^{379.} ^{380.} ^{381.} ^{382.} ^{383.} ^{384.} ^{385.} ^{386.} ^{387.} ^{388.} ^{389.} ^{390.} ^{391.} ^{392.} ^{393.} ^{394.} ^{395.} ^{396.} ^{397.} ^{398.} ^{399.} ^{400.} ^{401.} ^{402.} ^{403.} ^{404.} ^{405.} ^{406.} ^{407.} ^{408.} ^{409.} ^{410.} ^{411.} ^{412.} ^{413.} ^{414.} ^{415.} ^{416.} ^{417.} ^{418.} ^{419.} ^{420.} ^{421.} ^{422.} ^{423.} ^{424.} ^{425.} ^{426.} ^{427.} ^{428.} ^{429.} ^{430.} ^{431.} ^{432.} ^{433.} ^{434.} ^{435.} ^{436.} ^{437.} ^{438.} ^{439.} ^{440.} ^{441.} ^{442.} ^{443.} ^{444.} ^{445.} ^{446.} ^{447.} ^{448.} ^{449.} ^{450.} ^{451.} ^{452.} ^{453.} ^{454.} ^{455.} ^{456.} ^{457.} ^{458.} ^{459.} ^{460.} ^{461.} ^{462.} ^{463.} ^{464.} ^{465.} ^{466.} ^{467.} ^{468.} ^{469.} ^{470.} ^{471.} ^{472.} ^{473.} ^{474.} ^{475.} ^{476.} ^{477.} ^{478.} ^{479.} ^{480.} ^{481.} ^{482.} ^{483.} ^{484.} ^{485.} ^{486.} ^{487.} ^{488.} ^{489.} ^{490.} ^{491.} ^{492.} ^{493.} ^{494.} ^{495.} ^{496.} ^{497.} ^{498.} ^{499.} ^{500.} ^{501.} ^{502.} ^{503.} ^{504.} ^{505.} ^{506.} ^{507.} ^{508.} ^{509.} ^{510.} ^{511.} ^{512.} ^{513.} ^{514.} ^{515.} ^{516.} ^{517.} ^{518.} ^{519.} ^{520.} ^{521.} ^{522.} ^{523.} ^{524.} ^{525.} ^{526.} ^{527.} ^{528.} ^{529.} ^{530.} ^{531.} ^{532.} ^{533.} ^{534.} ^{535.} ^{536.} ^{537.} ^{538.} ^{539.} ^{540.} ^{541.} ^{542.} ^{543.} ^{544.} ^{545.} ^{546.} ^{547.} ^{548.} ^{549.} ^{550.} ^{551.} ^{552.} ^{553.} ^{554.} ^{555.} ^{556.} ^{557.} ^{558.} ^{559.} ^{560.} ^{561.} ^{562.} ^{563.} ^{564.} ^{565.} ^{566.} ^{567.} ^{568.} ^{569.} ^{570.} ^{571.} ^{572.} ^{573.} ^{574.} ^{575.} ^{576.} ^{577.} ^{578.} ^{579.} ^{580.} ^{581.} ^{582.} ^{583.} ^{584.} ^{585.} ^{586.} ^{587.} ^{588.} ^{589.} ^{590.} ^{591.} ^{592.} ^{593.} ^{594.} ^{595.} ^{596.} ^{597.} ^{598.} ^{599.} ^{600.} ^{601.} ^{602.} ^{603.} ^{604.} ^{605.} ^{606.} ^{607.} ^{608.} ^{609.} ^{610.} ^{611.} ^{612.} ^{613.} ^{614.} ^{615.} ^{616.} ^{617.} ^{618.} ^{619.} ^{620.} ^{621.} ^{622.} ^{623.} ^{624.} ^{625.} ^{626.} ^{627.} ^{628.} ^{629.} ^{630.} ^{631.} ^{632.} ^{633.} ^{634.} ^{635.} ^{636.} ^{637.} ^{638.} ^{639.} ^{640.} ^{641.} ^{642.} ^{643.} ^{644.} ^{645.} ^{646.} ^{647.} ^{648.} ^{649.} ^{650.} ^{651.} ^{652.} ^{653.} ^{654.} ^{655.} ^{656.} ^{657.} ^{658.} ^{659.} ^{660.} ^{661.} ^{662.} ^{663.} ^{664.} ^{665.} ^{666.} ^{667.} ^{668.} ^{669.} ^{670.} ^{671.} ^{672.} ^{673.} ^{674.} ^{675.} ^{676.} ^{677.} ^{678.} ^{679.} ^{680.} ^{681.} ^{682.} ^{683.} ^{684.} ^{685.} ^{686.} ^{687.} ^{688.} ^{689.} ^{690.} ^{691.} ^{692.} ^{693.} ^{694.} ^{695.} ^{696.} ^{697.} ^{698.} ^{699.} ^{700.} ^{701.} ^{702.} ^{703.} ^{704.} ^{705.} ^{706.} ^{707.} ^{708.} ^{709.} ^{710.} ^{711.} ^{712.} ^{713.} ^{714.} ^{715.} ^{716.} ^{717.} ^{718.} ^{719.} ^{720.} ^{721.} ^{722.} ^{723.} ^{724.} ^{725.} ^{726.} ^{727.} ^{728.} ^{729.} ^{730.} ^{731.} ^{732.} ^{733.} ^{734.} ^{735.} ^{736.} ^{737.} ^{738.} ^{739.} ^{740.} ^{741.} ^{742.} ^{743.} ^{744.} ^{745.} ^{746.} ^{747.} ^{748.} ^{749.} ^{750.} ^{751.} ^{752.} ^{753.} ^{754.} ^{755.} ^{756.} ^{757.} ^{758.} ^{759.} ^{760.} ^{761.} ^{762.} ^{763.} ^{764.} ^{765.} ^{766.} ^{767.} ^{768.} ^{769.} ^{770.} ^{771.} ^{772.} ^{773.} ^{774.} ^{775.} ^{776.} ^{777.} ^{778.} ^{779.} ^{780.} ^{781.} ^{782.} ^{783.} ^{784.} ^{785.} ^{786.} ^{787.} ^{788.} ^{789.} ^{790.} ^{791.} ^{792.} ^{793.} ^{794.} ^{795.} ^{796.} ^{797.} ^{798.} ^{799.} ^{800.} ^{801.} ^{802.} ^{803.} ^{804.} ^{805.} ^{806.} ^{807.} ^{808.} ^{809.} ^{810.} ^{811.} ^{812.} ^{813.} ^{814.} ^{815.} ^{816.} ^{817.} ^{818.} ^{819.} ^{820.} ^{821.} ^{822.} ^{823.} ^{824.} ^{825.} ^{826.} ^{827.} ^{828.} ^{829.} ^{830.} ^{831.} ^{832.} ^{833.} ^{834.} ^{835.} ^{836.} ^{837.} ^{838.} ^{839.} ^{840.} ^{841.} ^{842.} ^{843.} ^{844.} ^{845.} ^{846.} ^{847.} ^{848.} ^{849.} ^{850.} ^{851.} ^{852.} ^{853.} ^{854.} ^{855.} ^{856.} ^{857.} ^{858.} ^{859.} ^{860.} ^{861.} ^{862.} ^{863.} ^{864.} ^{865.} ^{866.} ^{867.} ^{868.} ^{869.} ^{870.} ^{871.} ^{872.} ^{873.} ^{874.} ^{875.} ^{876.} ^{877.} ^{878.} ^{879.} ^{880.} ^{881.} ^{882.} ^{883.} ^{884.} ^{885.} ^{886.} ^{887.} ^{888.} ^{889.} ^{890.} ^{891.} ^{892.} ^{893.} ^{894.} ^{895.} ^{896.} ^{897.} ^{898.} ^{899.} ^{900.} ^{901.} ^{902.} ^{903.} ^{904.} ^{905.} ^{906.} ^{907.} ^{908.} ^{909.} ^{910.} ^{911.} ^{912.} ^{913.} ^{914.} ^{915.} ^{916.} ^{917.} ^{918.} ^{919.} ^{920.} ^{921.} ^{922.} ^{923.} ^{924.} ^{925.} ^{926.} ^{927.} ^{928.} ^{929.} ^{930.} ^{931.} ^{932.} ^{933.} ^{934.} ^{935.} ^{936.} ^{937.} ^{938.} ^{939.} ^{940.} ^{941.} ^{942.} ^{943.} ^{944.} ^{945.} ^{946.} ^{947.} ^{948.} ^{949.} ^{950.} ^{951.} ^{952.} ^{953.} ^{954.} ^{955.} ^{956.} ^{957.} ^{958.} ^{959.} ^{960.} ^{961.} ^{962.} ^{963.} ^{964.} ^{965.} ^{966.} ^{967.} ^{968.} ^{969.} ^{970.} ^{971.} ^{972.} ^{973.} ^{974.} ^{975.} ^{976.} ^{977.} ^{978.} ^{979.} ^{980.} ^{981.} ^{982.} ^{983.} ^{984.} ^{985.} ^{986.} ^{987.} ^{988.} ^{989.} ^{990.} ^{991.} ^{992.} ^{993.} ^{994.} ^{995.} ^{996.} ^{997.} ^{998.} ^{999.} ^{1000.} ^{1001.} ^{1002.} ^{1003.} ^{1004.} ^{1005.} ^{1006.} ^{1007.} ^{1008.} ^{1009.} ^{1010.} ^{1011.} ^{1012.} ^{1013.} ^{1014.} ^{1015.} ^{1016.} ^{1017.} ^{1018.} ^{1019.} ^{1020.} ^{1021.} ^{1022.} ^{1023.} ^{1024.} ^{1025.} ^{1026.} ^{1027.} ^{1028.} ^{1029.} ^{1030.} ^{1031.} ^{1032.} ^{1033.} ^{1034.} ^{1035.} ^{1036.} ^{1037.} ^{1038.} ^{1039.} ^{1040.} ^{1041.} ^{1042.} ^{1043.} ^{1044.} ^{1045.} ^{1046.} ^{1047.} ^{1048.} ^{1049.} ^{1050.} ^{1051.} ^{1052.} ^{1053.} ^{1054.} ^{1055.} ^{1056.} ^{1057.} ^{1058.} ^{1059.} ^{1060.} ^{1061.} ^{1062.} ^{1063.} ^{1064.} ^{1065.} ^{1066.} ^{1067.} ^{1068.} ^{1069.} ^{1070.} ^{1071.} ^{1072.} ^{1073.} ^{1074.} ^{1075.} ^{1076.} ^{1077.} ^{1078.} ^{1079.} ^{1080.} ^{1081.} ^{1082.} ^{1083.} ^{1084.} ^{1085.} ^{1086.} ^{1087.} ^{1088.} ^{1089.} ^{1090.} ^{1091.} ^{1092.} ^{1093.} ^{1094.} ^{1095.} ^{1096.} ^{1097.} ^{1098.} ^{1099.} ^{1100.} ^{1101.} ^{1102.} ^{1103.} ^{1104.} ^{1105.} ^{1106.} ^{1107.} ^{1108.} ^{1109.} ^{1110.} ^{1111.} ^{1112.} ^{1113.} ^{1114.} ^{1115.} ^{1116.} ^{1117.} ^{1118.} ^{1119.} ^{1120.} ^{1121.} ^{1122.} ^{1123.} ^{1124.} ^{1125.} ^{1126.} ^{1127.} ^{1128.} ^{1129.} ^{1130.} ^{1131.} ^{1132.} ^{1133.} ^{1134.} ^{1135.} ^{1136.} ^{1137.} ^{1138.} ^{1139.} ^{1140.} ^{1141.} ^{1142.} ^{1143.} ^{1144.} ^{1145.} ^{1146.} ^{1147.} ^{1148.} ^{1149.} ^{1150.} ^{1151.} ^{1152.} ^{1153.} ^{1154.} ^{1155.} ^{1156.} ^{1157.} ^{1158.} ^{1159.} ^{1160.} ^{1161.} ^{1162.} ^{1163.} ^{1164.} ^{1165.} ^{1166.} ^{1167.} ^{1168.} ^{1169.} ^{1170.} ^{1171.} ^{1172.} ^{1173.} ^{1174.} ^{1175.} ^{1176.} ^{1177.} ^{1178.} ^{1179.} ^{1180.} ^{1181.} ^{1182.} ^{1183.} ^{1184.} ^{1185.} ^{1186.} ^{1187.} ^{1188.} ^{1189.} ^{1190.} ^{1191.} ^{1192.} ^{1193.} ^{1194.} ^{1195.} ^{1196.} ^{1197.} ^{1198.} ^{1199.} ^{1200.} ^{1201.} ^{1202.} ^{1203.} ^{1204.} ^{1205.} ^{1206.} ^{1207.} ^{1208.} ^{1209.} ^{1210.} ^{1211.} ^{1212.} ^{1213.} ^{1214.} ^{1215.} ^{1216.} ^{1217.} ^{1218.} ^{1219.} ^{1220.} ^{1221.} ^{1222.} ^{1223.} ^{1224.} ^{1225.} ^{1226.} ^{1227.} ^{1228.} ^{1229.} ^{1230.} ^{1231.} ^{1232.} ^{1233.} ^{1234.} ^{1235.} ^{1236.} ^{1237.} ^{1238.} ^{1239.} ^{1240.} ^{1241.} ^{1242.} ^{1243.} ^{1244.} ^{1245.} ^{1246.} ^{1247.} ^{1248.} ^{1249.} ^{1250.} ^{1251.} ^{1252.} ^{1253.} ^{1254.} ^{1255.} ^{1256.} ^{1257.} ^{1258.} ^{1259.} ^{1260.} ^{1261.} ^{1262.} ^{1263.} ^{1264.} ^{1265.} ^{1266.} ^{1267.} ^{1268.} ^{1269.} ^{1270.} ^{1271.} ^{1272.} ^{1273.} ^{1274.} ^{1275.} ^{1276.} ^{1277.} ^{1278.} ^{1279.} ^{1280.} ^{1281.} ^{1282.} ^{1283.} ^{1284.} ^{1285.} ^{1286.} ^{1287.} ^{1288.} ^{1289.} ^{1290.} ^{1291.} ^{1292.} ^{1293.} ^{1294.} ^{1295.} ^{1296.} ^{1297.} ^{1298.} ^{1299.} ^{1300.} ^{1301.} ^{1302.} ^{1303.} ^{1304.} ^{1305.} ^{1306.} ^{1307.} ^{1308.} ^{1309.} ^{1310.} ^{1311.} ^{1312.} ^{1313.} ^{1314.} ^{1315.} ^{1316.} ^{1317.} ^{1318.} ^{1319.} ^{1320.} ^{1321.} ^{1322.} ^{1323.} ^{1324.} ^{1325.} ^{1326.} ^{1327.} ^{1328.} ^{1329.} ^{1330.}

niackiego; w jego najbliższej okolicy ~~wznosi się~~^{leżą} najwyższe ~~z~~ wzniesienia
sienią szeregu wzgórz, ciągnących się od wesońskiego Łamka na Lwowie
na wschód wzdłuż północnego brzegowiska wyżyny podolskiej do 7 drze-
mienca na Wołyniu.

25.

do tego, czytelnika; wad i wyciek...
 <Pręty, ~~to~~ rozprawy ta, drukowane -
 no poprzednio w „Ziemi” do czasu -
 Ta się przychylnego odniemania ze
 strony P. Berkego, profesora geo-
 grafii na uniwersytecie Krakow-
 skim, które^{go} zdanie, opiewane ~~to~~
 w tamtejszym „Przeglądzie Kry-
 tycznym”, i naukową wartość
 tej pracy należyte oddaje wne-
 nie -

Longi szkie zajmują się mniej
 ogólnym a bliższym nau-
 kowością, to jest historyę,
~~stworzenia się~~ ^{stworzenia się} ~~stworzenia się~~ ^{stworzenia się} bieżących, kolejami,
~~to~~ które przedewszystkiem handel tym
 produktem, i opisem sposobu
 wydobycia go. Jak wiadomo,
 są wódnie pruskim i polskiem
 ziemie tej krajem, w którym
 się najwięcej i od najdalejmej -

26.

szły ułazów dobywanien surowy-
m zajmowaco, a nawet nasz
Lwów i okolice jego posiadają
niezadkie pokłady tej ~~z~~ ska-
mniałej przedpotopowej
żwiny, której niekto skazy,
wykopane w najbliższym pobi-
zu region może oglądać ~~to~~
w muzeum hr. Włodkiewicza
Sziedrzyckiego ^(został pierwszy mijsia) - Tu by interes-
ta przyto będzie dla Lwowian
i Lwowianek poznać dziejów
tego miasta, którym idąc
balki strzily one ~~z~~ cypis i
ranionk.

o na myślenie
krępowej brecia
Bernsteinowie z Ostro-
Tęki opowiedzi wiele
pięknych wyrobów
surrealistycznych i dan-
tejski wizerunek.

Tęta grupa obrarów zajmują
się wszystkimi formami obrabi-
cami, gotuje zbytek lub
miedostatok ciepła lub wody
- tytu dwóch wymiarków
Organizacja x mianowicie

ukojstwo ^(z przeszedł)

(smutno)

roślinnego życia - wywołuje jednostajność
 lub ^{absolutną} ~~absolutną~~ ~~całkowicie~~ roślinnej szaty
 albo ~~całkowicie~~ też w końcu wrodzić
 prawie roślinne życie zupełnie za-
 bija. Mówi to, wreszcie autor, o ste-
 pad i pustyniach, wprzód jednokrotnie
 daje przegląd stref klimatycznych
 i objaśnia wpływ, jaki zjawis-
 kła meteorologiczne wywierają
 na ustrojenie powierzchni, to-
 dzień przyozymy, które mimo
 poróżnej zmienności i nieregular-
 ności wywołują tę wspaniałą har-
 monię zjawisk meteorologicznych,
 panującą na całej kuli ziemskiej.
 O kolei następują potem obszary
~~Arctis~~ tundra podbiegunowa
 wapi stepów zimnych, ~~środkowych~~
 i równiną się na półkuli
 północnej, a potem wreszcie pu-
 styni i stepów starego i nowego

28.

Śmieta i wytkomawienie wytyrów,
które je wywołają. I to nie mo-
my nic do zarzucenia temu, co
autor podał; przeciwnie polecamy
czytelnikom jako najświetniejszą i
najbardziej humorystyczną
poetyczną opowieść naszych dzieł,
i obrary Schary i innych w ~~to~~
rodzaju, mniej ^{smoc} fantastyczne ale
więcej prawdziwe od szabl
romansu i facetyk, które ^{sublimny} ni-
raz jako obrazy geograficzne
mają skryć pod sobą mro-
dziochy najopaczniejszą pojęcie
o tych okolicach, niż je już nie
wspominają znanymi podróżnicy
Tippelina, w których wystę-
pują całe legiony amazo-
nek afrykańskich, walczą-
cych na obrusach.
Im rychlej książkę Lucjana
Tatomira wypruzuje tę lekturę

rozmarzająca, tem lepiej będzie dla
 młodzieży i dla tych, co się nią
 opiekują. - Opisy Tetomira
 nie cierpią z fantazji, ale
 z prawowładni ludzi, którzy
 się postąpiłi przypatrzeli
 z bliska ^(z wierzby miejsca rosnącej) i opisałi, czego -
 nych z Vambéresu, występuje
 straszny widok Kremieni-
stych i piaszczystych Kirzyl-
Kamion turkestańskich z 19-
 tej swej grozie i życie Kara-
wan z barman mniej wpra-
 wdzie powabnych i wronnych,
 ale więcej ludzkich. >

W. Arnouldz bed -
 zion naukowym
 Walling

1/2 straminy
 zyskan. ~~Wie możemy za jednactwie pomi-
 rze' drodze uwag co do tego
 rodzicah. To przeważnie sto-
 strzegamy z nim pewną
 nieproporcjonalność za mi-
 otę pojedynczymi ćwiczeniami.~~

~~Tęż n. p. pustynie; pustyń no-~~
~~wego świata byłyte nader pobie-~~
~~żnie; a mikrobotan opis Larson~~
~~Humboldtowski był jwi się upo-~~
~~wrzechni, to jednak porosta-~~
~~nie on dawno arcyopieran w tym~~
~~rodzaju opisan; podrobie amery-~~
~~kańskich inżynierów w starożytny~~
~~pustyni Colorado ^(nad rzeką) gdzie wymian ^(nie tylko)~~
~~ki ale i opisa, życie w Campach~~
~~nie mniej barwie od życia w ste-~~
~~pad Kirgizskich. Tu mniej ^{interesnie} ~~nie~~~~
~~dotyknę ^{so tu} ~~ponownie~~ pustynie ^u ~~zarobniczo - austral-~~
~~skie, ^{z ich re zwojny} ~~z wojny~~ ~~Strubler~~ i ~~Te-~~
~~nanii resztych ~~traw~~ ostrożeń~~
~~(Festuca irritans) etc.). Otwarte~~
~~oczom ludzkim przez podrobie~~
~~bohaterów, ^{w znaczeniu, nieryzygod ~~straszny~~} ~~jak~~ ~~Stuart~~, ~~obaj~~
~~Forrestowie; Warburton, Giles~~
~~i inni, są one również ciekawe~~
~~dla nauki i potworniejsz~~~~~~~~

Opatrz
 str. 289.

takich ~~tych~~

^{ponowienie}
~~egipskiej~~ prawnictwa, ~~któremu wlega~~
~~ja pustynie~~ wywołuje ~~nieustannie~~
 i ~~któremu wlega~~ urówniek w m-
 styni. I tam ~~passat~~ południ-
 wo-wschodni, dot' nasycony
 wilgocią, odrobinę tylko wody
~~osadza~~ spuszcza w praloni ponad
 niskie i nieduże drzewa grzebi-
 ty got' ^(Nubreski) Warragong, i Liverpool-
 thick; i tam on ~~leży~~ ^{widzi} ponad roz-
^{staniem} padane przestrzenie gliniaste
 nie może się orzeźwić do tyła,
 aby był ~~zmuszony~~ ^{zwiększ}
 je deszczem i kropotką; i tam
~~potwierdza~~ się ^(w górskiej strefie) ~~prawo~~, że ~~nie~~
~~tylko~~ wysokie góry mogą de-
 rwać ~~poenętek~~ wielkim rzekom;
 i tam charakter pustynny
 kraju nie pozwolił ~~rozwinąć~~
 się ~~wyższemu~~ ^{inżynierów} / ~~roz-~~
 jowej ludności.

Fresco dzieje ^{Wotkryci} ~~mu~~ ^{mu} ~~stał~~ -
 skąd nastosować, że wiele ry-
 sów charakterystycznych z rysie
 moralnego człowieka. Komuś
 nie stanie na myśli ~~Wotkryci~~
 las Bourkego, ² z całą swą
 tragedią ^(fatalnego) ~~Wotkryci~~ ^{Wotkryci} ~~mu~~ ^{mu}
 o kilka godzin? Fresco ² ~~mu~~ ^{mu} ~~stał~~
 moim geograficznym powieści nie
 tylko imiennego i wreszcie
 podróżnika ale też miłego
 opowiadacza, który w głębi
 Kontynentu ~~stał~~ wobec grupy
 imierci z pragnieniem i unie-
 mie cytuje wiersze Byrona
 lub na wzór mistrza sam
 wdrożone obracy rymowane kre-
 śli i ~~mu~~ ^{Wotkryci} Bertha poetycznym
 mi 4 wierszami wiersza. Zaiste
 dla autora ~~mu~~ Obraków wolis-
 any przewodnik!

berlińskiego

Radziłbymy namet, aby autor
 sam ~~nie~~ nie nahał się do swych
 obrateków więcej a dobrał mi-
 stron ^{postronki} ~~farb~~ porzucać! Jak więcej
 wplótł ^(i kilka wariantów) ~~hasł~~ ~~możesz~~ go, Stepan
 Akerman'skiś chikreniwa
 w opis Ł' stepon warromor-
 k'lid. Czyt nie można było
 i ~~Jarysa~~ w opisie pustyni i
 o Jarysa? potrzebować?

Druge uwagi, które nam się tu
 nasuwają, jest, że w opisie świe-
 ta polarnego autor za daleko ra-
 my swego obratek rozszerzył
 i zrewy, nie należąc do niego.
 zreignat. — Rozumiemy, że
 autor chciał konsekwentnie
 pokazać, że proce bregunawsi
 zimno i śnieg tak samo
 życie zabija, jak między
 wrotami Kauri gorąco i posuda.

34.

Jednakże tymczasem się jednemu kome-
tu należało się już tymczasem
co najmniej pustyni i nie-
inych, a może lepiej było
i że zostanie do osobnej
serii obszarów w świat
polarnej. Tymczasem od
str. 171. do 201. mamy
wiele opisów z życia ma-
rynary, podróżujących się
na wyprawy północne.
Wielu, ~~których~~ opisów nale-
żałoby oczekiwać, które jednak
w rodzaju traktatów
o stepach i pustyniach miej-
sca wzmianki nie ma.
Innych wyprawy odbiegnie
od zasadniczej ^{osi} i
całego zakresu.

Taka ideał i wstąpiła w utrzymaniu jedności
temata moine to postawie' zaskonmity
opracowanie (tematy) (tego samego) geogra-
ficznych pwa. Results "Newer Proble-
me der vergleichenden Erdkunde."

Prawda, że nasz autor obrazków geo-
graficznych jest więcej ^{zmięszel} piękny i
ale teje krajobrazu niekiedy zapomni-
ne nawet o wsiewku. Tak n.p.

w opisie Saharyj gotowa się odcie' nie
tylko obracy iycie Karawan i t.d.,
ale należało też zatrzymać się przy
tych ciekawym narodzie Tuaregów.
Hei to pole do ciekawych spostrzeżeń!

Te oryginalne formy prymitywizm,
^{in którym się wyraża}
(~~zobaczajcie~~) wzajemna nieufności
mitaję się, (które dopiero w
swoich ustępije) Te za bobonstki,
kaiśca się case ciato. obwieszei'
amuletami! & ile ciekawych
spostrzeżeń historyczno-fizycznych!

Wszakże ci Juarezowie, w wła-
 stnym języku Imoszarogh są
 nazwą języka, to Amarygowie
 dawnymi geografów gre-
 ckich, to mający w swym ści-
 dzibach podobnie jak mie-
 skanicy Ferzanna (Phasania
 starożytnych ~~dawnych~~ geografów). Tak
 pustynie ~~podobnie jak~~ ~~rejso-~~
~~kie~~ gór konserwuje memio-
 ne, co się bród niej stroniły
 dla ~~na~~ ziemstę nad i lupięry nad
 szerokościymi posiadaczami
 Tak i one urodzajny, po-
 dobie jak wysokie góry
 dady przytulęta ^{oryginalny} ~~oryginalny~~ ple-
 mionom, Amarygajam dłużej
 wielki przy dawniej mowa
 i obywatel, jak Baskowie
 w Wirygejach, Gerkiesi w Kan-
 kaxie. —

Należało też obserwować wyznaczenie
niemniej^{liw} ~~całości~~ zatopienia Sahary, wobec
wymiarowania z jej hipsometry - ~~gajda~~
cnych stosunków, a przy tym wyznaczenie
ce o projekcie Roudaire'a względem
~~dem~~ ^{zatopienia} algiersko-tunezyjskiej
stycznej pogranicznej Kotliny
~~sa~~ zredukowanej do właściwych
wymiarów ten projekt, rozłożony
przez niebardzo wiele
do wymiarów inwentaryzacji
ku zatopieniu Europy. → 3 pierwsze zstani
Wspominając zaś o przedwyc-
szej i niebardzo wiele obciem-
szej ~~trasy~~ trasie Kolei Sahary
trans-saharyjskiej z Algierji
do Senegambii lub Timbaktu
wypadają podmięci praktycz-
niejszego pomysłu ~~Rud~~ Rohlfsa
Kolei z Tripolis, do Kuki nad
Tadem. (nad M. Indemnem)

38.

Je to jednodušší mráky, které mě
vždy nejmnějším úsměvem
tvoří i též vší okružní. Rozumí-
mý, je auto, než ožďde se
sice nevarunka nakladu i ob-
tací křivky, ne můžou vzkřít
tezo tak rozvíjejí, jak sobě
v myšlích zakřívá. Soudí se sice s
mnohými, aby je křivky...

39.

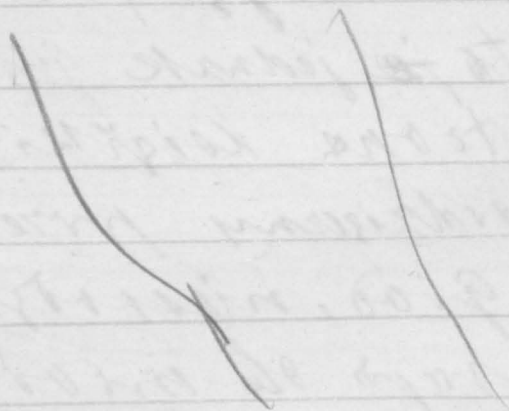
Cóż mamy jeszcze dodać do tego
 tytułu uwagi? Chyba to, że książka
 nasza i pod względem formy
 czynną radość wszelkim rytmem
 goniłomi odznacza się barwną
 poprawnością druku - zupełną
~~czystością~~ ^{czystością}, wolną od pomniejszych
 doleciań. ~~Wszystko~~ ^{Wszystko} bieżący rejestr bieżący
 kilku grzeszków przeważnie nie-
 ty ~~nie~~ ^{nie} w obec drukarni bron-
 szliw w Stadyum tak swawys-
 nie desideria. Cieszymy się je-
 dnak, że w odciśnięciu z klisz
 nadstawy z zagranicy, nie-
 doświadczenia postępowe, a choć nie
 doświadczenia francuskim odciśnięciem,
 to je jednak jwi i typograficzne
 stoone książki także są jako
 wdziaczny przedmiot do na-
 gród, niespodzianek imiennio-
 wany dla młodszych wieka i t.d.

dziennicze

do rycin,
w obrębkach

Nie potrzeba wspominać, iż
klisze ~~ryciny~~ brapa z rejterowych źró-
deł, ~~i ich samych~~ ^{xx} ~~niektórzy~~ oryginal-
ne lub odciśki samymi rękami
i porównywań. —

Pod względem formalnym do-
my byłem uważ protekturę,
z przeliczaniem było podana-
nie treści pojedynczych ustępów
i na główną stronę i na
marginiesach. Przemysł rozpisał
~~się~~ na Rządy rozbił
na drobniejsze części & całość
staje się podrzędniejszą a w skut-
tek tego i przystępniejszą.

Fejdeli ^{autor} ~~nie~~ ~~obracuje~~ ~~si~~ ~~na~~ ~~te~~ ~~napomy~~
 No w przedmowie, że ten sercego
 obraków ~~nie~~ ~~był~~ ~~tylko~~ jest
 tylko uwytkiem sercego pla-
 nu, to go przypisany za Horro
 i po tej awangardzie obrakujemy
 teraz całej serii dalszych obra-
 ków. Ejedną, one sobie poro-
 źne stanowisko w literaturze,
 staną się potrzebą dla wyjątkowego
 ogółu. Co do mnie, wolę bym
 jak ^{jakim} ^{niekiedy} ^{całkowicie} ^{nie} ^{zależny}
 abyś ~~zajęty~~ ~~nie~~ ~~był~~ ~~w~~ ~~zaczepi-~~
^{przynajmniej} ^{abak}
 smad ~~naszy~~ ~~nie~~ ~~ju~~ ~~ż~~ ~~ż~~ ~~re-~~
^{komisji}
 kladów ~~Vernego~~, którym
 mimo całego ich widzieli i
 zajęcia, ~~które~~ ~~bydła~~, nie mogą
 przypisać tej ~~historii~~ ~~wiel-~~
 kiej ~~raszugi~~ ~~dla~~ ~~nauki~~, ~~która~~
 im ~~wielkoczo~~ ~~przypisuje~~.
 Dla mnie ~~wszystkie~~ ~~te~~ ~~Verne~~
 iady ~~pozostaną~~ ~~do~~ ~~gorkim~~

42.

niezależnym naukowym, obiektywnym
i ścisłym pomarką, czołowym
ładem. I młodo; idąc dalej
pomarką, obliwą a gorzki mi-
gdar odruca. - Właśnie, jak
podkreśla do tytu, jakie nam nasz
autor podaje. To forma^{ca} której
szersza nauka może się ~~zblizac~~ ^{zblizac} do ^{do} przej-
cia ogółu; nie potrzebuje ona
nowej porzecznej ramienia i dy-
cinne szare biotanie lub ubiera
w fantastyczne powieściarskie
koncepty. *

Oceknijemy tedy od autora
konsekwentnego przeprowadze-
nienie całego planu. Wypso-
nanie jego będzie niewątpliwie
największą zasługą literacką
Lucyane Tatomir.

43.

20 lat temu Klauko awatni otin,
 ieky Kiedy moglo ~~byc~~ w Polsce ma-
 larkno Rustraj, i mynelas narwet
 dowidpnq, bardzo teoriq, dowodząca, że ono to i az
 rozwinac' nie może. Krestety Motejko i Siemiradzki
 kai oi d'ugi a'roos i q faktaui & fakta obaleq
 teoriq. Dotydujas nie mamy geografow wyjednego
 Elireuszona Reclus, Pratterona lub Peschlora, ale tyje
 mog' pomszdzeci, że ^{jeżeli polski} ~~przejści~~ Reclus lub Peschel rośnie,
 to niewatlinie Jatomira pisma sprawiz ~~to~~, że się
 to dziecie prayszłoi ^{hand} geografii rozwinie. —

~~Proste tego, że to prayszła terrarajq
 i wyprawa komitka i lat mlotwicajq,
 ten dla tego, że gadne cyptauis.~~

We Lwowie d. 6. listopada 1877.

~~Antoni~~

73x.

1.

Geograficzne i historyczne znaczenie Lwowa.

Tak Mickiewicza w poetycznej wierszy
określa sposób powstawania miast.
Do Lwowa prawie wszystkie te okre-
slenia dadzą się zastosować. Powstał
on nad źródłem Stulec, a choć nie-
wznieśli Lwowianie swoją Piłtę
okryli śniegami, to jej brzo-
wa, ale niegdyś czyste ciekło, one
właśnie wyłobity kotłino, wśród
której Lwów jest położony, i właśnie
Kłodziska Piłty były tu miejscem,
około którego wiekłe miasto i dzie-
jowij koniarności powstał miasto.
Lwów powstał wśród świątyni lasów,
na co wskazuje dziś jeszcze nazwy wsi
okolicznych, jak Zubra, Koniarniki,
Sokolniki, co wszystkie jest pozostałość
dawnych obywatelskich lasów, na któ-
rych Lwów Kłodziska; na wysokim
górze rękawic ludności ruska mu-
kate przetrwała od napadów tatarskich,
a pod wieżą nie barona, ale pod wie-
żą wojewody polskiego, gdzie była
cały okoliczności, trzy stary chaty
dostawnie do murów przynależne.
Wprawdzie nie pilnował Lwów, „stawa-
nij rzeki cieków”, jednak różni powoli

z postępcem w przesłaniu i bogactw,
i wzniosły go w swoim czasie pre-
miasta i kupiectwo.

Również se przekrywisie powrattę
miast. Poeta je przeszedł i trapić
ich nakładanie określił: nie przy-
prawek stwarza wielkie miasta, ani
kapryśna wola despoty. I muszę
wprost powiedzieć, że nawet tego
Petersburg, z którego opisu mówią
Mickiewicza jest wyjąty, nie powstał
wskutek kapryśnej woli despoty,
ale powstał w pewnym miejscu gdzie
go powstała do życia konieczność
dziejowa, w miejscu, od którego na-
tyśiąc lat prawie przed Piotrem
Wielkim Wazowski nastąpił wyem-
senty dawać do Carogrodu, ale powstał
w tym miejscu, w którym kontynen-
talna potęga Rosyi szukała swego
ta odzienia do zachodniej Europy.
Nie przypadek tedy stwarza miasta,
ale powstają one wskutek pewnej
dziejowej i geograficznej konieczności.
Na odrazie się ta konieczność wyraża.
Jest piękne powieści o powstaniu
pewnego miasta, bardzo ważnego
w dziejach świata, które niejako
nie było ośm wypadków dziejowych,
tj. Carogrodu. Mówią, że Grek
Bixes, który to miasto założył: od
którego otrzymało ono nazwę Bixen-
tion, założył je w miejscu, samowolnie
nie przez ślepych, i później Grecy
powiadał, że istotnie ślepych musi-
li być ludzie, którzy mieszkają w tym

i inne miasta francuskiej, a w któ-
rej świątynia bogini pogańskiej
świeciła na miejscu, gdzie dziś
bitymery kryją chrześcijański na
kościół Matki Boskiej. Podobnie
też amerykańskiej floty Hiszpanów
witaty przeważa wysępka wysuwa-
jąca się przed lądem Hiszpanii, na
którym się Gadyks rozciąga, - Por-
tugalskiw Lissabona witala.

Z postępu reglugi, kiedy się ludwie
umiej morza bad pacceli, wtedy
przysty do znaczenia miasta, tam,
gdzie morze najgłębiej w lądzie się
wrygnato, jak Tessalouika, która
najgłębiej ratoki na półwyspie bał-
kańskim, tak następnie Wenecya
półwysp Tryest i Genua, tak wresz-
cie i Petersburg, jako punkt, gdzie
Bałtyk najbardziej się wciśka w ląd
staty.

Półwysp, gdy już ludwie pacceli, po-
nyu krokiem i po lądzie i po morze
chodzą, kiedy parowca z jednią stro-
ny parowcy przya morskie fale,
z drugiej koi ognisty czapiec woz
po drodze zielarnej, wówczas miasta,
które się najdalej w głąb morza wy-
suwają jak i te, gdzie morze się wciśka
w ląd staty, przychodzą do równowarun-
go znaczenia, gdyż i towar woli
dostać się najdalej w staty ląd, i po-
dróżnik jak najprędzej przysty na
brzeg wyspaci.

Drugi typ miast przyworskich
stacowik miasta u cześniw.
Carogrod, Messyna, Sztetyn, Gibraltar, - wymieni: te miasta
wystarczy, by je dostatecznie scharakteryzować.
Miasta te przylucza cześniw
przepraw z jednego morza do drugiego.

Osobny typ stacowik miasta
nad wielkimi rzekami, w pewniem
od upcia ich oddaleniu, i to takiem
oddaleniu, do jakiego jeszcze mozga
sie dostac okręty morskie. Takim
miastem byla w starozytnosci Roma.
Byla ona w tym względie miastem
portowem, bo statki starozytne nie
tak wielkie rozumie sie, jak dzisiejsze,
i nie tak głęboko nurzajac sie w morze,
mozgły dobijac do samego brzoziwa
t.j. do tego wielkiego portu
rymskiego, na kterym okręty rym-
skie wyspywaly przede sycylijska
i pbrze z Egiptu i lwy afrykainskie,
aby tylko dostac rymski miast-
to, czego potrzebowal panem et cir-
censes t.j. chleb i igeryska.

Podobniem miastem byla w srednich
wiekach Sewilla, ktora nad Guadalkiwirem.
Zestlo najwiaksza miastem
hiszpaniskimi rzekami, ktore jako
wzrostu, styka z braku wody;
sama rzeka Guadalkiwir rzeczy
po arabku wielka rzeka. Ptolemaeus

ta rzeka statki arabskie dochodzący
 pod samą Sewillę, i wówczas to
 datuje wielki port w Antyaluzji
 pod Mawrytaniami. Podobne zna-
 czenie miały i mają oddalone o kil-
 ka lub kilkanaście mil od morza
 miasta Bordeaux, Nantes, Rouen, Lon-
 dyn nawet, gdzie wszystkie okręty
 dochodzą do tzw. Londyńskiego
 wielkiego mostu londyńskiego. Antwer-
 pja, Amsterdam, Rotterdam, Brema,
 Hamburg, Lizbon, Gdańsk, Krole-
 wiec, - są to wszystkie miasta nad-
 morskie, a jednak nie nad samém mo-
 rzem leżą.

Jeżeli pominiemy miasta i śródląd-
 owymi kilka jest różnorodnych ty-
 pów. Gdzie m. p. małe i wielkie syme-
 tryczne obszary, rozległe wyzniesy,
 tam wkręca miasta z upodobaniem
 powstają w samym środku powierzchni.

Do takich miast znaczenie należy
 Madryt. W okolicy muryj, pustyj, wy-
 szej, jedynem słowem niczemu nie
 uosobionej, musiało powstać to
 stać się stolicą Hiszpanii i wydzierać
 polece przewoźnictwa Toledo, ponie-
 waż leży w geometrycznym środku
 półwyspu. Podobne znaczenie mają
 m. p. w punkcie przecięcia dwóch
 linii krzyżujących się najwęższej
 i najszerszej rozciągłości miasta
 takie, jak Praga. Jeżeli sobie wyobra-
 śmy Czechy jako romb, spotreujemy

nie Traga leży literalnie w tym punkcie, gdzie się krzyżują dwie przekątne tego rombu tj. idące z północy na południe, a druga poprzeczna od wschodu na zachód. Obie przecinają się w Czeskiej, i tam też powstało miasto na czasów czeskich, ale jeszcze na panowaniu Markomarów pod władzą Marboda potężne miasto Marbodem. Potem przeszedł na Paryż, który również leży w punkcie skrzyżowania się dwóch przekątnych, tj. linii Larysej Brest na zachód i Metz na wschód i linii poprzecznej od Calais na północ do Paryżu na południe.

Trzy rzeki tego stanowia miasta protowine u zbiegu dwóch wielkich rzek i to w pewnych okresach dziejowych wielką odgrywały rolę. Tu na lewym Pawie, przez stęgi wieki stolica Longobardów u zbiegu Tybru i Padu, Lugdun czyli Lyon mając już wielkie znaczenie w czasie, kiedy Paryż był jeszcze małym miasteczkiem, a wzdłuż u zbiegu Rodanu i Saony, taka jest Moguncya, z której wyszło światło krysi chrześcijańskiego na całą Germanię, a w której św. Bonifacy fundował prymorską siedzibę w Niemczech, później jedne z twierdz, taka jest Koblenca u zbiegu Renu i Mozeli (confluentes),

3.

takim Nowem a sptywem Wili
i Niernu, Passaw, Regewy i t. d.
Jeżere inny typ ale rządzony sta-
nowia miasta, potiorne u war-
nych pakretów krewnych, jak Fry-
leji, jak nasz Sambornier, nie jako-
by ta narwa narownie pochodzita
od samej, ktoby tam domiera
do Wisty, albowiem sam nie dom-
ra do Wisty pod Sambornierem,
tylko w pewnym i to dość znacznym
oddaleniu od niego, lecz prawdo-
podobnie narwa ta pochodzi od ja-
kiegós niemieckiego nam bliżej
Sambornia, ktoby tam dwór swój
katojęt, ale wstanie to miasto
leży także na znacznym pakrewni
Wisty ze wschodu na północ.

Nawet ptaszczyny rdzowu, jednostaj-
ne, monotonne, jeśli je weźmiemy
jako kamienista catoć, stwarzają
jętrowe miasta w punkcie skrzyżo-
wania się wszystkich dróg znacznij-
szych. Takim jest Medyslau w Lou-
barży nad niemieckim Holowem,
Bukareszt nad niepokojem Drubrowica,
dalej m. p. w Brandemburgii Berlin,
Moskwa rdzowia nad niemieckim pół-
nowu krewnika, ale w samym cen-
trum wielkiej kotliny wstawniej
moskiewskiej. Podobnie w pierwszym
względnym znaczeniu ma i Wiedeń, zna-
czący pethnienie się kilku typów wy-
rytu i mizim; w miastach ten schowek
się bowiem ze wschodu Karpaty, Alpy
z zachodu, a z północy Pogórze czesko-

morawskie, gdzie się zblizają też
niziny, z jednej strony węgierskie,
a z drugiej wielka nizina potudnie-
wych Niemiec.

Osobny typ starowia miasta, ma
czuć mniej więcej potowę biegu
wielkiej rzeki. Takim jest Budapeszt
leżący u potowy biegu Dunaju, z ma-
rych miast Warszawa, parując
własnie nad całym biegiem Wisły,
na Rusi: Sijów.

Wzrost dotychczas o Lwowie nie
mówiłem, własnie dlatego, ponieważ
Lwow nie podobny do żadnego z tych
typów: reprezentuje on w sobie typ
specyficznie osobny i nadzwyczaj
kwaśki. Wzrastający, w czym polega isto-
ta potowienia miasta Lwowa? Polega
ona w tem, że na potudnie od Lwowa
rozciąga się uroczajna wyżyna Podola,
na północ rozciąga się nizina Pogórze
a Lwow leży własnie w samej linii
dzielnicy. Takich miast jak Lwow
pod tym względem jest bardzo mało.
A jeżeli byśmy chcieli wyprubować naj-
podobniejszą do niego miasto, mu-
sielibyśmy udać się aż do Azji.

Choć się od niedawna tak często wygo-
minam miasto Herat ma bardzo
podobnie do Lwowa potowienia.

Podobnie jak na potudnie od Lwowa
mały wyżyna Podola, tak na pół-
noc od Heratu rozciąga się uroczajna
wyżyna Fajiska. Podobnie jak na pół-
noc Lwow ma wyżyna Pogórze,
tak na potudnie od Heratu ciągnie się

naturalnie większa bez porównania
niższa Turkestanu. Ze Lwowa wypły-
wa mata rzeczka Petteu, płynąca
ca się ku Heratowi, podobnie i z He-
ratu wypływa mata rzeczka Herat,
która jednak nie dopływa do głównej
rzeki Turkestanu Oxus, gdyż po drodze
gubi się w piaskach.

Porównując się jednak, z Herat przedsta-
wia nam ten sam typ, co Lwów, tylko
w spotęgowaniu, co do najmniej trzy-
krotnie, bo i Oxus jest kilkadziesiąt
razy większy od naszego Podola, a Tur-
kestanu kilkadziesiąt razy przewyższa roz-
miar naszego nabuziańskiego Pogó-
rze. A rzeka i znaczenie Heratu,
płynącego nad drogami prowadzący-
mi do Indyi, niewątpliwie będzie więk-
sze od znaczenia Lwowa.

W Europie takich miast, jak Lwów,
potwierzonych u drzutu wód, jest bardzo
niewiele. Moglibyśmy podobieństwo
przewie znaleźć chyba w Norymberdze.
Podobnie jak Lwów leży u drzutu rzek
czarnomorskich i bałtyckich, tak i
Norymberga leży prawie w samym
drzale wodnym między dopływami
Renanu, a dorzeczem Renu przez Men.
Podobnie też rola, jaka oba miasta
w ciągu dziejów odegrały. Tak jak tu
u nas w przejściu do nowożytnych cza-
sów kupcy greccy, tureccy, weneccy otpe-
rywając patrzyli na siebie i otwierali
swe składy i stał dopiero później roz-
worsili je dalej ku północy i wschodowi,
toż samo w średnich wiekach czynili
kupcy włoscy w Norymberdze, i stał do-
piero rozworsili towary swoje po Saksonii

i północnych Niemczech. To jest tylko
wybitna różnica między Lwowem
a Norymbergą, że ta ostatnia leży w sa-
mym środku rotacyjnych Niemiec,
jest więc otoczona dokoła typem supe-
nie tym samym jedni ludności, gdyż
Lwów w czasie swego dziejowego rozwoju
jeżeli się charakteryzuje, że statum
różnicuje się dwóch różnorodnych dwi-
tów.

Nie mogę pozwolić sobie na tu
przedstawienie dziejów miasta Lwowa,
nie mogę się one zamknąć w jedno-
godziwym odcięciu i przetrzeć
mam dostatecznych ku temu do wy-
rysunku materiałów. W tym, co tu
wiel powiem, nie będzie nic nowego,
za to kreślę ogólny obraz, a jednak
jakkolwiek obraz, bardzo mało prze-
nas samych porównań. Choćby mi ty-
ko o wskazać, że ostatnie Lwów
nasz nie jest miastem w porównaniu
z innymi tak bardzo późniejszymi,
jeżeli się natomiast przyjrzymy jego
prezentacji. A przywołanie tego nie
kawałka, bo miastety wypowiedzi to
muszę, że we Lwowie ma to być pauc-
ta, czemu ten Lwów był. Mamym
nie opisywać dziejów nowego miasta,
ale miastety z większym dźwiękiem
dziejowym potrzebom nie odpowia-
da. Dzielę dopiero, w najdłuższych
sach, poczyna się wracać baczącym
na Lwów uwagę. W warszawskim
Słowniku geograficznym, wydawnym
nie dawno, był cenny, wyczerpujący

4.

artykuł o Lwowie. Niestety uszczuplony
 dlatego, bo w wielkim podobny dykcyj-
 narzu. Poczynają się w ostatnich pra-
 sakh pojawiać także w naszych dzie-
 niach lwowskich opisy i opowia-
 nia pojedynczych scen i życia i ~~prze-
 stępn~~ przeszłości Lwowa, i choć to
 zwykle krótkie tylko i drobne arty-
 kuły, odwołują się do przeszłości, że
 Lwowiakom przypominają, czemu
 byli.

Stoś mi mając przeszłości do opowia-
 dania historii Lwowa, narzuca tylko
 główne jej okresy, a przede wszystkim,
 jakie znaczenie mógł mieć Lwów
 w swych najdawniejszych czasach, kie-
 dy to handel się posuwał się gościn-
 cami, bo ich nie było, ale posuwał się
 albo rzekami spławowymi, albo na-
 turalnymi drogami wzdłuż rzek,
 które krzemiek handlowi wskazywał,
 dawały kupcom przystanek doby,
 wytchnienie i napój ludzom i był
 przystankiem.

W starożytności nie o Lwowie nie sty-
 chali. Powtarzamy zawsze, że miasto
 nasze powstało gdzieś w połowie 11 wie-
 ku, natomiast przez Daniela. Wobec
 tego musimy się jednak zapytać,
 czy przetrwał Lwów tu wcale nie zmie-
 nił? Przeciwieństwo temu przeszły. Prze-
 cza temu przede wszystkim narowy
 niektórych miejscowości dookoła Lwo-
 wa, które bezmiernie swoim świad-
 cza o starożytności tych siedzib, co wie-
 ciej, niedawno czytaliśmy o odkryciach,
 poczynionych przez jędrę i badaczy

tejszych, który w wykopaniach
dokół Lwowa dokonanych odkrył
misy i innymi rzeczy starobawa-
go naczyń, świadczące o tem, że
w okresie przejściowym do czasu histo-
rycznych już jakiej osady ludzkiej
w pobliżu Lwowa wprost na rozgatkach
tyczakowska istniała.

Skąd jednak powstali o tem już
nie mamy, tak, jak w ogóle nie
wiemy, co się stało wówczas na
naszej ziemi. Wtedy i dalej, że
nad Baltykiem w czasie narobienia
Chrystusa Pana byli Gotowie, którzy
z czasem posuwają się aż do morza
Czarnego i Krymu, zatorzyli ogromne
państwo sięgające od Baltyku do
Czarnego morza, jak później Polska
nasza sięgała. Państwo to Enciscu-
ryka z biegiem czasu zmieszali się
z nowicami, którzy później podawali
się za wschodniemi, przeszli się na Gó-
tów zachodnich, gdzieś na Zakarpatiu
mieszkańcy, ale sławo po nich
dalej żadnych nie mamy.

Dalej słyszymy przecież o pochobach
Waregów, mamy nawet dziś jeszcze
na północ od Lwowa miasteczko
Warezi, przypominające swa nazwa,
że je jakiś Wareg zatorzył. Waregowie
ci posuwali się i przedsiębrali tuż
wtedy wyprawy rzekami, które były
wówczas jedynymi na sztywno lądzie
drogami. Później opisuje te wyprawy

Warezgów i opowiada, jak oni skubczyjs
 sturby i tępów przeważali się
 przez Baltyk, przez zatokę fińską do
 Nowy, do jeziora Łabogi, do Wolgi i jeno-
 ra Hłumen. Później biorąc czajki swe
 na plecach przenosili je do Dźwiny
 i pływali w dół do Witebska, następ-
 nie rowem i czołmami na plecach pre-
 nosili je do Dniepru, a wsiadając rowem
 rowem pod Smoleńskiem lub Orską,
 Dnieprzem spuszczali się do Czarnego
 Morza i dopływali do Carogrodu.

Wilkakrotnie puszczali się i na wielkie
 wyprawy w ten sposób, że przez Nowe
 jeziora Łabogi przenosili czołma do
 Wolgi, z tam pływali do morza Kaspijs-
 kiego i dostawali się aż do Persyi, tu-
 jące miasta nadmorskie. I do dziś
 jeszcze w Skandynawii zachodzi się
 mnóstwo monet perskich. Z tych
 jednak czasów osiedlenia się Warezgów
 nie mamy ani we Lwowie ani w je-
 go okolicy żadnej pamiątki.

Najdawniejsza o mieście naszym wie-
 domość, jest podana u Nestora wzmian-
 ka, że w r. 981 Włodzimierz Wielki,
 książę ruski, zabrat się na Lachów,
 jakich - niewiadomo, i odebrat im
 ich miasta Peremyśl, Czerniewicki i inn.

O Lwowie to wzmianki jeszcze rzadkie,
 najdawniejszymi krainami i księstwami
 ruskich stolicami były Peremyśl,
 Czerniewicki i Dźwinoogród, o nich rzec-
 nie już nie istnieją. Później dopie-
 ro około roku 1141 książęta ruscy tawa

te wszystkie trzy dzielnice i rezydencja
ja rezydencja swoje w Haliczu,
i jeszcze dzielnicę koniarską reze-
nia Liwowa się nie budzi. Dopiero
wtedy, gdy potężny był grunt do
historycznego bytu naszego dzielnic-
go królestwa Galicyi i Lodomeryi,
dopiero wtedy, gdy Roman książę
włodzimierski oparował księstwo
halickie i obie dzielnice te z sobą
połączył, t.j. księstwo halickie w do-
kresie Dniestru i włodzimierskie
w dorzeczu Prugu, wtedy dopiero przy-
szły do znaczenia te miasta, które
leżą na drodze wodnym między dorze-
ciem Dniestru i Prugu. Wtedy to po-
wstały Plesziska, drugie miasteczko
kupieckie i rąpanniczne; kto jednak
przewiedzał naukę w Pothorcach, ten
z łatwością dowiedzieć się może o istnie-
niach jeszcze ^{na górze} teraz w zachodniej Plesziskach,
gdzie ludność do dziś jeszcze przechowuje
je u siebie wieści o pierwszych Tata-
rów najazdach. Wtedy to również
powstało Olesko w królestwie Styru,
Prugu i Seretu, to Olesko, które taką
rolę odegrało w walce między Polską
a Litwą o posiadanie ziem ruskich,
Północnej, gdy Roman zginął pod Za-
wichostem syn jego Daniel obejmując
dzielnicę włodzimiersko-halicką,
i szukał zbliżenia się do Zaskobu.
Papież nawet przysłał mu misyjkę
złotą, która on się koronował w Drohobycz-
u na Pollosiu nad Prugiem.

5.

Święci Danieli rękodaję jęzre reryben-
 eju w Chetnie, który w martyrolo-
 gi greckokatolickiej mii w wstępnym
 czasach tak boleśnie jest napisany,
 a druga stolica ma w Halicau.

Stoś wstępnym wstępnym potowiu
 drogi miedzy tymi dwiema stoli-
 cami, miedzy Chetnem i Halicem,
 powstaje Lwów jako podrodnie opus-
 wo, Łaczenie drzewiawej nadriesterri-
 ski i nadburianiski kszariat halicko-
 ruskich.

Ciekawe są podania, w którym miej-
 scu Lwów był założony, czy po polu-
 dniowej czy północnej stronie góry
 kankowej, czy po stronie Łucisicau,
 czy tam, gdzie dziś jest t. zw. plac rybi.
 Mas jednak te kwestye tu nie obchodzi,
 gdyż jak powiedziałem, nam chodzi
 tu głównie o naznaczenie głównych
 okresów w dziejowym rozwoju miasta
 Lwowa.

Jeden z późniejszych historyków
 określił dzieje Lwowa trzema nawa-
 mi, mówiąc, że Lwów był w pierw-
 szym okresie ruskim, w drugim ni-
 mieckim, w trzecim polskim. Ten
 podział historycznie charakteryzuje
 najdawniejsze trzy Lwowa okresy.
 W pierwszym okresie istotnie Lwów
 był ruskim miastem Daniela.

Z wejściem Karłowicza Wielkiego
 otwiera się nowa repetycja epoki. Dwa
 światy, wschodni i zachodni wchodzi
 tu z sobą w relacje, jak to słyszeli

przedstawit nam Matyko na karto-
nie, któryjmy niedawno we Lwo-
wie ogladali. Podobny, który wów-
czas przybywał tu z zachodu, patrzył
się na Lwów takim samym, jakim
Europejczyk patrzy na Astrachan
lub Syflis. Była tu mieszana
strójów, obyczajów, narodowości, a co
dziwniejsze, że tuż pod bramami
zachodu. Porządności tego widziemy
dziś jeszcze w tem, że Lwów czyni
jedynem miastem na kuli ziemskiej,
które ma trzech arcybiskupów trzech
różnych obrządków, rzymskokatolickie-
go, greckokatolickiego i ormiańskiego,
i to arcybiskupów in partibus, bez
kaiidy z nich ma swoje obrębki dye-
cezy. A o ileż większa była ta różni-
ca w owych czasach! Lwów wówczas
posiadał osobne dzielnice Niemców,
osobne Polaków, osobne Rusinów,
a nawet były osobne dzielnice Pruskie,
szwedzkie, tatarskie i serbskie.
A kaiida z tych narodowości, żyjących
tak blisko obok siebie, zachowała w sobie
nie obyczaje, mowę, religie, a nawet
kaiida z nich wtaśnieniem, obrębkiem
stała się prawem.

Chazimiera Wielki jest wtaśnieniem
drugim Lwowa reorganizacją. Król
ten, przyjaciel miast i obrońca ich
autonomii, funduje to miasto na pra-
wie magdeburckim, a jeżeli przystawie
powiebrato, że Chazimiera został
Polski drewnianca, a postawit ja murowa-

wana, to zdanie to szczególnie traf-
nie da się zastosować do Litwy; Ho-
kimierze istotnie rastał Litwów drzew-
nianym, a rastał go niewiele.

Prawy Ludwika węgierskiego, Władys-
ława Opolskiego, nie zmieniały wcale
stanu i natury rzeczy. Chwilowo ody-
wa się wówczas Litwa od Polski, ale

od czasu, gdy Jadwiga odebrała go Węgrom,
odtąd Litwa wrośnie podziela losy
Kraju polskiego i niema prawie wa-
żniejszego w dziejach naszych wypadku,

któryby się nie odnosił o sprawy miasta.

Wiek piętnasty i okres Jagielloński,

to wiek, nie tylko w całej Polsce ale

i u nas we Litwie państwowym roz-
dawnictwami tej wolnej ręki Jagiel-
łłowski, o którym powiadało,

nie gotowby rozdać całą Litwę i Koronę.

Wtedy to wstąpiły powstania narowy Ko-

szelucki, Łokulicki i innych woko-

licy Litwy potworzonych miejscowości,

gdzie były dworzyszczka królewska,

gdzie Kosielnicki strażli powierzyły

królewskiej w okolicznych lasach,

siągających do bramy Litwy, tak

niezależnie sokolnicy pilnowali soko-

tów królewskich, chowanych do Litwy.

Z tego czasu datują również jako

państwa narowy królewskich narowy

Zamarstynowa, Kleparowa, Kulepar-

kowa, narowy do dziś dnia istnie-

ją, jakkolwiek w części nie przekroczo-

ne. Między innymi rodzinie Sommer-

steinów narawa wsi, stąd narawa

Zamarstynowa, podobnie Kuleparowa

narwany od rodziny Goldberga
Podobnie mieszczanie Dawid otrzy-
mał dechówkę i narwał ją daw-
nowemu itp.

W wiekszych wypadkach wojny
interesnych Dwów był tak średni-
wym, jak te miasta, o których się
powiada, że dla tego są średnie,
że się o nich najmniej mówi. Pod
opieką królów Dwów się rozwijał,
kupcy, handlował, podróżnicy się
w mieście przemiości, i kadra kleska
i kadra wojna nie przeszkadzała kor-
wojowi. Tak przetrwał wiek XV, a
mieszczanie tylko dotknęta miasta
nasze pierwsza wojna turecka.

W 16. wieku wzmagał się nacisk dw-
jowe mieszczanie Dwowa, jako punkt
z którego Polska w podwórni spog-
data. Tu jest punkt skrajny wojny
stłkich późniejszych wypadków czy to
Zawa Olbrachta na Wotoczycy i Per-
kowina, czy Jarosłowskiego Zawa
pod obertyn, czy gromada się kleska
które przetrwały na wyprawę pro-
cio wrogom w niegodzi stawa
z. zw. Koleska wojna pod Dworem
podziosty, czy Zawa Zaczepski
wielka ostatnia gotyjska wyprawa
na Wotoczycy, nasze Dwów
jest tym punktem, z którego wzięta
ta wyprawa, wymogają się na potud-
i czy wyprawa skoczowa zwycięstwa
czy kleska, nasze tu jest przesłank
dla rycerstwa, które w powrocie z wojny

6.

tu odpoczywa po trudach. Alekrod
rycerstwa nasze odbija jassy Fatarow,
tylkoż szlachetnie mieszkarki lwow-
skie opiekują się drobnyimi dziećmi,
biorąc sieroty do siebie na wycho-
wanie.

Stupieckie stosunki ze wschodem
w tym czasie potęgują się, a okoliczni
ta przycygnęli się również do podnie-
szenia znaczenia Lwowa. Turcy
barwowie, wotosey gospodarzy, tatarcy
mniowicie niekiedy tu gośćmi bywają,
rozumiejąc osobistości, dajowicie awantur-
niczne, nawiedzają Lwów i dochodzą
tu z czasem do wielkiego znaczenia,
potęgi i majątku. Do takiego zna-
cia n.p. doszedł mieszczanin Eber-
niakt, późniejszy celnik króla Stefa-
na Batorego, który wybudował wie-
sę cerkwi wotosekiej i potoczył
drinijaka swemu Sobieskiego konni-
wice z sąsiedziemi; potomkowie jego
nawołali się ? We Lwowie
rezydenci prosił Rzeczypospolitej
weneckiej, czego ślady do drinij re-
chowały się w kamienicy we wschod-
niej stronie rynku, mającej widoczne
nadobudowania lwa św. Marka.

Miłośtwo naszisk wotosekich u kupców
tutejszych wyprzedzają również roz-
głaszanie stosunki z Wenecją i kuf-
cami wotosekimi.

Zycie naukowe Lwowy w owym czasie
we Lwowie świat wschodni z zachodem.
Powstaje tu kolonia akademii krakow-
skiej, której powodziła powstanie drinijre

gimnazjum ruskie, akademickie
ruś. Pierwsze szkoły humanistyczne
polskiego zwikazała się z nazwą miasta.
Gregorz z Sadowa jest arcybiskupem
lwowskim; jeden z najznakomits-
szych ludzi 16. wieku, ^{Stugor} wprowadził
nie dojechał do Lwowa, jednak uważa
na jako nominat arcybiskup lwow-
ski. W 16 wieku nasz Kiej z Nagło-
wic mieszkał z Zuzawą przyjeżdżał
do Lwowa, a kto wie, czy bawiąc
na dworze Sieniawskich, nie patrzył
myślał się niekiedy i bliżej wśród me-
rów naszych. A potem, pierwsze kato-
licka biblia w Polsce we Lwowie wy-
chodzi. Wydał ją książka Leopolda,
a sama nazwa jego wskazuje, że
był Lwowianinem, Lwowieczykiem,
ze Lwowa rodem.

Ami więcej, jakże to już wówczas
niepóźniej musiał być miastem
Lwów, jeśli taki Słonowicz, Urzeka
Wielkopolski w Rozsoleniu swojej
mądrym nasz wysoki Ławek Paruzan
miał, które wygwa na powie do
opiewania piękności ziem ruskiej.

Ze Lwowa również pochodzi rodu
bodaj czy nie drugiego po Kochanow-
skim co do piękności języka polskiego
poeta Szymonowicza, który wsta-
nie stworzył opisisko miastowego
we Lwowie życia, a w ślad jego w 17
wieku idąc szczerze podważył Lwowa-
nie bracia Zimorowice.

Z drugiej strony i wschód z swojego
życiem miastowym tu nie podlega.

Tak powstaje w 16. wieku instytut
 stawropigijski, którego przywileje
 są licznie podpisywane przez królów
 polskich, a przywileje te świadczą, że
 patronowie tego instytutu wcale nie
 go niecierpieli go traktowali. Powstaje
 też w Lwowie przemysł drukarski,
 którego tu przez Fiedorowa, bracia
 z Moskwy. Tak wzrasta się pod każdym
 względem rozwój miasta naszego do
 połowy 17. wieku.

Wprawdzie z odkryciem Ameryki han-
 del innych już dróg szuka. Skutkiem
 tego uboższe Wenecja i inne miasta
 włoskie, a i Lwów powoli zaczęła
 się ubożać, ale przedstawia w delirium
 nabywaniem swych bogactw. Podobnie
 jak Wenecja zaczęła i ona od połowy
 17. wieku ryc' temu, co sobie zdobyła
 w czasach poprzednich.

Nadchodzą krytyczny w dziejach świata
 i Polski i w dziejach Lwowa rok 1648.

Krytyczny on dla materialnych stosun-
 ków Lwowa, ale powiódłszy odrazu zgo-
 ry, że cała ta druga połowa 17 stule-
 cia, począwszy od roku 1648, to w istocie
 najprzekurszy, bohatersteri okres w dzie-
 jach Lwowa, okres, którego by ^{my} każde
 inne miasto mogło śmiało pozawiedzić.
 Tu już wówczas zaczęła się szereg pol-
 tycznych partii miasta Lwowa, wskwi-
 li' olbrzymiej wojny domowej, rozcią-
 szej przez powstanie Bohdana Chmiel-
 nickiego na wschodzie. O Lwów rozbi-
 ją się wszelkie ostateczne ramiona wscho-
 du. W czasie, kiedy rycerstwo nasze
 pograżone skutkiem 20 letniego pokoju
 w gnisłości, dopiero przez beleski wojny

się na nowo potykać z nieprzyjacie-
lem, wówczas miasta nasze przeważnie
swoją, przoga i stotem swojem pa-
stania cała Rzeczpospolita. Tu rów-
nież, o murach Lwowa, rozbijają się
i szwedzkie najazdy. W naszej katedrze
druce lwowskiej składa król Jan
Karolowski ^{z r. 1704} sławne słaby, Królowej
Honorowej polskiej, wstępy do dzisiaj
parę narodów nie dotrzymać.

Tu później w dalszym ciągu dręczy
potomy 17 stulecia, gotują się wielki
wojna na Turcyę wyprawę. Stąd wy-
rusza Sobieski pod Chocim, tu senna
na Wiskowicki, a już dręczy i losy
króla bohatera Jana III, scisle na mur
katedry z dręczyami Lwowa. Pierwszą
kościółek, dziś seminarzyski obok re-
zydencyi arcybiskupa r. katolickiego
na swoim ciele ma tablicę, przypomi-
niającą, że ~~to~~ ratowali pułkowiec
króla Jana III. W katedrze naszej, na
ścianie w prezbiterjum jest rysunek
mieszczanów, wprawdzie i lichygo ped-
ca, Królowej Honorowej Polskiej ofiaro-
wany, a przypominający, jak król So-
bieski przed jakimś na wrogów wyprawę,
ciszą tu nawiedził, i na wstąpieniu
się Matki Bożej odwrócił odrywał.

A ten kamień pamiątkowy postawio-
ny na wysokim Łaccuku, z pod którego
go taki piękny widok rozciąga się
na całe Łuczenie, przypominia pro-
chodzenie, że król - bohater, jakkolwiek
był już królem wybranym, dopóty nie
bojował do Wawona po koronie królewskiej
foki nie stoczył na polach Łuczenia

7.

Stawowrego & Tatarskiej wojnie, która
to walkę opisał tak wyprzedzająco
w szkicach swoich Karol Szejnolde.

Wiadomo, że dristiejma krótkie histo-
ryczne powieści romantyczne były wy-
tykami polityce Jana Sobieskiego, narra-
cjaż mu, że wyprawa jego na Tur-
ków i zwycięstwo pod Wiedniem było
wprost niepolityczną i nieporozumieniem;
by takie narraty ożepnie, dość powo-
dai się na próbie dristo Szejnoldey
p. t. Mieczel, usprawiedliwian
i wyzoko podnoszane króla i wyuz
jego, powinnu, że losy krakowity,
ix owne tych bohaterzkich papasow
nie mu, ale inni zbierali.

Lwów, jak wspomniatem, był centrum
tych wszystkich walk i króć się
& paucisim króla Jana III., a w we-
wstrznych miastu naszego drizach
w tej druzgij potowie 17. wieku,
pauuczamy ostatcznie plamie się koso-
tow greckiego & paucisim i stworze-
nie miui, a równie i w tych era-
sach widriny tak charakterystyczne
postaci, jak Puculaniskiego, & kaku
ryczes, rotanistars, a w kowim wotaty-
ke.

Nastepuj smutne dla Polski i Lwo-
wa czasy saskie. Wbrew wotancij naj-
woli Polska wplatała w wojny re
Szwedami, które się czasto o Lwów
opierają. Nis jeneru na ulicy Ziclo-
nij w ogrobie Tyruickich widoczne
sa stauice szwedzkie, & ktodrych usdo-
dy król Karol XII ostrzebiwał miasto
nawie. I pójnrej, wyto Józef Potocki
staji po stronie Deszczynskiego, wy po

Smierci Augusta II. porzucenie się
walka między Leszczyńskimi a Au-
gustem III, wszystkie te rzeczy opar-
ają się o Lwów, choć Lwów nie
jest już Tęm, czemu był w drugiej poł-
owie 17. wieku: podupadły, ruboszny
marniejsi, honorem rotarzy jego bur-
mistrzów coraz bardziej się ścieśnia,
rycie całe przybiera w nim cechy
drobnych, matostkowych sporów.
Wielkim wypadkiem w dziejach na-
szego miasta jest m. p. w owym czasie
spór między akademiami krakowską
o Janitani, opisany w pamiętni-
kach Skarpińskiego, który wówczas
kończył tu szkoły jezuickie. Wobec
ważniejszych wypadków dziejowych,
porzucających się w owym czasie,
Lwów stoi już zupełnie na uboju
i nie odgrywa żadnej roli.

Nadchodzi smutny dla nas pamięć
rok 1772. Lwów staje się stolicą no-
wej prowincji, odtąd od reszty
Przemyspoli. Tuż następuje
nastaje stosunki, nowe powstaje
spoteczniwo. Porzucenie się w hi-
storię Lwowa okres nowy, wielki.
Komercyjny. Lwów coraz bardziej
marniejsi i ubojsi. Tworzą lokal-
ne jego murkaje, gdzie pamięć Tęm
nie był, co pamięć. Nastaje drugi
chwila cisy i kapitulacja. Prze-
chodzą się tylko nieważne sprawy
lokalnych wyznajców. Oto m. p. jesienią
te Pałki przy wejściu do kościoła

katedralem, w których raziwa
 i tradycyi raba miasta Lwowa,
 tradycyjne nabożnictwo do Naj-
 świętszej Panny Maryi, Procesye
 w dzień Bożego ciała przy murach
 Rady miejskiej i tyżi laskami mo-
 skatynami, na których ciele jest obraz
 Matki Boskiej, to są te dawne sacra-
 tki jakiegoś porywajów, i dawnych
 zachowane czasów. Zresztą państwo
 tego, czemu Lwów był kiedyś i co puz-
 eryt, ginie.

Ale miasto w innym kierunku się
 rozwija, rozszerza się terytoryalnie;
 dawny Lwów, jako miasto obdarzo-
 ne prawem magdeburskiem, miał
 dosyć ciasne granice. Tuż pod brama-
 mi miasta były t. zw. wrydyki, w tym
 czasie wykupione, w których możni
 panowie, przyjeżdżając do Lwowa,
 mieli swoje dwory i wykonywali
 wstąpię domniśalnia, a państwo ich
 żyje jeszcze do dzisiaj.

Dalej państwo Lwów na nowo w pew-
 nym kierunku odryskiwać swoje
 państwo houbowe. Goscinnie rozcho-
 dza się we wszystkie promieniach
 na zachód i wschód, reszta dzisiaj
 Lwów jako centrum wielkiej prowinc-
 cji, wypierającej na wschód, skupia
 w sobie w znaczącej części życia tej
 prowincji. Wszak i dziś jeszcze podatki
 opłacane we Lwowie wynosiła 10ta
 część podatków na całej Galicji i Ludo-
 meryi. Matki Lwów w tym okresie
 pewne niepoślednie państwo kupieckie
 i wotynne opierające się o Strebos i Hujów.

Trzeba jest także pamiętać i o innych
przebiegach do dzisiaj przystawie: Płk
do niego na Perdyce'ów i w końcu
na jarmarku w Perdyce'owie odbywają
Słachet' wołyński, wydział na ma
córki, kupował wyprawę dla niej
we Lwowie; w ten sposób rozwijały
się handel stworzył pewne węzły,
także Lwów i wschodnimi prowincjami.

Początek się już i niezłomy ruch nauki
nowy odrębny budynek we Lwowie.
Lato wszystko objawy niezłomności,
niepokojące, druzgocinności pokolenia
niezłomności, nawet prawie niepokojące,
a jednak nadwczas nadzwyczajną
nie. Powstają tu zakłady Ossolineum,
jako gwardia dawnej nauki nauki
waga i naukowe obok obcych wo
czas uniwersytetów. Powstają stałe
początki druzgocinności w swojej
„Rozmaitościach” wydawanych jako
dodatek do ówczesnej Gazety lwowskiej
i w literaturze emigracyjnej, prze
kradanej pokonywaniu do Lwowa, a w
Lwowa na całą prowincję. Powstaje
i staronowa firma Mikulowskiego
odgrywa w tym także wielką rolę.
Firma ta ma swoje siedziby swoje siedziby
w Kamienicy i Tarnowie, służy
niejednokrotnie kulturalnemu, a pro
wna ową literatury emigracyjnej,
drista Mickiewicza i innych wie
nowych porachować się po całym kra
ju pod zaborem austriackim.

Jak wspomnieliśmy, nie było być

S.

rozjęm radaniem przedstawienie całego drzewowego korowodu miasta naszego. Chce zamieścić tylko główne tego korowodu momenta.

Rok 1848 wprowadza w życie Lwowa okres nowy, powołanie polski.

Przewidywaniem obrotu się rywnych ruch myślowy, a wystarany ten temu wspomnianie tylko nazwiska

Bielowskiego, Przerztkowskiego, Szejnolchy, Matczki i w. i. Sastapelo

w tym okresie warnie skonsolidowanie stosunków Lwowa przez wy-

kończeniu tej sieci, która główna stanowi podstawę korowodu handlowego t. j. sieci kolejowej. W r. 1862

porusza się Krakowa kolej Karola Rudwika, w r. 1866 kolej idzie dalej aż do Czerniowic, w r. 1869 do

Łowicza i Białej, a Lwów staje się punktem centralnym wśród kraj-

niezależnych się dróg z wschodu na zachód i z północy na południe. Sato

czasy rozwiniętego do wysokiego stopnia ruchu kolejowego. Wskutek

tego, że kolej Karola Rudwika dźwign

monopol w swych rękach, cały ruch handlowy z Kijowa, z obrotu posu-

wa się na zachód przez miasto nasze, bo nie było jeszcze wówczas tej wiel-

kiej kolei transversalnej t. zw. Express-orientalnej, a idącej z Carogrodem przez Białą, Gieszt do Wiednia.

Na sieci ta kolejowa jeszcze w jednym kierunku potrzebuje wykończenia.

Wbudowa, i ma być linia kolejowa
ze Lwowa na północ aż do granicy.
Z politycznych powodów jednak
rząd rosyjski przeszkadza pod-
jęciu ogólnie sprawy. Wskutek tego dzisiaj
jestem w miasteczku daleko od War-
szawy, a odbywa się to i na literaturze,
i na towarzyskim życiu, a nawet
na języku naszym. Ale w końcu ko-
nieczności geograficznej i te trudności
przetaczają, i doprowadzi do tego, że
Lwów stanie się punktem centralnym,
w którym się będą krzyżowały dwie
wielkie drogi kolejowe, jedna z półno-
cy na południe, od Białejki ku Czarna-
mu Morzu, a druga od wschodu ku
zachodowi. Lwów będzie punktem
centralnym, przez który przebiegać będą
przewozy pociągów z Kijowa i Praga,
Hamburga i Odessa, Szwajcarki i Car-
ogrodem. Wierzę, że nie będzie wątpliwością,
aby Lwów stał się centrum, nie
był kiedyś, gdy stał się braniem wschodu
i pośredniczył w całym ruchu między
Stowcem i bałtyckim między wscho-
dem i zachodem, to jednak przyszła
warunki po temu, że Lwów znajdzie
dawnie swe miejsce geograficzne między
Odryską. A może się wówczas obudzi
i świadomość drogową Lwowa prze-
słotności. Może się dla niej we Lwowie
orygi, i stworzeniu powieści, przypominając
nie tej drogową przesłotności miasta
naszego, to jest język niniejszego odczytania.

A przeważnie nasz górnicy tu się
nie przeryli. Wielkie wypadki Lwów
nawiedzały. Tu kurs ulic dzisiaj-
szych, to kurs, w którym są wszelkich
ludzi ślady.

Rozgorzał w ostatnich miesiącach
ci czasach między Lwowem i Kra-
kowie pewien. dręczący, autoga-
nizm, przypominający cokolwiek
te wielkie, stuletnie wojny między
Polską i Modeną, opiewana przez
wielkiego poety włoskiego w epopei
p.t. "Scirinapita." Lwów nie jest
Krakowem, bo Kraków jest jawnie
tylko na świecie i Lwów nie może
nie i tego powodu kawiści do Kra-
kowskiego grobu. Ale z drugiej stro-
ny i Lwów międzytem potęgował
się może, i może śmiało powiedzieć:
przeszłość moja jest przeszłość, nie
potrzebuje się jej wstydzic, - potra-
ba tylko, abyśmy ją poznali i szere-
nie pokochali. —

miejsu, tak długi i adrege wiekmu-
go tam nie podożyli miasta. Ale

Przeuwalili oni wołowca jęczmie potra-
by dziejowej, która by miasto takie
powołała do życia, - podobnie jak ci
Kaliowic, którzy zrobili się bławka-
mi ptolymii, a nie mniej w wartości
ptolu oceanu; oddawali je na paciocki
skłanu towarzyskom Columbusa.

Dopiero gdy osadnicy greccy rozsiadli
się wokół Eezyum i Bosforu, nabyl
naczenia i dopiero wtedy Korwienowi
dziejowa stworzyła tam wielkie miasto,
które zachowało swą wielkość, czy
postawiało pod panowaniem kręcy-
pospolitej greckiej, czy rozsiadł w ucieku
północy bo greckie mówiący ale łaciń-
skiego tytułu wzywający imperator
wschodnia rzymski, czy północy cesarz
łaciński, czy wreszcie sam ten turecki.

Wszak Rzymianie Kartagina przetrzy-
li, pburzyli, rozorali i sola roziali,
aby najmniejszej ślad po niej zaginął,
a jednak północy Rzymianie Grachus
postawił wiosek ratowania kolonii
w tym samym miejscu, przekładem
przez Rzymian. A przecież północy,
kiedy już Rzym upadł, i kiedy ledwo
w koscielnej łacińce przyk się przecho-
wywał pocrat, Kartagina była sie-
bą biskupów rzymskich i ostatni
wielki pisarz rzymski Augustus
w niej przenieszkował.

Podobnie też jednak i z Rzymem się
działo. Naboremis w wielkim wiekora
nanego poemacie Frydionu fantazji

sprzyjała się przeciw jego istnieniu.
Kuznie Masynissa mu powiada,
że to miasto istniało uduroszonym
bogów, ono musiało istnieć, bo bogi
jego istnieniu sprzyjały.

Przepraszam, że w tak wielkim przy-
stawieniu nasz wyobraźni, przez
nas samych lekceważony słów poro-
waniem. Chodziło mi tylko o pewne
wzrosty momentu warunku, że miasta,
wielkie szeregowe, mające pewne
dziedzicze przeszłości na sobie, powstały
nie w skutek przypadku.

Przyglądnijmy się obecnie typom miast.
Rytatwicz jest rozumnie powody
powstania miast portowych. W począt-
kach reglami jeszcze wzniesiali tury-
mają się brzegów, starają się nie
bardzo od nich oddalać, lecz jak naj-
więcej od brzegu do brzegu się dostać.
Stąd najdawniej miasto portowe
tam powstają, gdzie stały ląd względem
morne się wysuw. I tak Aleksander
Wielki założył wielkie miasto por-
towe Aleksandrya Tam, gdzie Egipt
najbardziej ku Grecji się zbliża, a
masywne z utwierdzeniem przybyli
do niej po niezmiernie i niezmiernie
skrajnej powroty. Podobny początek mia-
ło dziś na nowo do honorów po-
wstanie Brindisium w cisim
strawto, gdzie rytatwicz była prze-
prawa z Włoch do Grecji. Równie
Marsylia, już ~~przez~~ ^{na} 600 laty przed
Chr. przez kupców greckich, a i
długo wyrosła się ponad Paryż

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.